

รายงานผลการศึกษา

เรื่อง

ระบาวิทยาของพฤติกรรม
การทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย
ปีการศึกษา พ.ศ. 2545

คณะผู้จัดทำ

นพ. อภิชัย มงคล

นพ. ทวี ตั้งเสรี

นาง สุพิน พิมพ์เสน

ผศ.นพ. ปัทพงษ์ เกษสมบูรณ์

ผศ.ดร. นุศราพร เกษสมบูรณ์

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. 2546

1207
125
16

รายงานผลการศึกษา

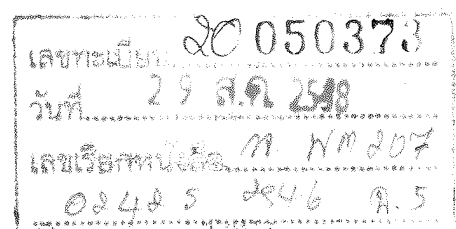
สถาบันวิทยาสังคมของพุทธธรรมการทำให้ตนเองและการฆ่าตัวตาย ปีการศึกษา พ.ศ. 2545

จัดทำโดย   โรงพยาบาลขอนแก่นจิตเวชนครินทร์
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

พิมพ์ครั้งที่   : 1
จำนวน   : 600 เล่ม
จำนวนหน้า   : 130 หน้า พ.ศ. 2546
ISBN   : 974-296-289-8

คณะผู้จัดทำ   1. นพ.อภิชัย   มงคล
                         2. นพ.ทวี   ตั้งเสรี
                         3. นางสุพิน   พิมพ์เสน
                         4. ผศ.นพ.ปัตพงษ์   เกษสมบูรณ์
                         5. ผศ.ดร. นุศราพร   เกษสมบูรณ์

จัดพิมพ์โดย   บริษัท คอมฟอร์ม (ขอนแก่น) จำกัด
192/4 ถ.ประชาสำราญ ต.ในเมือง
อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
โทร. 043-32259-8
โทรสาร. 043-322559

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนของบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมสุขภาพจิต น.พ.ปราชญ์ บุญยวงศ์วิโรจน์ ผู้อำนวยการและบุคลากรของ กองแผนงาน กรมสุขภาพจิต นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด 32 จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการฯ ผู้อำนวยการและบุคลากรของศูนย์สุขภาพจิต ทั้ง 13 เขต ผู้อำนวยการและบุคลากรของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ พญ.กนกวรรณ กิตติวัฒนากุล พญ.ทัศนีย์ กุลจนะพงศ์พันธุ์ รศ.พญ. สุวรรณอรุณพงศ์ไพศาล ผศ.นพ.วัชรชัย กฤษณะปรณกิจ และแพทย์ท่านอื่นๆ ที่ช่วยอ่านแบบสอบถาม

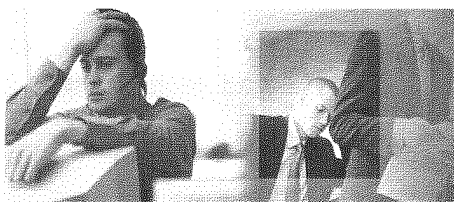
บุคลากรสาธารณสุขที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ ในจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้ง 32 จังหวัด โดยเฉพาะใน 17 จังหวัดที่เข้าร่วมการศึกษาระบาดิวิยาครั้งนี้ ได้แก่ คุณอัญชลี ลิ้มวิริยะกุล คุณเอกอุมา วิเชียรทอง คุณวัฒนา นาคนาม คุณจุไรวรรณ ศรีศักดิ์นอก คุณรุจิวรรณ เข้มวงษ์ คุณสุนีย์ ไชยสุวรรณ คุณณัฐนันท์ ผายะวัฒน์ คุณพันธ์ศักดิ์ กล้ากลกิจ คุณศรีสมาน บุญมีโชติ คุณกมลภรณ์ จินนาพัฒน์ คุณจำเนียร นานพงษ์ศักดิ์ คุณนิรณรัตน์ กักดีวิวัฒน์ คุณประชิด สุขอนันต์ คุณจิตติมา ด้านเสถียรสกุล คุณอุษา จิตรสวัสดิ์รักษา คุณเจียรนัย พานิชวัตร คุณเพ็ญศรี จิตรักษ์ คุณสุดา พนเนียงทอง คุณศุภมาศ บำรุงรัตน์ คุณสุภาณี กิตติสารพงษ์ คุณวาสนา แสนมหาชัย คุณรุ่งลาวัลย์ ศรีบุญลือ คุณณัฐกริช โกมลศรี คุณสมัญญา ทรัพย์เชี่ยวชาญ คุณพิกุลแก้ว แก้วหลอดหัว คุณนิตยาภรณ์ สีหาบัวและบุคลากรทั้ง 17 จังหวัดที่เป็นผู้ไปสัมภาษณ์ทุกท่าน

ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ ผู้อำนวยการสำนักอนามัย ผู้อำนวยการเขตราชเทวี ผู้อำนวยการเขตปทุมวัน ผู้อำนวยการเขตคลองสาน ผู้อำนวยการเขตบางกอกน้อย และบุคลากรสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตสมเด็จพระยา ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาริบัติ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสงฆ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลตำรวจ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช

คุณวณัสนันท์ รุจิพัฒน์ คุณอรพิน ทรัพย์สัน คุณรพีพร ปัญจจารุ น.พ.ปรีดา แต่อารักษ์ น.พ.พินิจ พ้าอำนวยการผล พญ.จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ ที่กรุณาให้คำแนะนำ

หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะบดีคณะแพทยศาสตร์หัวหน้าภาควิชาเภสัชศาสตร์ สังคมและการบริหาร คณะบดีคณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ผู้อำนวยการความสะดวกในการทำวิจัย คุณสุภาพร ใจการุณ คุณจริยา พิชัยคำ และคุณนาวัน โสภานุมิ ที่ช่วยสืบค้นและบันทึกข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ผู้ป่วยและญาติที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์สำหรับการศึกษานี้ คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

บทคัดย่อ

บทนำ การศึกษานี้เป็นกิจกรรมหนึ่งของโครงการป้องกันและช่วยเหลือผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ของกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2546

วัตถุประสงค์ : 1) เพื่อศึกษาอุบัติการณ์ของภาวะการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย พ.ศ. 2545 2) เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านประชากรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเอง การทำร้ายตนเองซ้ำ และการเสียชีวิตจากการทำร้ายตนเอง

ขอบเขตการศึกษา : เป็นการศึกษาการทำร้ายตนเองในช่วง 1 มกราคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2545

ระเบียบวิธีการศึกษา: เป็นการศึกษาแบบตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือผู้ทำร้ายตนเองจำนวน 1,555 ราย จาก 17 จังหวัดๆ ละ 4 อำเภอ วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรกับประชากรทั่วไป วิเคราะห์หาปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิต โดยวิธีพหุตัวแปรแบบสมการถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษา : อัตราการทำร้ายตนเอง เท่ากับ 41.5 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. = 39.8,43.1) อัตราการฆ่าตัวตาย (เสียชีวิต) เท่ากับ 7.0 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. = 6.3, 7.6) และอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง เท่ากับ 7.2 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. = 6.3, 8.0) การทำซ้ำมักจะเกิดขึ้นในระยะ 3-6 เดือนแรกและตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 47 และ 25 ตามลำดับ) สาเหตุส่วนใหญ่ คือ "ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูดำ หรือ ว่ากล่าว" (ร้อยละ 43) รองลงมา คือ "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" (ร้อยละ 36) "ปัญหาผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" (ร้อยละ 23) และ "ปัญหายากจน หรือ ขัดสน หรือ ตกงาน" (ร้อยละ 14) ตามลำดับ ส่วนใหญ่ กินสารเคมี (ร้อยละ 46) ไม่ได้คิดวางแผนทำร้ายตนเองมาก่อน (ร้อยละ 86) กลุ่มเสี่ยงสูง คือ วัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้น ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง พักอาศัยอยู่คนเดียว นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรสหย่าหรือแยกกันอยู่ มีรายได้น้อย มีอาการโรคจิต เคยใช้สารเสพติด วางงานหรือตกงาน มีอาการซึมเศร้า เคยทำร้ายตนเองมาก่อน และมีโรคประจำตัวเป็นโรคเรื้อรัง ผู้ที่เสี่ยงต่อการทำร้ายตนเองซ้ำ คือ ผู้มีสถานภาพสมรส "หย่าหรือแยกกันอยู่" ปัจจัยเสี่ยงสูงต่อการเสียชีวิต คือ การใช้วิธีการรุนแรง ($OR_{adj} = 26 - 35$) มีโรคเรื้อรัง ($OR_{adj} = 7.1$) เป็นผู้ชาย ($OR_{adj} = 3.6$) มีปัญหาโรคจิต ($OR_{adj} = 3.1$) และแสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง ($OR_{adj} = 2.3$)

สรุปและอภิปราย อัตราการทำร้ายตนเองและการเสียชีวิตลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนๆ ลักษณะพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองและสาเหตุคล้ายคลึงกับการศึกษาในอดีต กลุ่มเสี่ยงคือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ การป้องกันการทำร้ายตนเองควรมุ่งเน้น การพัฒนาบริการ แก่กลุ่มเสี่ยง โดยการจัดบริการที่มีคุณภาพแบบองค์รวม มีความทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระยะ 3-6 เดือนแรก ร่วมไปกับการรณรงค์ทางสังคมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ

Abstract

Epidemiology of Intentional Self-harm and Suicide Behaviors in 2002

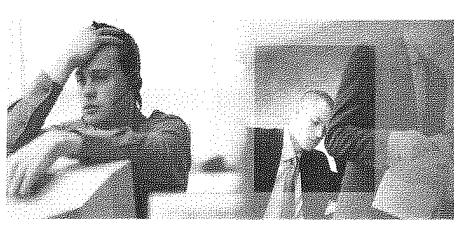
This study was conducted as a sub-project of the Depression and Suicide Care Project of the Department of Health, Ministry of Public Health.

Objectives : 1) To study the incidence of intentional self-harm and suicidal behaviors in Thailand in the year 2002. 2) To study demographic characteristics of the target groups. 3) To assess risks of repeated self-harm behaviors and risks of death among self-harm victims.

Methods: This was a community-based cross-sectional study. Sample size was 1,555 individuals. 4 districts of each of 17 provinces were randomly selected. Proportions of demographic characteristics were compared with those of Thai general populations to identify groups with higher risks. Multiple logistic regression was used to analyze risks of death.

Results: It was shown that the incidence of self-harm behaviors in 2002 was 41.5 per 100,000 populations (95% C.I. = 39.8, 43.1). Suicide rate was 7.0 per 100,000 populations (95% C.I. = 6.3, 7.6). Rate of repeated self-harm behaviors was 7.2 per 100,000 populations (95% C.I. = 6.3, 8.0). Repeated self-harm occurred within 3-6 months and more than 2 years after the former conducts (47 and 25 % respectively). Stimulating factors were "being condemned" (43 %), "quarrel with others" (36 %) "love affair problems" (23 %) and "poverty / unemployed" (14 %) respectively. The major method used to harm oneself was "chemical ingestion" (46 %). Most of them had no plan before committing self-harm (86 %). Vulnerable groups as follows: teenagers and early adult individuals, education below high schools, farmers and laborers, live alone, Buddhists, divorced or separated, low incomes, unemployed, having psychosis and depressive symptoms, ever used narcotics, ever conducted self-harm behaviors and having chronic diseases. Factors attributable to higher risks of death were those using aggressive methods (Adjusted OR = 26 - 35), having chronic diseases (Adjusted OR = 7.1), being male (Adjusted OR = 3.6), having psychosis (Adjusted OR = 3.1) and ever shown signs and signals to commit self-harm behaviors (Adjusted OR = 2.3).

Conclusions and discussions: The incidence of self-harm and suicide behaviors in 2002 were lower than previous 4 years. Family conflicts were still the major sources of stimulating factors. Vulnerable groups were those who are in poor families. Both social and economic assistants as well as improved continuity of holistic mental health services are recommended.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ระบาดวิทยาของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย พ.ศ. 2545

บทนำ

การศึกษานี้เป็นกิจกรรมหนึ่งของโครงการป้องกันและช่วยเหลือผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ของกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านระบาดวิทยาของพฤติกรรมการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินการในปีต่อไป

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอุบัติการณ์ของภาวะการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย พ.ศ. 2545
2) เพื่อศึกษา ปัจจัยทางด้านประชากรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย
3) เพื่อศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาแบบตัดขวาง โดยอิงชุมชนเป็นฐาน (Community-based cross-sectional study)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ผู้ที่ทำร้ายตนเอง ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ในช่วง 1 มกราคม 2545 - 31 ธันวาคม 2545 ใน 17 จังหวัดๆ ละ 4 อำเภอ (รวมอำเภอเมือง) รวม 1,555 ราย

วิธีเก็บข้อมูล 1) รวบรวมรายชื่อผู้ที่ทำร้ายตนเองที่มารับบริการ ณ สถานบริการทุกแห่งในอำเภอตัวอย่าง 2) รวบรวมรายชื่อผู้ที่เสียชีวิตจากการทำร้ายตนเอง จากมรณบัตร และรายงานการสอบสวนคดีของตำรวจ 3) สอบถามรายชื่อผู้ที่ทำร้ายตนเอง จากผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย 4) ใช้แบบสัมภาษณ์สอบถามผู้ป่วยหรือญาติที่ใกล้ชิด

ตัวแปรสำคัญ ได้แก่ 1) อุตุนิยมวิทยาของการเกิดเหตุการณ์ 2) ลักษณะทางประชากรของผู้ที่ทำร้ายตนเอง 3) ลักษณะของเหตุการณ์การทำร้ายตนเอง 4) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสียชีวิต 5) ลักษณะของพฤติกรรมไปรับบริการ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาตามชนิดของตัวแปร ได้แก่ อัตราอุบัติการณ์คิดเป็นต่อ ประชากรแสนคน ค่าช่วงความเชื่อมั่น 95% ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต พิสัย การทดสอบความสัมพันธ์เบื้องต้น โดยใช้ Chi-square test , T-Test และ Non-parametric Test และหาค่าความเสี่ยง (Adjusted Odd Ratio) ของปัจจัยต่างๆ โดยวิธีการวิเคราะห์แบบพหุตัวแปรแบบ สมการถดถอยโลจิสติก (Multiple Logistic Regression)

ผลการศึกษา

อุบัติการณ์ของภาวะทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย

การศึกษาค้นคว้าพบว่า อัตราการทำร้ายตนเอง เท่ากับ 41.5 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. = 39.8, 43.1) อัตราการฆ่าตัวตาย (เสียชีวิต) เท่ากับ 7.0 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. = 6.3, 7.6) และอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง เท่ากับ 7.2 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. = 6.3, 8.0)

ลักษณะของพฤติกรรมการทำร้ายตนเองในภาพรวม (ทั้งที่ไม่เสียชีวิตและเสียชีวิต)

พบว่า สาเหตุที่กระตุ้นทำให้เกิดเหตุการณ์ส่วนใหญ่ คือ "ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูต่ำ หรือ ว่ากล่าว" (ร้อยละ 43) รองลงมา คือ "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" (ร้อยละ 36) "ปัญหาผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" (ร้อยละ 23) และ "ปัญหายากจน หรือ ขัดสน หรือ ตกงาน" (ร้อยละ 14) ตามลำดับ

วิธีการที่ใช้ทำร้ายตนเอง ที่พบบ่อยที่สุด คือ การกินสารเคมี (ร้อยละ 46) ประเภทของสารเคมีที่ใช้มากที่สุด คือ ยาฆ่าแมลง (ร้อยละ 46) เหตุผลที่ใช้วิธีการดังกล่าว คือ อยู่ใกล้มือ หรือ หยิบฉวยได้ง่าย (ร้อยละ 67) ส่วนใหญ่ไม่ได้คิดวางแผนทำร้ายตนเองมาก่อน (ร้อยละ 86) ส่วนใหญ่ "ไม่มี" การแสดงท่าที หรือ บอกคนอื่นว่าตนจะทำร้ายตนเอง (ร้อยละ 83)

ลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเองในภาพรวม (ทั้งที่ไม่เสียชีวิตและเสียชีวิต)

ลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา พบว่า สัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 59 กับ ร้อยละ 41) ส่วนใหญ่ผู้ป่วยมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือ ช่วงอายุ 20 - 39 ปี (ร้อยละ 54) อายุโดยเฉลี่ย เท่ากับ 32 ปี อายุน้อยที่สุดที่พบ คือ 10 ปี อายุมากที่สุด คือ 96 ปี

ส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสเป็น "คู่" และ "โสด" (ร้อยละ 54 และ 32 ตามลำดับ)

มีอาชีพ "รับจ้าง หรือ ใช้แรงงาน" และ "เกษตรกร" (ร้อยละ 35 และ 25 ตามลำดับ) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า (ร้อยละ 70) รายได้ต่อครอบครัวต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,001 - 5,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 51) รายได้ของครอบครัวนั้นอยู่ในระดับ "พอใช้" "ไม่มีเงินสะสม" และ "มีหนี้สิน" (ร้อยละ 62 64 และ 61 ตามลำดับ)

ส่วนใหญ่ "ไม่มี" โรคประจำตัว (ร้อยละ 67) "ไม่เคย" ไปรับบริการที่โรงพยาบาลจิตเวช หรือ คลินิกจิตเวช (ร้อยละ 87) และ "ไม่เคย" ปรึกษาทางจิตเวช (ร้อยละ 73)

ส่วนใหญ่ไม่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน (ร้อยละ 82) "ไม่มี" ใครในครอบครัวที่เคยทำร้ายตนเอง (ร้อยละ 90) และ "ไม่มี" ใครในครอบครัว ที่มีปัญหาสุขภาพจิต (ร้อยละ 95)

ปัจจัยด้านประชากรที่สัมพันธ์กับการทำร้ายตนเองหรือมีความเสี่ยงสูง

เมื่อวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบสัดส่วนของลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเองกับสัดส่วนในประชากรทั่วไป พบว่า คือ 1) เพศหญิง ช่วงอายุ 10 - 39 ปี 2) เพศชาย ช่วงอายุ 20 - 39 ปี

3) มีการศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษา 4) มีอาชีพเกษตรกร หรือ รับจ้าง 5) พักอาศัย อยู่คนเดียว 6) นับถือศาสนาพุทธ 7) สถานภาพสมรส "หย่าหรือแยกกันอยู่" 8) มีรายได้น้อย 9) มีอาการโรคจิต 10) เคยใช้สารเสพติด 11) ว่างานหรือตกงาน 12) ผู้ที่มีอาการซึมเศร้า 13) เคยทำร้ายตนเองมาก่อน และ 14) ผู้มีโรคประจำตัวเป็นโรคเรื้อรัง

ปัจจัยด้านประชากรที่สัมพันธ์กับภาวะการทำร้ายตนเองซ้ำ (เคยทำร้ายตนเอง)

ผู้ที่เสี่ยงต่อการทำร้ายตนเองซ้ำ คือ 1) ผู้มีสถานภาพสมรส "หย่าหรือแยกกันอยู่" และ 2) มีอาชีพ "รับจ้าง หรือ ใช้แรงงาน" 3) มีสาเหตุจากปัญหาผิดหวังในความรักความรัก หรือ หึงหวง "มีภาวะซึมเศร้า" และ "โรคจิต"

ปัจจัยด้านประชากรที่สัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเอง

ผู้ที่เสี่ยงต่อการทำร้ายตนเองแล้วการเสียชีวิตสูง คือ 1) การใช้วิธีการรุนแรง (Adjusted OR = 26 - 35) 2) มีโรคเรื้อรัง (Adjusted OR = 7.1) 3) เป็นผู้ชาย (Adjusted OR = 3.6) 4) มีปัญหาโรคจิต (Adjusted OR = 3.1) และ 5) แสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง (Adjusted OR = 2.3)

ลักษณะการไปรับบริการของผู้ทำร้ายตนเองในภาพรวม (ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต) พบว่า ก่อนเกิดเหตุการณ์ ผู้ป่วยส่วนใหญ่ "ไม่ได้" ไปหาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (ร้อยละ 67) ในกลุ่มที่ไปหา หรือไปปรึกษาคนอื่น บุคคลที่ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไปหา คือ "เพื่อน หรือ เพื่อนบ้าน" (ร้อยละ 30 ของคนที่ไปหา) มีผู้ป่วยไปหาแพทย์หรือจิตแพทย์ จำนวนร้อยละ 12

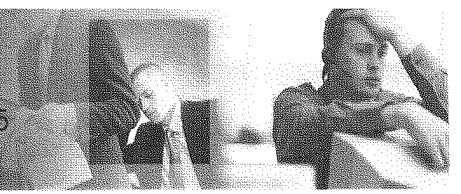
หลังเกิดเหตุการณ์แล้ว ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไปรับบริการที่โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลศูนย์ (ร้อยละ 50 และ 33 ตามลำดับ) ไปโรงพยาบาลจิตเวชเพียง ร้อยละ 1 ส่วนใหญ่ "ไม่มี" การส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งอื่น (ร้อยละ 89)

ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยที่ไม่เสียชีวิต "ได้รับ" การนัดหมายให้ไปโรงพยาบาลอีก (ร้อยละ 47) แต่ผู้ป่วยส่วนใหญ่ "ไม่ได้" ไปโรงพยาบาลอีกเลย (ร้อยละ 57) ส่วนใหญ่ "ได้รับ" บริการด้านการให้คำปรึกษา (ร้อยละ 73) "ไม่ได้รับ" บริการด้านการเยี่ยมบ้าน (ร้อยละ 62) แต่พึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ (ร้อยละ 96)

สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ

อัตราการทำร้ายตนเอง และอัตราการฆ่าตัวตาย (เสียชีวิต) ลดลงกว่าปีที่ผ่านมา จึงอาจจะกล่าวได้ว่าน่าจะเป็นผลสำเร็จจากความพยายามของหลายฝ่ายในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะการที่พบว่า สัดส่วนของสาเหตุที่ทำให้เกิดการทำร้ายตนเอง จากปัญหาโรคเรื้อรัง มีจำนวนลดลง และอัตราการให้บริการด้านการให้คำปรึกษา การนัดหมาย ที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งน่าจะเป็นผลจาก

นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่ลดอุปสรรคทางการเงินในการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง สาเหตุที่กระตุ้นทำให้เกิดเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ยังคงคล้ายคลึงกับผลการศึกษาในปี พ.ศ. 2544 อันดับแรกๆ คือ "ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูดำ หรือ ว่ากล่าว" "การทะเลาะกับคนใกล้ชิด" "ปัญหาผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" และ "ความยากจน ขัดสน ตกงาน"

ซึ่งน่าจะอธิบายลำดับเหตุการณ์ออกมาเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่พบบ่อย ได้ดังนี้ "...ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย มีปัญหาพื้นฐาน เช่น ความยากจน ขัดสน ตกงาน ความผิดหวังในความรัก การหึงหวง ซึ่งเป็นผลจากหลายสาเหตุและปัจจัย เช่น เจ็บป่วย ติดบวม ติดยาเสพติด นำไปสู่ความขัดแย้ง ในครอบครัว เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง แล้วมีการดูดำว่ากล่าว ต่ำหนิกันอย่างรุนแรง จนในที่สุด ก็คิดว่าหรือหึงหวง สารเคมี หรือวัตถุที่อยู่ใกล้มือมาทำร้ายตนเอง โดยไม่ได้คิดวางแผนหรือ บอกคนอื่นว่าจะทำร้ายตนเองมาก่อน ..."

หากเป็นผู้ชาย มีอาการโรคจิต เป็นโรคเรื้อรัง ก็มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการรุนแรง เช่น การแขวนคอ กินสารเคมีอันตราย และการใช้ปืน และมักจะเสียชีวิต

จากลักษณะข้างต้น จึงชี้ว่า การทำร้ายตนเองส่วนมากเป็นการตัดสินใจแบบอารมณ์ชั่ววูบ เมื่อเกิดปัญหาหรือวิกฤติในชีวิต การป้องกันปัญหาการทำร้ายตนเองจึงควรให้ความสำคัญเรื่อง การฝึกฝนทักษะในการเผชิญปัญหาชีวิตแก่กลุ่มเสี่ยง ให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาความสับสนใน ครอบครัว รวมทั้งการแก้ปัญหาพื้นฐาน คือ เรื่องเศรษฐกิจและความอบอุ่นในครอบครัว

การดำเนินการโครงการและมาตรการต่างๆ จึงควรมีทั้งการให้บริการแบบองค์รวมแก่กลุ่มเสี่ยง การแก้ปัญหาเศรษฐกิจและความอบอุ่นในครอบครัว และการรณรงค์ทางสังคมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยง พื้นฐานต่างๆ

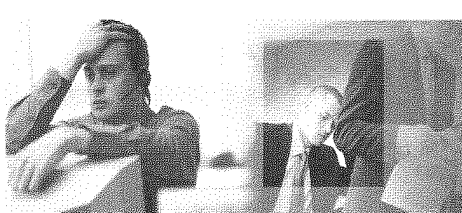
ข้อเสนอแนะ

● ด้านการป้องกันการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย

1) ค้นหาและดูแลช่วยเหลือแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูง

กลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูงในการทำร้ายตนเอง ได้แก่ 1) ผู้มีอาการโรคจิต 2) ผู้เคยใช้ สารเสพติด 3) คนว่างงาน หรือ ตกงาน 4) ผู้ที่มีอาการซึมเศร้า 5) ผู้ที่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน 6) ผู้มีโรคประจำตัวเป็นโรคเรื้อรัง 7) ผู้ที่แสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง

โดยการจัดหน่วยบริการและผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยกลุ่มเหล่านี้เป็นการเฉพาะขึ้นมา มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางเพื่อให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้ทราบว่ามียุทธศาสตร์ และมาใช้บริการ เพิ่มการคัดกรองจากผู้ที่มีรับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุข และการค้นหาคัดกรองในชุมชน โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การรณรงค์ทางสังคมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง

เพื่อป้องกันปัญหาที่รากฐาน คือ การป้องกันไม่ให้ครอบครัวเข้าสู่วิกฤต อันเป็นผลจากปัญหาการไม่ซื่อสัตย์ต่อกันของคู่ชายหญิง ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว พฤติกรรมการดื่มสุรา การใช้ยาเสพติด การเล่นเกมพนัน

โดยมีรัฐบาลเป็นแกนนำ ในการรณรงค์ทางสังคมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง มีมาตรการทางกฎหมาย และการสื่อสารมวลชน เพื่อควบคุม บังคับเสี่ยงต่างๆ เหล่านี้

ควบคู่ไปกับการรณรงค์เรื่อง ครอบครัวมั่นคง ครอบครัวอบอุ่น เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของครอบครัวต่อวิกฤตที่อาจจะเสี่ยงได้ยาก เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีทางเลือกที่หลากหลาย ในการแก้ปัญหาที่ไม่ใช่การทำร้ายตนเอง และมีการนำหลักคำสอนทางศาสนาต่างๆ มาประยุกต์ใช้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

3) การควบคุมสารเคมีเกษตรอย่างเข้มงวดจริงจัง

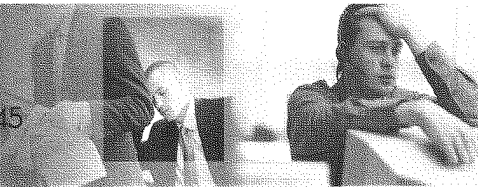
ควบคุมความแพร่หลายของสารเคมีเกษตรเพื่อป้องกันการนำมาใช้ทำร้ายตนเอง โดยใช้ทั้งมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการนำเข้าสารเคมีเกษตรอันตราย การห้ามโฆษณา จำกัดที่จัดจำหน่าย คุณสมบัติผู้จำหน่าย ต้องกำหนดกฎเกณฑ์ให้ผู้ซื้อต้องแสดงหลักฐานหรือ มีผู้รับรองว่าจะนำไปใช้ในกิจกรรมทางการเกษตรจริง การควบคุมสารเคมีที่เก็บไว้ในครัวเรือน ฯลฯ

พร้อมกันนั้นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยสารเคมี โดยผู้ให้บริการในหน่วยงานสาธารณสุข ควรมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการของหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบปลอดภัยสารเคมี เพื่อจะได้แนะนำ ส่งต่อ หรือขอการสนับสนุนด้านความรู้และประสบการณ์นำมาให้แกกลุ่มเป้าหมายต่อไปได้ เป็นการสร้างเครือข่ายทางสังคม สร้างทางเลือก และแหล่งให้ความช่วยเหลือแนะนำในการแก้ปัญหาชีวิตให้แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น

● ด้านการดูแลรักษาและฟื้นฟูสุขภาพหลังการทำร้ายตนเอง

4) จัดระบบการดูแลแบบตั้งรับที่มีความต่อเนื่อง ในระยะ 3 - 6 เดือนหลังทำร้ายตนเอง

ผู้ทำร้ายตนเองที่ไม่เสียชีวิตทุกรายควรได้รับบริการด้านการให้คำปรึกษาและการนัดหมายให้มาติดตาม ผลการรักษาอย่างต่อเนื่อง เพราะผู้ป่วยจำนวนประมาณหนึ่งในห้าจะมีโอกาสทำร้าย ตนเองซ้ำในระยะ 3 - 6 เดือนแรกหลังการทำร้ายตนเอง ส่วนการเยี่ยมบ้านนั้น ต้องขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ป่วยและความพร้อมของหน่วยบริการ โดยอาจจะประสานงานกับ หน่วยบริการปฐมภูมิในพื้นที่และการผสมผสานเข้าไปในกิจกรรมอื่นๆ ของการบริการสาธารณสุขในชุมชน โดยการพัฒนาคู่มือการสาธารณสุขให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่เหมาะสม ตลอดจนการสร้างมาตรการจูงใจต่างๆ ในเรื่องนี้

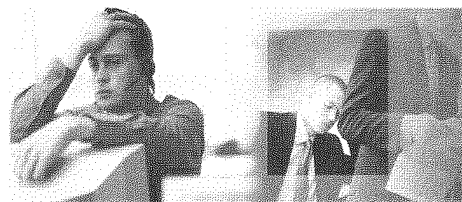

สารบัญ

คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	จ
บทที่ 1 บทนำ วัตถุประสงค์ และวิธีการศึกษา	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	2
คำถามการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
วิธีการศึกษา	3
ประชากรเป้าหมาย	3
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	7
ระบบการรวบรวมข้อมูลระดับชาติของการทำร้ายตนเองในประเทศไทย	7
ขนาดของปัญหา	8
อุบัติการณ์ของการฆ่าตัวตายในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2520-2545	8
อัตราการฆ่าตัวตาย แยกตามเพศ	10
การฆ่าตัวตายในฐานะภาวะโรคของประเทศ	11
สถิติการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเองจากรายงานของสถานบริการสาธารณสุข	12
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหา	13
ลักษณะทางประชากร ลักษณะของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองและการแสวงหาบริการ	13
ระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากการทำร้ายตนเองโดยตั้งใจ โดยหน่วยโรคไม่ติดต่อ	
กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข	13
การศึกษาระบาดวิทยาพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองปี พ.ศ. 2544 ของกรมสุขภาพจิต	15
อัตราการฆ่าตัวตายของทวีปต่างๆ ทั่วโลก	19
สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม	21
บทที่ 3 ผลการศึกษา	22
แหล่งข้อมูล	22
อุบัติการณ์ของภาวะทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย	24
จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเอง ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต	24

จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเอง ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ในแต่ละภาค	25
จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่าหนึ่งครั้ง	26
ลักษณะของพฤติกรรมการทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต	27
บริเวณที่เกิดเหตุ	27
สถานที่เกิดเหตุการณ์ อยู่ในเขตใด	27
เวลาที่เกิดเหตุ	28
วิธีการที่ใช้ในการทำร้ายตนเอง	30
เหตุผลที่เลือกใช้วิธีนี้ หรือ หลายวิธีข้างต้น	32
การคิดวางแผนทำร้ายตนเอง	33
การบอกหรือแสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง	34
ก่อนเกิดเหตุดื่มสุรา / เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์	35
การมีปัญหาไม่สบายใจในช่วงก่อนเกิดเหตุ	35
สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้มีการทำร้ายตนเอง	36
ลักษณะทางด้านประชากรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภาวะการทำร้ายตนเอง	40
เพศ	40
อายุ	40
กลุ่มอายุ	41
เชื้อชาติ	44
ศาสนา	44
ระดับการศึกษาสูงสุด	45
ลักษณะของชีวิตครอบครัว	46
สถานภาพสมรสปัจจุบัน	48
จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครอบครัว	49
ประเภทที่อยู่อาศัย	50
ลักษณะทางเศรษฐกิจ	51
ลักษณะของพฤติกรรมสุขภาพเดิม	52
ลักษณะของสภาวะสุขภาพเดิม	54
บุคลิกภาพ	59
ลักษณะทางประชากรด้านต่างๆ กับ สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง	67
ลักษณะของผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง	75
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเอง	78
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้วิธีรุนแรง (แขวนคอและใช้ปืน) ทำร้ายตนเอง	79
ลักษณะการไปรับบริการของผู้ป่วย	79

บทที่ 4 สรุปและอภิปราย	88
อุบัติการณ์ของภาวะทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย	88
ลักษณะของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย	89
ลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเอง	91
สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง ที่ควรให้ความสำคัญ	95
ลักษณะของผู้ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง	96
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเอง	96
ลักษณะการใช้บริการของผู้ป่วย	97
ข้อเสนอแนะ	99
เอกสารอ้างอิง	105
ภาคผนวก	108
แบบสัมภาษณ์	109
ภาคผนวก 2	118
ตัวอย่างเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง	118

บทที่ 1 บทนำ วัตถุประสงค์ และวิธีการศึกษา

1.1 หลักการและเหตุผล

การฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตนเอง เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย ปัญหานี้มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น สถิติผู้ทำร้ายตนเองและฆ่าตัวตายสำเร็จรวมกัน ที่มารับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุข ในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2540 - 2544 มีอัตราเพิ่มสูงขึ้น จาก 27.4 เป็น 36.4 ต่อประชากรแสนคน (กองแผนงาน กรมสุขภาพจิต, 2544)

อัตราการฆ่าตัวตายทุกห้าปี นับจากช่วง พ.ศ. 2520 - 2525, ช่วง พ.ศ. 2526 - 2530, ช่วง พ.ศ. 2531 - 2535, ช่วง พ.ศ. 2536 - 2540 และช่วง พ.ศ. 2541 - 2545 ยังมีแนวโน้มสูง เท่ากับ 6.7 5.9 6.5 7.1 และ 8.1 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ หรือคิดเป็นจำนวนคนที่เสียชีวิตได้ เท่ากับ 4,100 - 5,200 คนต่อปี

ในปี พ.ศ. 2542 ผู้ที่เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย (เฉพาะเพศชาย) คำนวณเป็นความสูญเสีย ได้เท่ากับ 147,988 DALYs (กระทรวงสาธารณสุข, 2544) หรือคิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจได้อย่างน้อย 5,500 ล้านบาทต่อปี

กรมสุขภาพจิต ได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาดังกล่าวจึงได้มีนโยบายและแผนงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ป้องกันปัญหานี้ โดยมีมาตรการสำคัญในด้านการพัฒนาระบบบริการดูแลผู้ที่เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย การพัฒนานักจิตวิทยาและผู้นำชุมชนให้มีส่วนในการป้องกันและช่วยเหลือผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ตลอดจนการเผยแพร่แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนทั่วไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 โครงการฯ ได้จัดให้มีการศึกษาระบาดวิทยาของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2544 ทั้งปี ซึ่งการศึกษาดังกล่าวได้ให้ข้อมูลที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะข้อมูลในด้าน ลักษณะทางประชากร สาเหตุที่กระตุ้นให้เกิดการทำร้ายตนเอง แบบแผนลักษณะพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเอง สถานะสุขภาพของผู้ทำร้ายตนเอง ประวัติครอบครัว แบบแผนลักษณะพฤติกรรมการใช้บริการสุขภาพก่อนและหลังการทำร้ายตนเอง

ข้อมูลเหล่านี้ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงาน และการวางแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและตรงกับสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้มีข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง จึงมีการศึกษาระบาดวิทยาของผู้ทำร้ายตนเองอีกครั้ง เพื่อให้เห็นแนวโน้มของสภาพปัญหา โดยเน้นศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2545 มีการเพิ่มพื้นที่จังหวัดตัวอย่าง และคำถามการศึกษาอีก 2 - 3 ประการ

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาอุบัติการณ์ของภาวะการทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะของพฤติกรรมการทำร้ายตนเอง
- 3) เพื่อศึกษาลักษณะทางด้านประชากรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการทำร้ายตนเองในภาพรวม และการทำร้ายตนเองมากกว่าหนึ่งครั้ง
- 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเอง
- 5) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้วิธีที่รุนแรงทำร้ายตนเอง
- 6) เพื่อศึกษาลักษณะแบบแผนการได้รับบริการทางการแพทย์ของผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าว เช่น การไปโรงพยาบาลหลังจากทำร้ายตนเอง การมาติดตามผลการรักษา

1.3 คำถามการศึกษา

- 1) อุบัติการณ์ของภาวะการทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 เป็นเท่าไร
- 2) ลักษณะของพฤติกรรมการทำร้ายตนเองเป็นอย่างไร เช่น วิธีการทำ สถานที่กระทำ สาเหตุหรือเหตุกระตุ้น
- 3) ลักษณะทางด้านประชากรอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการทำร้ายตนเองในภาพรวมและ การทำร้ายตนเอง มากกว่าหนึ่งครั้ง
- 4) มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเอง
- 5) มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้วิธีที่รุนแรง
- 6) แบบแผนการได้รับบริการทางการแพทย์ของผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร เช่น การไปโรงพยาบาลหลังจากทำร้ายตนเอง การมาติดตามผลการรักษา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ทราบอุบัติการณ์ของการทำร้ายตนเอง ของการเสียชีวิต ลักษณะพฤติกรรม การทำร้ายตนเอง แบบแผนการได้รับบริการทางการแพทย์ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา ระบบบริการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
- 2) ได้ทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเอง การใช้วิธีที่รุนแรงทำร้ายตนเอง และการทำร้ายตนเองมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการป้องกันปัญหา

1.5 วิธีการศึกษา

การออกแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาแบบตัดขวาง ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Cross - Sectional Case Series Study) โดยพยายามรวบรวมข้อมูลผู้ทำร้ายตนเองทั้งหมดในชุมชนจากแหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลประชากรของประเทศที่ได้จากการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้ตัวเลขแสดงลักษณะทางประชากรในภาพรวมของประเทศ

ประชากรเป้าหมาย

ผู้ที่ทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ในปี พ.ศ. 2545 ใน 17 จังหวัดตัวอย่าง จังหวัดละ 4 อำเภอ ทุกราย รวมจำนวน 2,487 ราย

การเลือกจังหวัดและอำเภอ

1) เลือก 3 - 5 จังหวัด ต่อ ภูมิภาค โดยวิธีสุ่ม อย่างง่าย (simple random) จากทุกจังหวัดใน 4 ภูมิภาคทีละภาค ได้แก่ เหนือ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ และใต้ จังหวัดที่เลือกได้คือ จังหวัดพิจิตร เชียงราย กำแพงเพชร นครสวรรค์ ระยอง สระแก้ว เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี ชัยภูมิ สกลนคร อำนาจเจริญ นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา และยะลา และเลือกกรุงเทพมหานครแบบจงใจ

2) เลือก 4 อำเภอต่อจังหวัด (หรือ 4 เขต สำหรับ กรุงเทพมหานคร) รวมทั้งหมด 68 อำเภอ โดยแต่ละจังหวัดจะเลือกอำเภอเมืองเข้าร่วมการศึกษา ส่วนอีก 3 อำเภอ เลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random) ยกเว้น จังหวัดเชียงราย ที่เลือกอำเภอที่มีขนาดประชากรใหญ่ใกล้เคียงกันมาแทนอำเภอเมือง ด้วยเหตุผลด้านการจัดการ

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

1) ค้นข้อมูลจากเวชระเบียนของโรงพยาบาลทุกแห่งในอำเภอตัวอย่าง เพื่อค้นหารายชื่อและที่อยู่ของผู้ป่วยที่ทำร้ายตนเองทุกรายที่มารับบริการที่โรงพยาบาล ในปี พ.ศ. 2545 (1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2545)

2) ค้นข้อมูลจากมรณบัตร กระทรวงมหาดไทย เพื่อค้นหารายชื่อและที่อยู่ของทุกคนที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2545 (1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2545)

3) สอบถามรายชื่อผู้ที่ฆ่าตัวตายเพิ่มเติม จาก เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และบุคคลสำคัญในชุมชน

4) รวบรวมรายชื่อทั้งหมด ตรวจสอบสาเหตุการทำร้ายตนเอง คัดรายชื่อที่ซ้ำกันและรายชื่อที่ไม่ได้ตั้งใจทำร้ายตนเอง (เช่น หยิบยาผิด) ออก คำนวณอุบัติการณ์ของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย

5) ขออนุญาตและให้ลงลายมือชื่อแสดงความยินยอม (informed consent) เพื่อสัมภาษณ์ผู้ป่วยหรือญาติที่ใกล้ชิด ตามรายชื่อข้างต้น ณ บ้านของกลุ่มเป้าหมาย หรือสถานที่ใกล้เคียงที่สะดวกและเป็นส่วนตัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเกิดภาวะทำร้ายตนเอง และการเสียชีวิต ดำเนินการสัมภาษณ์ในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันที่ 2546 - เดือนพฤษภาคม 2546

การพัฒนาแบบสัมภาษณ์

1) ผู้ศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นมาโดย ประเวศ ตันติวิพัฒนสกุล และสุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ (2541) เป็นต้นแบบ ร่วมกับการสร้างคำถามขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามการศึกษาที่ตั้งไว้ แบบสัมภาษณ์นี้เคยถูกใช้ในการศึกษาระบาดวิทยาของการทำร้ายตนเองปี พ.ศ. 2544 มาแล้ว 1 ครั้ง ครั้งนี้มีการปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ การจัดหมวดหมู่คำถาม การเพิ่มเติมคำตอบให้เลือกตอบแทนคำถามปลายเปิดบางข้อ และการเพิ่มเติมหมวดคำถามเพื่อตรวจสอบอาการโรคจิต

2) คำถามเพื่อตรวจสอบอาการโรคจิตของผู้ป่วยนั้น ใช้ตามแบบคัดกรองโรคจิต ที่พัฒนาขึ้นมาโดย อภิชัย มงคล และคณะ (2543) ซึ่งมีทั้งหมด 9 ข้อ (คำถามข้อ d313 ถึง d321)

3) เมื่อได้แบบสัมภาษณ์ฉบับแรกที่ปรับปรุงใหม่แล้ว คณะผู้ศึกษาได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและจิตแพทย์จำนวน 5 คนอ่านทบทวนอีกครั้ง พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของแบบสัมภาษณ์ และได้มีการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

4) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (pre-testing) กับผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยที่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อคำถามของผู้ตอบ ความชัดเจน ลำดับหัวข้อภาษาที่ใช้ ตลอดจนตรวจสอบระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละราย หลังจากนั้นมีการปรับปรุงข้อคำถาม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ค้นพบ

5) มีการทดสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยการคำนวณค่า Cronbach Alpha Coefficient (α) ของชุดคำถามที่ใช้ตรวจวัดอาการซึมเศร้า (ข้อ d31 ถึง d312) ผลการคำนวณพบว่า ได้ค่า α เท่ากับ 0.89 และค่า Cronbach Alpha Coefficient (α) ของชุดคำถามที่ใช้ตรวจวัดอาการโรคจิต (ข้อ d313 ถึง d321) พบว่า ได้ค่า เท่ากับ 0.79 ดังนั้นจึงถือว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเที่ยงภายในที่ยอมรับได้ในระดับดี

6) มีการทดสอบค่าความเที่ยงของการสัมภาษณ์ (Intra-rater reliability) โดยการคำนวณค่า ความสอดคล้อง (Kappa statistic) ของคำตอบที่ได้จากคำถามที่มีความคล้ายคลึงกัน คือข้อ d1 และข้อ d7 (การดื่มสุรา) พบว่า ได้ค่า Kappa เท่ากับ 0.59 (95% C.I. 0.57 - 0.61) ดังนั้นจึงถือว่า แบบสอบถามนี้มีค่าความเที่ยงภายในผู้สัมภาษณ์ที่ยอมรับได้ในระดับปานกลาง (อย่างไรก็ตามเนื่องจากคำถามข้อ d1 และ d7 อาจจะไม่เป็นคำถามที่เหมือนกันทีเดียวนัก ค่า Kappa ที่ได้จึงอาจจะไม่ได้เป็นการเปรียบเทียบความสอดคล้องที่ดีนัก)

การควบคุมคุณภาพข้อมูล

- 1) มีการทดสอบการใช้แบบเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งแก้ไขข้อคำถามที่กำกวม
- 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการและฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่สัมภาษณ์ เป็นเวลา 1 วัน เพื่อให้เข้าใจคำถาม ทดสอบความเข้าใจ ผู้สัมภาษณ์โดยใช้ผู้ป่วยสมมติ และการรับฟังคำชี้แนะ จากวิทยากร จำนวนผู้สัมภาษณ์จังหวัดละ 5 - 8 คน แบบสัมภาษณ์แต่ละชุดใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 30 - 50 นาที ซึ่งในการไปสัมภาษณ์จริงพบว่าบางรายอาจจะต้องใช้เวลานานขึ้นเพื่อการปรับตัว สร้างความคุ้นเคยและ บางครั้งจำเป็นต้องให้บริการด้านการให้คำปรึกษาไปด้วยหลังการสัมภาษณ์
- 3) มีผู้ควบคุม และให้คำปรึกษาภาคสนาม ซึ่งเป็นผู้ประสานงานในแต่ละจังหวัด ๗ ละ 1 - 2 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบ ความครบถ้วน และความถูกต้องของการกรอกข้อมูล หากพบความผิดพลาด จะแจ้งให้ผู้เก็บข้อมูลนำไปเก็บข้อมูลซ้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน
- 4) สุ่มเลือกแบบสอบถามบางชุดและสัมภาษณ์ผู้ป่วยหรือญาติอีกครั้งในบางประเด็น เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) คำนวณค่าอุบัติการณ์ อย่างหยาบ (Crude rate) ของแต่ละจังหวัด โดยใช้สูตร

$$1.1) \text{ อุบัติการณ์การทำร้ายตนเอง (ต่อแสน)} \\ = \frac{\text{จำนวนผู้ทำร้ายตนเองทั้งหมด} \times \text{แสน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$1.2) \text{ อุบัติการณ์การฆ่าตัวตายสำเร็จ (ต่อแสน)} \\ = \frac{\text{จำนวนผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จทั้งหมด} \times \text{แสน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$1.3) \text{ อุบัติการณ์การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง (ต่อแสน)} \\ = \frac{\text{จำนวนผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง ทั้งหมด} \times \text{แสน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

- 2) คำนวณค่าอุบัติการณ์ของประเทศ โดยการถ่วงน้ำหนัก (Weighted rate) โดยนำเอาผลการคำนวณจากข้อ 1.1 ถึง 1.3 มาคำนวณเพื่อประมาณค่าอุบัติการณ์ของประเทศ ดังนี้

- 2.1) อุบัติการณ์ของประเทศ (ต่อประชากรแสนคน) เท่ากับ

$$(1 / N) * 100,000 * \sum (x_i * N'_i / n_i)$$

โดยที่ x_i = จำนวนเหตุการณ์ที่ศึกษา

n_i = จำนวนประชากรกลางปี 2545 ของ 4 อำเภอในแต่ละจังหวัด

N'_i = จำนวนประชากรกลางปี 2545 ของแต่ละภาค

N = จำนวนประชากรกลางปี 2545 ของประเทศ

2.2) ความแปรปรวนของอุบัติการณ์ (เพื่อนำมาคำนวณค่าช่วงความเชื่อมั่น 95 %) เท่ากับ

$$(1/N^2) * \sum [(N'_j - n_i) / N'_j] * [(N'_j)^2 p_i q_i] / n_i]$$

โดยที่ N = ประชากรกลางปีของประเทศ

N'_j = ประชากรกลางปีของภาคต่างๆ

n_i = ประชากรกลางปีของ 4 อำเภอในแต่ละจังหวัด

p_i = สัดส่วนการเกิดเหตุการณ์ในจังหวัดตัวอย่าง

$$= x_i / n_i$$

$$q_i = 1 - p_i$$

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเองกับประชากรทั่วไป โดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นของปัจจัยทางประชากรที่อาจจะสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างผู้ทำร้ายตนเองที่เสียชีวิตกับที่ไม่เสียชีวิต โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบ Chi-square test, T- test หรือ Non-parametric test ตามประเภทของตัวแปร

5) วิเคราะห์หาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง โดยการนำตัวแปรที่พบความสัมพันธ์เบื้องต้นในข้อ 4) ซึ่งมีค่า p-value น้อยกว่า 0.25 เข้ามาวิเคราะห์ในแบบจำลองสมการความสัมพันธ์พหุตัวแปร และวิเคราะห์โดยวิธี Multiple Logistic Regression, Backwards Elimination, Maximum Likelihood Techniques เพื่อหาค่า Adjusted Odd Ratios (OR_{adj}) พร้อมทั้งค่า 95 % Confidence Interval of OR_{adj} ของแต่ละตัวแปร และทดสอบความเหมาะสมของสมการโดยวิธี Hosmer-Lemeshow Goodness - of - Fit Test (p-value มากกว่า 0.05)

6) วิเคราะห์หาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้วิธีการที่รุนแรงของผู้ทำร้ายตนเอง โดยวิธี Multiple Logistic Regression เช่นเดียวกับข้อ 5)

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ปัญหาพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองหรือการฆ่าตัวตายในประเทศไทยเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น การทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารสถิติ และรายงานผลการวิจัยต่างๆ จากกระบวนการรวบรวมข้อมูลทางระบาดวิทยาที่ได้มีการดำเนินการในระยะที่ผ่านมา และที่ให้เห็นภาพรวมระดับประเทศของปัญหานี้ในมิติต่างๆ ได้แก่ ขนาดของปัญหาและแนวโน้ม ลักษณะทางประชากรของกลุ่มเสี่ยง ลักษณะของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเอง พฤติกรรมการแสวงหาบริการ นอกจากนี้ยังได้รวบรวมสถิติการฆ่าตัวตายของประเทศในทวีปต่างๆ ทั่วโลกมาเปรียบเทียบด้วย ดังนี้

2.1 ระบบการรวบรวมข้อมูลระบาดวิทยาของการทำร้ายตนเองในประเทศไทย

มีการศึกษาระบาดของการทำร้ายตนเองในประเทศไทยอยู่เป็นระยะ แต่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในสถานบริการสาธารณสุขเพียงบางแห่งบางพื้นที่ ไม่ได้ให้ภาพรวมของปัญหาในระดับประเทศ จนกระทั่งต่อมาได้เริ่มมีการพัฒนาระบบข้อมูลระบาดของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตายที่เป็นภาพรวมในระดับประเทศขึ้นมา โดยมีระบบฐานข้อมูลหลักๆ 2 แห่ง คือ

1) รายงานการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุข ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะมีทั้งระบบการรายงานตามปกติ ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ของกองแผนงานกรมสุขภาพจิต และการจัดระบบการเฝ้าระวังเป็นพิเศษเพิ่มเติมขึ้นมาเป็นระยะ ดังเช่นระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากการทำร้ายตนโดยตั้งใจของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข (วนัสสนันท์ รุจิวิวัฒน์ และชไมพันธ์ สันติกาญจน์, 2543)

2) การรวบรวมข้อมูลจากมรณบัตร ซึ่งสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการรวบรวมจากกระทรวงมหาดไทยมาวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ระบบนี้เองก็มีความพยายามพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นอยู่เป็นระยะ เช่น การพยายามให้แพทย์มีบทบาทในการวินิจฉัยสาเหตุการตายเพิ่มมากขึ้น

จากระบบทั้งสองประการข้างต้นได้ให้ข้อมูลที่สำคัญในเรื่องขนาดและแนวโน้มของปัญหา ลักษณะพื้นฐานทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเอง (เช่น อายุ เพศ) และลักษณะของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเอง (วิธีการทำร้ายตนเอง) ยังไม่ได้ให้ข้อมูลที่ละเอียดนักในบางด้าน เช่น สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง การทำร้ายตนเองซ้ำหรือการเคยทำร้ายตนเองมาก่อน ประวัติการทำร้ายตนเองในครอบครัว แบบแผนการไปรับบริการก่อนและหลังการทำร้ายตนเอง เป็นต้น

โครงการป้องกันและช่วยเหลือผู้มีภาวะซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายของกรมสุขภาพจิต ซึ่งดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 - 2546 (อภิชัย มงคลและคณะ, 2545) ได้พัฒนาระบบข้อมูลผู้ทำร้ายตนเอง

โดยการจัดให้มีการศึกษาระบาดวิทยาผู้ทำร้ายตนเองปี พ.ศ. 2544 โดยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวมของประเทศที่ละเอียดขึ้นในด้าน สาเหตุหรือเหตุการณ์ ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง การทำร้ายตนเองซ้ำหรือการเคย ทำร้ายตนเองมาก่อน ประวัติการทำร้ายตนเอง ในครอบครัว แบบแผนการไปรับบริการก่อนและหลัง การทำร้ายตนเอง ที่สองระบบแรกยังขาดอยู่

นอกจากนี้โครงการยังได้นำร่องระบบบันทึกและรายงานข้อมูลการเฝ้าระวังผู้มีภาวะ ซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายที่เป็นลักษณะไปข้างหน้า (Prospective surveillance) ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ใน 32 จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการฯ และจะมีการพัฒนาต่อไปให้ครอบคลุม ทั่วประเทศในอนาคต

ผลการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับข้อมูลระบาดวิทยาของปัญหาการทำร้ายตนเองและ การฆ่าตัวตายในประเทศไทย มีดังนี้

2.2 ขนาดของปัญหา

อุบัติการณ์ของการฆ่าตัวตายในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2520-2545

สำนักนโยบายและแผนกระทรวงสาธารณสุข (2520-2545) ได้รวบรวมข้อมูลสถิติการฆ่าตัวตาย จากมรณบัตรของกระทรวงมหาดไทยและรายงานของสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ มาอย่างต่อเนื่อง มีสถิติอัตราอุบัติการณ์ของภาวะการฆ่าตัวตาย (ตารางที่ 1 และแผนภูมิที่ 1)

จากข้อมูลดังกล่าว ถ้าหากคำนวณค่าเฉลี่ยของอัตราการฆ่าตัวตายในช่วงเวลาทุกห้าปี นับ จากปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา ได้ดังนี้ อัตราการฆ่าตัวตายช่วง พ.ศ. 2520 - 2525 ช่วง พ.ศ. 2526 - 2530 ช่วง พ.ศ. 2531 - 2535 ช่วง พ.ศ. 2536 - 2540 และช่วง พ.ศ. 2541 - 2545 เท่ากับ 6.7 5.9 6.5 7.1 และ 8.1 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ

จะเห็นว่าอัตราการฆ่าตัวตายมีค่าสูงในช่วงห้าปีแรก แล้วลดต่ำลงในช่วงห้าปีต่อมา และ กลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในช่วงห้าปีต่อมา นั้นแสดงว่าปัญหาการฆ่าตัวตายยังมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงมาก ขึ้น ช่วงปี พ.ศ. 2536 - 2540 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังขยายตัวอย่างมาก ช่วงนี้ก็ เริ่มเห็นแนวโน้มว่าอัตราการฆ่าตัวตายกำลังเพิ่มขึ้นแล้ว และเมื่อประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติ ทางเศรษฐกิจในปีช่วงกลางปี พ.ศ. 2540 อัตราการฆ่าตัวตายยิ่งเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน หรือคิดเป็น จำนวนคนได้เท่ากับ 4,100 - 5,200 คนต่อปี

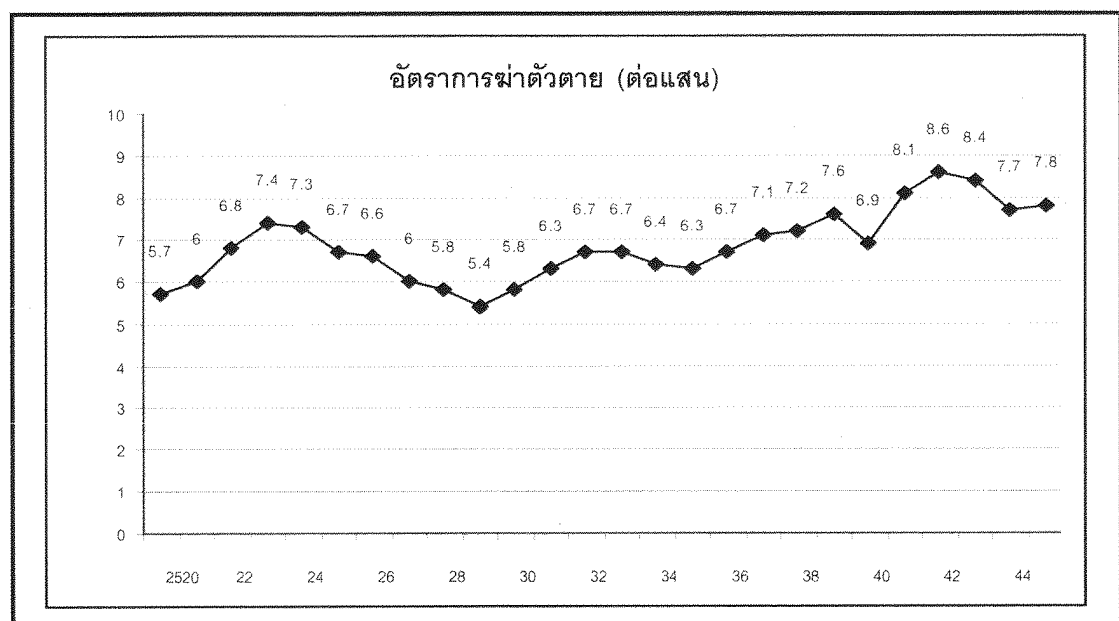

ตารางที่ 2.1 อัตราการฆ่าตัวตาย (ต่อประชากรแสนคน)

พ.ศ.	อัตรา	พ.ศ.	อัตรา
2520	5.7	2533	6.7
2521	6.0	2534	6.4
2522	6.8	2535	6.3
2523	7.4	2536	6.7
2524	7.3	2537	7.1
2525	6.7	2538	7.2
2526	6.6	2539	7.6
2527	6.0	2540	6.9
2528	5.8	2541	8.1
2529	5.4	2542	8.6
2530	5.8	2543	8.4
2531	6.3	2544	7.7
2532	6.7	2545	7.8

(ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. 2545)

แผนภูมิที่ 2.1 อัตราการฆ่าตัวตาย (ต่อประชากรแสนคน)

อัตราการฆ่าตัวตาย แยกตามเพศ

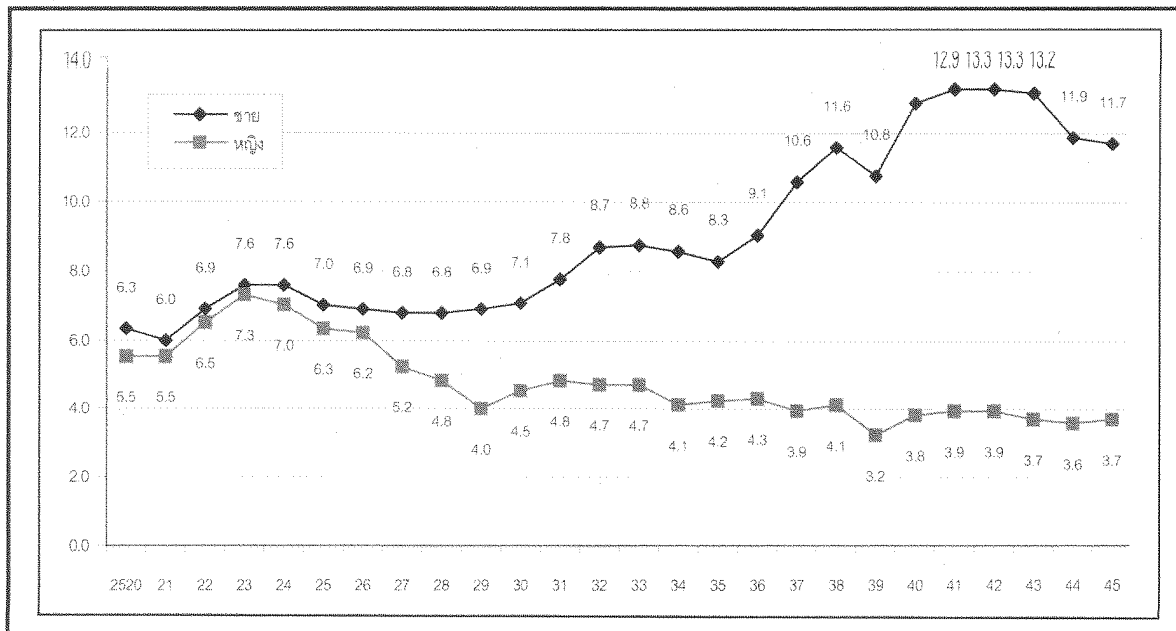
เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงตามเพศ พบว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นสัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงได้เท่ากับ 3 ต่อ 1 ดังแสดงในตารางที่ 2 แต่จากสถิติในอดีตช่วง พ.ศ. 2520 - 2526 พบว่า สัดส่วนชายต่อหญิงของผู้ที่ฆ่าตัวตายมีความใกล้เคียงกัน มาเริ่มห่างออกจากกันตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา แล้วห่างออกจากกันเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน (ตารางที่ 2 และแผนภูมิที่ 2)

ตารางที่ 2.2 อัตราการฆ่าตัวตาย แยกตามเพศ

พ.ศ.	รวม	ต่อแสน	ชาย	ต่อแสน	หญิง	ต่อแสน	ชาย:หญิง
2540	4,183	6.9	3,212	10.7	971	3.2	3.3 : 1
2541	4,964	8.1	3,843	12.6	1,121	3.7	3.4 : 1
2542	5,290	8.6	4,080	13.3	1,210	3.9	3.4 : 1
2543	5,189	8.4	4,038	13.2	1,151	3.7	3.5 : 1
2544	4,803	7.7	3,666	11.9	1,137	3.6	3.2 : 1
2545	4,905	7.8	3,715	11.7	1,190	3.7	3.1 : 1

ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. 2545.

แผนภูมิที่ 2.2 อัตราการฆ่าตัวตาย แยกตามเพศ (พ.ศ. 2520 – 2545)

สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงนี้คล้ายกับสถิติของประเทศอื่นๆ ที่มักจะพบในผู้ชายสูงกว่าเพศหญิงยกเว้น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่พบเพศหญิงในสัดส่วนที่มากกว่า

สมมติฐานที่อาจจะอธิบายความแตกต่างระหว่างเพศนั้น น่าจะเนื่องจากเพศชายมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการฆ่าตัวตายที่รุนแรงกว่า และจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสนองสมมติฐานนี้ในการศึกษานี้

สถิติการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเองจากรายงานของสถานบริการสาธารณสุข

จากรายงานสถิติผู้ทำร้ายตนเองและฆ่าตัวตายรวมกัน ที่มารับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุข ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 - 2544 ซึ่งรวบรวมโดยกองแผนงาน กรมสุขภาพจิต พบว่า มีอัตราผู้ทำร้ายตนเองและฆ่าตัวตายรวมกันเท่ากับ 27 ถึง 36 ต่อประชากรแสนคน ดังแสดงในตารางที่ 2.4 และแผนภูมิที่ 2.4

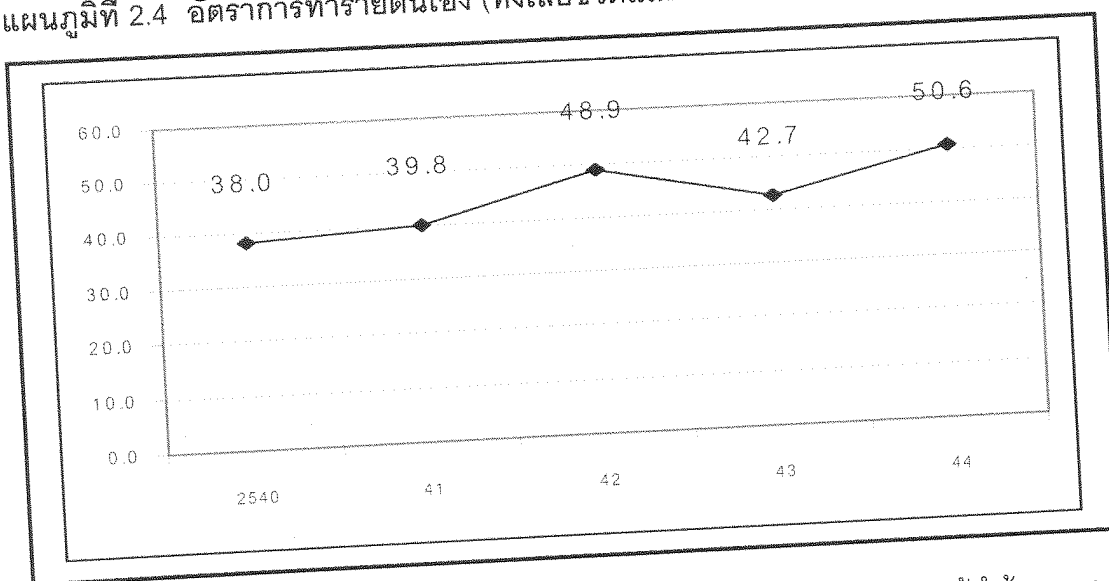
ตารางที่ 2.4 สถิติผู้ป่วย ทำร้ายตนเองและฆ่าตัวตายรวมกันⁿ

พ.ศ.	จำนวนที่มารับบริการ	อัตราต่อแสนคน	จำนวนทั้งหมด ^ก	อัตราต่อแสน ^ก
2540	16,639	27.36	23,110	38.00
2541	17,620	28.67	24,472	39.82
2542	21,720	35.22	30,167	48.92
2543	19,011	30.72	26,404	42.67
2544	22,684	36.41	31,506	50.57

ก. ข้อมูลอ้างอิงจากกรมสุขภาพจิต (กองแผนงาน)

^ก สำหรับเขตกรุงเทพมหานคร (เขต 13) ข้อมูลรวมเฉพาะสถานบริการสังกัดกรมสุขภาพจิต (กองแผนงาน กรมสุขภาพจิต, 2544), "ได้จากการคำนวณ โดยอิงผลการศึกษาของ อภิชัย มงคล และคณะ (2545)

แผนภูมิที่ 2.4 อัตราการทำร้ายตนเอง (ทั้งเสียชีวิตและไม่เสียชีวิต)

สถิติข้างต้นแสดงข้อมูลรวมของทั้งอัตราการทำร้ายตนเองและฆ่าตัวตายของผู้ทำร้ายตนเอง
ที่มาใช้บริการ ณ สถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข จากการศึกษาระบาดวิทยาของการทำร้าย
ตนเองในปี พ.ศ. 2544 (อภิชัย มงคลและคณะ, 2545) พบว่า สถิติจำนวนผู้ทำร้ายตนเอง ที่มาใช้บริการ
ณ สถานพยาบาลต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 72 ของผู้ทำร้ายตนเองทั้งหมดเท่านั้น

ดังนั้นจำนวนผู้ทำร้ายตนเองทั้งหมดในปี พ.ศ. 2544 จึงน่าจะเท่ากับ 31,506 ราย หรือคิดเป็นอัตรา 50.6 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาระบาดวิทยาดังกล่าวที่พบว่าอัตราการทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตเท่ากับ 51.47 ต่อประชากรแสนคน

นอกจากนี้ ยังพบว่า อัตราการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง (ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต) ในปี พ.ศ. 2544 เท่ากับ 9.5 ต่อประชากรแสน หรือคิดเป็นจำนวนประมาณ 6,007 คน [คำนวณโดยอิงผลการศึกษาของ อภิชัย มงคล และคณะ (2545) ที่พบว่าผู้ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง เท่ากับ 5.5 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งการศึกษานี้มีอัตราการให้สัมภาษณ์ (response rate) ร้อยละ 57.6]

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของปัญหานี้อย่างชัดเจน การศึกษาเพื่อติดตามแนวโน้มของปัญหานี้อย่างต่อเนื่องจึงมีความจำเป็น

2.3 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหา

ลักษณะทางประชากร ลักษณะของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองและการแสวงหาบริการ

มีความพยายามในการสร้างระบบเฝ้าระวังและการศึกษาวิจัยปัญหานี้อยู่จำนวนหนึ่งงานที่ถือได้ว่ามีความครอบคลุมพื้นที่ที่ศึกษากว้างขวางเป็นตัวแทนในระดับประเทศได้ดีพอสมควร ได้แก่ การพัฒนาระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากการทำร้ายตนเองโดยตั้งใจ โดยหน่วยโรคไม่ติดต่อ กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข (วนัสสนันท์ รุจิวิวัฒน์ และชไมพันธ์ สันติกาญจน์, 2543) และการศึกษาระบาดวิทยาพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองปี พ.ศ. 2544 ของกรมสุขภาพจิต (อภิชัย มงคลและคณะ, 2545) ซึ่งมีผลการศึกษาที่สำคัญดังนี้

ระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากการทำร้ายตนเองโดยตั้งใจ โดยหน่วยโรคไม่ติดต่อ กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

เป็นระบบที่รวบรวมข้อมูล เฉพาะจากโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลศูนย์ เท่านั้น โดยเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2538 ในปี พ.ศ. 2539 มีโรงพยาบาลเข้าร่วม จำนวน 7 แห่ง ปี พ.ศ. 2540 มีโรงพยาบาลเข้าร่วม จำนวน 10 แห่ง ปี พ.ศ. 2541 มีโรงพยาบาลเข้าร่วม จำนวน 14 แห่ง ปี พ.ศ. 2542 มีโรงพยาบาลเข้าร่วม จำนวน 19 แห่ง ปี พ.ศ. 2543 มีโรงพยาบาลเข้าร่วม จำนวน 22 แห่ง และปี พ.ศ. 2544 มีโรงพยาบาลเข้าร่วม จำนวน 28 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากการทำร้ายตนเอง ใน รพศ. / รพท.

พ.ศ.	2539	2540	2541	2542	2543
จำนวนโรงพยาบาล (แห่ง)	7	10	14	19	22
จำนวนผู้ทำร้ายตนเอง (ราย)	943	2,301	3,693	5,129	5,844
เฉลี่ยต่อโรงพยาบาล (ราย)	134.7	230.1	263.8	269.9	265.6
พิสัย (ราย)	75 – 182	55 – 474	108 – 519	122 – 483	47 – 541
เสียชีวิต (ราย)	102	263	353	512	508
เฉลี่ยต่อโรงพยาบาล (ราย)	14.6	26.3	25.2	26.9	23.1
พิสัย (ราย)	2 – 31	1 – 49	4 – 66	1 – 55	1 – 56
เพศชาย ต่อหญิง (ไม่ตาย)	1:1	1:1	1:1	1:1 – 2	1:1.3
เพศชาย ต่อหญิง (ตาย)	2 – 3 : 1	1 – 5 : 1	2 – 10 : 1	1 – 8 : 1	1 – 5 : 1
กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด ปี (ร้อยละ)	15 – 24 (18 – 33%)	15 – 29 (19 – 28%)	15 – 29 (19 – 25%)	15 – 29 (67 %)	20 – 29 (65%)
อาชีพผู้ใช้แรงงาน (ร้อยละ)	29 – 55	20 – 55	19 – 55	26.2	27.4
นักเรียน-นักศึกษา (ร้อยละ)	n.a.	32 (1 แห่ง)	n.a.	18.2	19.0
เกษตรกร (ร้อยละ)	25	n.a.	n.a.	12.2	18.5
กินยากำจัดศัตรูพืช (ร้อยละ)	25 – 34	21 – 59	28 – 59	25.9	41.0
ผูกคอต (เสียชีวิต) (ร้อยละ)	50 (1 แห่ง)	41 – 58	30 – 68	34.4	33.0

ข้อมูลที่ได้จากระบบการเฝ้าระวังนี้ชี้ว่า โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลศูนย์ต้องรับดูแลผู้ป่วยที่ทำร้ายตนเองประมาณ 2 คนในช่วง 3 วัน (265 รายต่อปี) อัตราการเสียชีวิตประมาณ 1 ใน 4 (หรือเท่ากับร้อยละ 23 ถึง 26)

กลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้น (ร้อยละ 65) สัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน (เพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1 : 1.3) แต่เพศชายเสียชีวิตมากกว่า (1 ถึง 5 ต่อ 1) วิธีการทำร้ายตนเองที่พบบ่อยคือ การกินสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและผูกคอต (ร้อยละ 41 และ 33 ตามลำดับ)

จะสังเกตเห็นว่าข้อมูลที่ได้จากระบบการเฝ้าระวังนี้ มีอาชีพเป็นผู้ใช้แรงงานและนักเรียน นักศึกษาค่อนข้างมาก (ร้อยละ 27 และ 19 ตามลำดับ) ทั้งนี้ น่าจะเนื่องจากเป็นข้อมูลของโรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองทั้งหมด

ข้อมูลจากระบบการเฝ้าระวังนี้ไม่สามารถนำไปคำนวณเป็นอัตราต่อแสนได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลของผู้ป่วยที่มารับบริการเท่านั้น และสถานบริการก็เป็นโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปเท่านั้น

การศึกษาระบาดวิทยาพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองปี พ.ศ. 2544 ของกรมสุขภาพจิต (อภิชัย มงคลและคณะ, 2545)

การศึกษาชิ้นนี้นับได้ว่าเป็นการศึกษาปัญหาการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตายที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดชิ้นหนึ่งในประเทศไทย มีจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 1,422 คน จาก 7 จังหวัด ครอบคลุมทุกภาคของประเทศไทย ซึ่งได้จากการรวบรวมรายชื่อผู้ทำร้ายตนเองจากทุกแหล่งเท่าที่จะเป็นไปได้ ได้แก่ ผู้ทำร้ายตนเองที่มารับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุข การรวบรวมรายชื่อผู้ฆ่าตัวตายจากการสอบสวนของตำรวจ จากมรณบัตร และจากการสอบถามผู้นำชุมชนและสถานีนอนามัย เมื่อตรวจสอบความถูกต้องของสาเหตุและคำรายชื่อที่ช้ากันออกแล้ว จึงนำไปสัมภาษณ์ผู้ป่วยหรือคนใกล้ชิดที่ยินยอมให้สัมภาษณ์

การศึกษานี้ให้ข้อมูลผลการศึกษาในด้านต่างๆ ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญได้แก่ ลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเอง สถานะสุขภาพกายและสุขภาพจิต ลักษณะของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเอง แบบแผนการให้บริการก่อนและหลังการทำร้ายตนเอง ผลการศึกษาที่สำคัญมีดังนี้

● อายุและเพศ ของผู้ทำร้ายตนเอง

เพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 51 และ 49) อายุเฉลี่ยเท่ากับ 33 ปี (พิสัยเท่ากับ 9 - 89) ช่วงอายุที่พบมากที่สุดคือ 20 - 39 ปี (ร้อยละ 57) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับโครงสร้างอายุของประชากรทั่วไปของไทยแล้ว พบว่า ทั้งสองกลุ่ม (เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต) เพศและวัยที่มีอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่าสัดส่วนของประชากรในกลุ่มเพศและวัยเดียวกัน คือ เพศหญิง ช่วงอายุ 10 - 39 ปี และ เพศชาย ช่วงอายุ 20 - 49 ปี

นั่นคือ ทุกเพศ ทุกวัย มีความเสี่ยงที่จะทำร้ายตนเองได้ แต่พบมากในกลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา (ร้อยละ 56) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 18) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถึงระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 34) ตามลำดับ

● อาชีพหลัก ใน 12 เดือนที่ผ่านมา

ส่วนใหญ่มีอาชีพ เป็น "เกษตรกร" (ร้อยละ 32) รองลงมา คือ "รับจ้าง" (ร้อยละ 30) "ไม่ได้ทำงานหรือว่างงาน" (ร้อยละ 11) และ "นักศึกษาหรือนักเรียน" (ร้อยละ 9) ตามลำดับ

ซึ่งจะเห็นว่าผู้ป่วยอยู่ในกลุ่ม "ไม่ได้ทำงานหรือว่างงาน" ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติการว่างงานของไทยในปี พ.ศ. 2544 ซึ่งมีเพียง ร้อยละ 4.2 ของวัยทำงาน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544)

● สถานภาพสมรสปัจจุบัน

ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่ มีสถานภาพ "สมรส" (ร้อยละ 50) รองลงมา คือ สถานภาพ "เป็นโสด" (ร้อยละ 31) และ สถานภาพ "หย่าหรือแยกกันอยู่" (ร้อยละ 11) ตามลำดับ

● ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่ ครอบครัวมีรายได้ " $\leq 5,000$ บาทต่อเดือน" (ร้อยละ 66) รองลงมา คือ ครอบครัวมีรายได้ "5,001 - 20,000 บาท ต่อ เดือน" (ร้อยละ 31) และครอบครัวมีรายได้ " $\geq 20,001$ บาทต่อเดือน" (ร้อยละ 3) ตามลำดับ

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวของประชากรทั้งประเทศแล้ว จะเห็นว่า ผู้ป่วยกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ ดังสถิติรายได้ของครอบครัวคนไทยทั้งประเทศ ในปี พ.ศ. 2543 เท่ากับ 12,150 บาทต่อเดือน ของครอบครัวภาคกลาง เท่ากับ 13,012 บาทต่อเดือน ภาคตะวันออกเฉยเหนือ เท่ากับ 7,765 บาทต่อเดือน ภาคเหนือ เท่ากับ 8,652 บาทต่อเดือน และภาคใต้ เท่ากับ 11,186 บาทต่อเดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544)

● พฤติกรรมการทำร้ายตนเอง

ตารางที่ 2.6 ลักษณะของพฤติกรรมการทำร้ายตนเองปี พ.ศ. 2544

	ไม่เสียชีวิต (%)	เสียชีวิต (%)	รวม (%)
วิธีการที่ใช้ในการทำร้ายตนเอง			
กินสารเคมี	54	30	46
กินยา	41	4	29
ผูกคอ	6	57	22
ป็น	1	8	3
เหตุผลที่เลือกใช้วิธีนี้			
อยู่ใกล้มือ	64	58	63
หาซื้อง่าย	13	6	12
ได้ผลดี	10	19	12
ไม่ได้วางแผนไว้ก่อน	86	65	81
ไม่มีทำที่ว่าจะทำร้าย	85	55	76

วิธีการที่ใช้ทำร้ายตนเอง ที่พบบ่อยที่สุด คือ การกินสารเคมี (ร้อยละ 46) ประเภทของสารเคมีที่ใช้มากที่สุด คือ ยาฆ่าแมลง (ร้อยละ 46) เหตุผลที่ใช้วิธีการดังกล่าว คือ อยู่ใกล้มือหรือหยิบฉวยได้ง่าย (ร้อยละ 63) ส่วนใหญ่ไม่ได้คิดวางแผนทำร้ายตนเองมาก่อน (ร้อยละ 81) ส่วนใหญ่ "ไม่มี" การแสดงท่าที หรือ บอกคนอื่นว่าตนจะทำร้ายตนเอง (ร้อยละ 76)

ในกลุ่มผู้เสียชีวิต พบว่า ใช้วิธีการวิธีการที่รุนแรงมากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต คือ ผูกคอ ตายและการยิงตัวตาย (ร้อยละ 65 กับ 7) และในกลุ่มที่เสียชีวิตจะใช้ยาฆ่าหญ้ามากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 35 กับ ร้อยละ 22) คิดวางแผนทำร้ายตนเองมาก่อน มากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 35 กับ ร้อยละ 14) มีการดื่มสุราก่อนเกิดเหตุการณ์มากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 48 กับ ร้อยละ 33) มีการแสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง มากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 45 กับ ร้อยละ 15)

● เหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง

ตารางที่ 2.7 เหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต (%)	เสียชีวิต (%)	รวม (%)
ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูดำ หรือ ว่ากล่าว	46	20	38
ปัญหาผิดหวังในความรัก / หึงหวง	21	15	19
ปัญหาโรคเรื้อรัง / พิกการ / เสียใจ	5	25	11
ปัญหาเศรษฐกิจ ประเภท ยากจน ขัดสน	9	10	9
ปัญหาโรคจิต	3	10	5
ปัญหาต้องการการเอาใจ / ตามใจ / ร้องขอไม่ได้	5	2	4
ปัญหามีภาวะซึมเศร้า	1	4	2
ติดยาเสพติด	1	5	2

สาเหตุที่กระตุ้นทำให้เกิดเหตุการณ์ส่วนใหญ่ คือ "ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูดำ หรือ ว่ากล่าว" (ร้อยละ 38) รองลงมา คือ "ปัญหาผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" (ร้อยละ 19) และ "ปัญหาโรคเรื้อรัง หรือ พิกการ หรือ เสียใจ" (ร้อยละ 11) ตามลำดับ

การมีโรคประจำตัว หรือ โรคเรื้อรัง และประวัติคนในครอบครัว

ส่วนใหญ่ "ไม่มี" โรคประจำตัว (ร้อยละ 74) "ไม่เคย" ไปรับบริการที่โรงพยาบาลจิตเวช หรือ คลินิกจิตเวช (ร้อยละ 89) และ "ไม่เคย" ใช้ยาทางจิตเวช (ร้อยละ 73) ส่วนใหญ่ไม่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน (ร้อยละ 81)

ส่วนใหญ่ "ไม่มี" ใครในครอบครัว ที่เคยทำร้ายตนเอง (ร้อยละ 90) นั่นคือมีจำนวน ประมาณ ร้อยละ 10 ที่ "มี" บุคคลในครอบครัวเคยทำร้ายตนเอง ในกลุ่มที่ "มี" บุคคลนี้ คือ พี่ หรือ น้อง (ร้อยละ 38) และส่วนใหญ่ "ไม่มี" ใครในครอบครัว ที่มีปัญหาสุขภาพจิต (ร้อยละ 94)

ผู้ป่วยจำนวนประมาณครึ่งหนึ่ง ที่มีเพื่อนหรือญาติสนิท และไปปรึกษาเมื่อมีปัญหาทุกใจ ส่วนใหญ่จะไปปรึกษา "เพื่อน" มากที่สุด รองลงมา คือ "พ่อ หรือ แม่" และ "พี่ หรือ น้อง"

ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม ชมรม กลุ่มใดๆ (ร้อยละ 84) ดังนั้นแหล่งให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเป็นส่วนมากคือ เพื่อน และคนในครอบครัว

ผู้ป่วยจำนวนประมาณ ร้อยละ 50.8 มีอาการที่แสดงถึงการมีภาวะซึมเศร้า ตามเกณฑ์การวินิจฉัยขององค์การอนามัยโลก ซึ่งถือว่ามีความถี่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติของประชากรไทย โดยทั่วไป ที่มีความชุกของภาวะซึมเศร้าประมาณ ร้อยละ 3.4 (กรมสุขภาพจิต, 2544)

ลักษณะการไปรับบริการของผู้ป่วย

ในภาพรวมของทั้งกลุ่มที่ไม่เสียชีวิตและกลุ่มที่เสียชีวิต พบว่า

ก่อนเกิดเหตุการณ์ผู้ป่วยส่วนใหญ่ "ไม่ได้" ไปหาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (ร้อยละ 77) ในกลุ่มที่ไปหา หรือไปปรึกษาคนอื่น บุคคลที่ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไปหา คือ "เพื่อนหรือเพื่อนบ้าน" รองลงมา คือ "พ่อหรือแม่" "พี่หรือน้อง" และ "ญาติ" ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไปหาในช่วง ภายใน 1 เดือน ก่อนเกิดเหตุการณ์ (ร้อยละ 82) มีผู้ป่วยไปหาแพทย์หรือจิตแพทย์ จำนวนประมาณ ร้อยละ 10

กลุ่มที่ไม่เสียชีวิต มีลักษณะบางประการที่เด่น ได้แก่ ก่อนเกิดเหตุการณ์ จำนวนเพียงประมาณหนึ่งในห้าที่ "ไป" หรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (ร้อยละ 20) หลังจากเกิดเหตุการณ์แล้ว เกือบทั้งหมดไปรับบริการที่โรงพยาบาล (ร้อยละ 98)

กลุ่มที่เสียชีวิต มีลักษณะบางประการที่เด่น ได้แก่ ก่อนเกิดเหตุการณ์ จำนวนประมาณหนึ่งในสามที่ "ไป" หรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (ร้อยละ 30) หลังเกิดเหตุการณ์แล้ว ส่วนใหญ่ไม่ได้ไปรับบริการที่โรงพยาบาลใดๆ (ร้อยละ 60) เพราะส่วนหนึ่งเสียชีวิตแล้ว

หลังเกิดเหตุการณ์แล้ว ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไปรับบริการที่โรงพยาบาลชุมชน (ร้อยละ 66) และไม่มีการส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งอื่น (ร้อยละ 84)

ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่ได้รับการนัดหมายให้ไปโรงพยาบาลอีก (ร้อยละ 69) นั่นคือ มีผู้ป่วยได้รับการนัดหมายให้ไปโรงพยาบาลอีกประมาณ หนึ่งในสาม (ร้อยละ 31) แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ไปโรงพยาบาลอีก (ร้อยละ 61)

ส่วนใหญ่ "ได้รับ" บริการด้านการให้คำปรึกษา (ร้อยละ 67) แต่ส่วนใหญ่ "ไม่ได้รับ" บริการด้านการเยี่ยมบ้าน (ร้อยละ 91) ส่วนใหญ่พึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ (ร้อยละ 94)

ผู้ป่วยที่ไม่เสียชีวิตส่วนใหญ่ในปัจจุบันมี "ความสบายใจดี ไม่มีความทุกข์ใดๆ" (ร้อยละ 59) นั่นคือ มีจำนวนประมาณ ร้อยละ 40 ที่ยังมี "ความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ" ซึ่งกลุ่มนี้ควรได้รับการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยและครอบครัวจำนวนประมาณหนึ่งในสาม ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ (ร้อยละ 36) รองลงมา คือ ต้องการความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ หมู่บ้าน หรือ ชุมชน (ร้อยละ 27)

การศึกษาระบาดวิทยาของปี พ.ศ. 2544 ข้างต้นนี้ได้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการศึกษาปัจจุบัน (พ.ศ. 2545) ที่มีการปรับปรุงระบบการเก็บข้อมูลให้ดียิ่งขึ้น ครอบคลุมจำนวนจังหวัดตัวอย่างมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนที่ดีของประเทศไทยยิ่งขึ้น สามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันได้และทำให้เห็นแนวโน้มที่สำคัญของปัญหานี้ในด้านต่างๆ ดังจะได้นำเสนอในบทที่ 3 ต่อไป

2.4 อัตราการฆ่าตัวตายของทวีปต่างๆ ทั่วโลก

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้รวบรวมสถิติอัตราการฆ่าตัวตายของประเทศต่างๆ ไว้ดังนี้ ตารางที่ 2.8 อัตราการฆ่าตัวตายของทวีปต่างๆ ทั่วโลก (อัตราเฉลี่ย ต่อแสน ต่อปี)

ทวีป	อัตรารวม	ชาย	หญิง	สัดส่วนชายต่อหญิง
Africa	5.0	7.6	2.3	3.4
Eastern Africa	9.9	15.1	4.6	3.4
Northern Africa	0.1	0.1	0.0	-
Asia	10.5	13.9	7.0	2.6
Eastern Asia	14.1	16.4	11.8	1.5
South-central Asia	14.1	20.9	7.3	3.0
Western Asia	3.2	4.5	1.8	3.2
Europe	19.1	30.0	8.2	3.6
Eastern Europe	24.1	38.8	9.4	4.2
Northern Europe	22.9	36.7	9.1	3.9
Southern Europe	10.4	16.0	4.8	3.4
Western Europe	19.1	28.6	9.6	3.0
Latin America	4.9	7.7	2.0	4.3
Central America	3.8	5.8	1.7	4.7
South America	5.2	7.8	2.5	3.2
Caribbean	5.6	9.4	1.8	4.9
Northern America	12.8	20.7	4.9	4.2
Australia-New Zealand	13.1	21.0	5.2	4.0
โลก	12.3	19.3	5.3	3.6

หมายเหตุ: แต่ละทวีปอาจจะเป็นข้อมูลต่างปีกัน และใช้ข้อมูลนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา (WHO, 2000)

จากตารางที่ 2.8 จะเห็นว่า ทั่วโลกมีอัตราการฆ่าตัวตายเฉลี่ยเท่ากับ 12.3 ต่อแสน หรือคิดเป็น ประมาณ 700,000 คนต่อปี ประเทศในทวีปยุโรปมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงสุด (19.1 ต่อแสน) รองลงมา คือ ทวีปออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (13.1 ต่อแสน) ทวีปอเมริกาเหนือ (12.8 ต่อแสน) ทวีปเอเชีย (10.5 ต่อแสน)

โดยที่ทวีปที่มีอัตราการฆ่าตัวตายต่ำคือ ทวีปละตินอเมริกา (4.5 ต่อแสน) และทวีปแอฟริกา (5.0 ต่อแสน) จะสังเกตได้ว่าประเทศในทวีปเอเชียตะวันตกและทวีปแอฟริกาเหนือมีอัตราการฆ่าตัวตายต่ำมาก (0.1 ถึง 3.2 ต่อแสน) ซึ่งอาจจะสัมพันธ์กับการที่ประเทศเหล่านี้ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 2.9 อัตราการฆ่าตัวตายในประเทศแถบเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียง

ประเทศ	ปี ค.ศ.	อัตรารวม	ชาย	หญิง
ศรีลังกา	1986	32.9	46.9	18.9
	1990	33.2	n.a.	n.a.
อินเดีย	1988	8.1	9.1	6.9
	1998	10.7	n.a.	n.a.
ญี่ปุ่น	1990	16.4	n.a.	n.a.
	1991	16.1	20.6	11.8
	1996	18.5	25.0	12.0
	1999	26.1	n.a.	n.a.
เกาหลีใต้	1998	26.0	n.a.	n.a.
	2001	25.6	n.a.	n.a.
จีน	1989	17.2	14.7	19.6
	1994	16.1	14.3	17.9
	1998	14.0	n.a.	n.a.
ไต้หวัน	1999	10.4	n.a.	n.a.
	2000	11.1	n.a.	n.a.
สิงคโปร์	1990	13.1	14.7	11.5
	1994	11.8	14.0	9.6
	1998	11.7	n.a.	n.a.
ฮ่องกง	1990	11.7	n.a.	n.a.
	1994	12.4	13.4	11.3
	1999	13.1	n.a.	n.a.
	2000	13.5	n.a.	n.a.

(WHO, 2002)

จากตารางที่ 2.9 ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียใต้ ที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูง ได้แก่ ศรีลังกา (33.2 ต่อแสน) รองลงมา คือ เกาหลีใต้ (27.2 ต่อแสน) ญี่ปุ่น (26.1 ต่อแสน)

ประเทศไทยซึ่งมีอัตราการฆ่าตัวตายแต่ละปีอยู่ในช่วง 6 - 8 ต่อแสน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างทั่วโลก จึงจัดได้ว่ามีอัตราการฆ่าตัวตายอยู่ในระดับปานกลาง แต่ถือว่าต่ำถ้าเปรียบเทียบกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกและเอเชียใต้

การศึกษาเปรียบเทียบอัตราการฆ่าตัวตายของประเทศต่างๆ มีประโยชน์ต่อการ ตั้งสมมติฐานถึงปัจจัยต่างๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตาย แต่ก็มีข้อจำกัด คือ ความครบถ้วน และวิธีการได้มาของข้อมูลจากแต่ละประเทศอาจจะไม่ได้ใช้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมแบบเดียวกัน (David Lester, 2000; Kok Lee Peng and Wen-Shing Tseng, 1992) ดังนั้นจึงควรพึงระมัดระวัง ในเรื่องการทำน้าอัตรามาเปรียบเทียบกันและการแปลผล จำเป็นต้องใช้ข้อมูลอื่นๆ มาประกอบการ วิเคราะห์ร่วมด้วย

2.5 สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนพบว่า ประเทศไทยมีระบบการรวบรวมข้อมูลทางระบาดวิทยาปัญหาการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตายอยู่จำนวนหนึ่งและมีการปรับปรุงเพิ่มเติมความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติการณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ได้ระดับหนึ่ง

อัตราการทำร้ายตนเอง (ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2540 จนถึง พ.ศ. 2544 มีประมาณ 38 - 51 ต่อประชากรแสนคน หรือ คิดเป็นจำนวนคนได้ ประมาณ 23,110 ถึง 31,506 คนต่อปี ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่สูงขึ้น

อัตราการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเองทั่วประเทศ ในช่วงปี พ.ศ. 2541 จนถึง พ.ศ. 2545 เป็นประมาณ 7 - 8 ต่อประชากรแสนคนต่อปี หรือ คิดเป็นจำนวนคนได้ประมาณ 4,100 ถึง 5,200 คน ต่อปี ถือว่าเป็นจำนวนที่สูงในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำร้ายตนเองในภาพรวมทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตนั้น พบว่า ปัญหาการถูกคนใกล้ชิดดุด่า ว่ากล่าว ตำหนิ เป็นสาเหตุที่พบมากที่สุด วิธีการที่ใช้ทำร้ายตนเองที่พบบ่อยที่สุด คือ การกินสารเคมี ส่วนใหญ่ไม่ได้คิดวางแผนทำร้ายตนเองมาก่อน เพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่ผู้ป่วยมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือ ช่วงอายุ 20 - 39 ปี ผู้ที่เสียชีวิตมีอายุเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ไม่เสียชีวิต ผู้ทำร้ายตนเองส่วนใหญ่มิ่ลักษณะดังนี้ รายได้ต่อครอบครัวต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,001 - 5,000 บาทต่อเดือน "ไม่มี" โรคประจำตัว "ไม่เคย" ไปรับบริการที่โรงพยาบาลจิตเวช หรือ คลินิกจิตเวช "ไม่เคย" ทำร้ายตนเองมาก่อน ก่อนเกิดเหตุการณ์ "ไม่ได้" ไปหาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

การศึกษาทางระบาดวิทยาอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ทราบแนวโน้มของปัญหานี้ และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนกำหนดแนวทางการป้องกันและช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างเหมาะสมต่อไป

บทที่ 3

ผลการศึกษา

บทนี้นำเสนอผลการศึกษา ตามลำดับของคำถามการศึกษาที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

1. อุบัติการณ์ของภาวะการทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 เป็นเท่าไร
2. ลักษณะของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองเป็นอย่างไร เช่น วิธีการทำร้ายตนเอง สถานที่ กระทำ สาเหตุหรือเหตุกระตุ้น
3. ลักษณะทางด้านประชากรอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการทำร้ายตนเองในภาพรวม และการทำร้ายตนเองมากกว่าหนึ่งครั้ง
4. มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ที่ทำร้ายตนเอง
5. มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้วิธีการที่รุนแรง
6. แบบแผนการได้รับบริการทางการแพทย์ของผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร เช่น การไปโรงพยาบาลหลังจากทำร้ายตนเอง การมาติดตามผลการรักษา

3.1 แหล่งข้อมูล

จากข้อมูลที่ได้มาเบื้องต้น จาก 17 จังหวัด จำนวนรายชื่อผู้ป่วยที่รวบรวมมาจาก 4 แหล่ง คือ 1) เวชระเบียน 2) มรณบัตร 3) รายงานการสอบสวนของกรมตำรวจ และ 4) จากการสอบถาม ผู้นำชุมชนตลอดจนเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย นอกจากนี้ในบางจังหวัด คือ กรุงเทพมหานครมีแหล่งข้อมูลที่ใช้ค้นหาเพิ่มเติม คือ บริการค้นข่าวหนังสือพิมพ์ของสำนักพิมพ์มติชน

เมื่อตัดรายชื่อที่ซ้ำกันและ ผู้ที่ไม่ได้ตั้งใจทำร้ายตนเองออก เหลือจำนวนผู้ป่วย กลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด รวม 2,487 ราย

ในจำนวนนี้ ได้มีการสัมภาษณ์ผู้ป่วยหรือญาติที่ใกล้ชิด จำนวน 1,555 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.5 ของ รายชื่อทั้งหมด

ผู้ให้สัมภาษณ์

การศึกษานี้ ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่ทำร้ายตนเองหรือญาติที่ใกล้ชิด เพื่อสอบถาม ถึงลักษณะพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเอง ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการทำร้ายตนเอง โดยผู้ที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.1 และ 3.2)

ตารางที่ 3.1 ผู้ป่วยให้สัมภาษณ์เอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ใช่	753 (60.3)	0	753 (48.4)
ไม่ใช่	495 (39.7)	307 (100)	802 (51.6)
รวม	1248 (100)	307 (100)	1,555 (100)

ตารางที่ 3.2 ถ้าไม่ใช่ผู้ป่วยเอง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยอย่างไร

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
แม่	159 (32.3)	63 (20.7)	222 (27.9)
อื่นๆ	98 (19.9)	82 (27.0)	180 (22.6)
พี่ / น้อง	67 (13.6)	48 (15.8)	115 (14.4)
สามี / ภรรยา	43 (8.7)	50 (16.4)	93 (11.7)
พ่อ	55 (11.2)	32 (10.5)	87 (10.9)
ลุง / ป้า / น้า / อา	49 (9.9)	19 (6.3)	68 (8.5)
ย่า / ยาย	19 (3.9)	5 (1.6)	24 (3.0)
ปู่ / ตา	3 (0.6)	5 (1.6)	8 (1.0)
รวม	493 (100)	304 (100)	797 (100)

จากตารางที่ 3.1 และ 3.2 ข้างต้น จะเห็นว่า สำหรับผู้ที่ไม่เสียชีวิต ผู้ที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นตัวผู้ป่วยเอง และมีสัดส่วนมากกว่าบุคคลอื่น คือ ร้อยละ 60.3 ต่อ ร้อยละ 39.7

สำหรับทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ที่บุคคลอื่นเป็นผู้ให้สัมภาษณ์นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นแม่ (ร้อยละ 27.9) คนอื่นๆ (ร้อยละ 22.6) พี่ หรือ น้อง (ร้อยละ 14.4) สามี หรือ ภรรยา (ร้อยละ 11.7) และพ่อของผู้ป่วย (ร้อยละ 10.9) ตามลำดับ

3.2 อุปัตติการณ์ของภาวะทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย

จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเอง ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต

จากจำนวนรายชื่อผู้ป่วยที่รวบรวมมาจากทุกแหล่ง จาก 17 จังหวัด จำนวนผู้ป่วยทั้งหมด รวม 2,487 ราย ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 3.3 จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเองและอัตราตาย

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวน อำเภอที่ ใช้ข้อมูล	ประชากร ปี 2545 ของ 4 อำเภอนั้น	ทำร้ายตนเอง ทั้งหมด	เสียชีวิต	อัตราทำร้าย ต่อแสน ^ก	อัตรา ตายต่อ แสน ^ก
1	กรุงเทพฯ	4	510,375	205	9	40.2	1.8
2	ระยอง	4	437,664	427	48	97.6	11.0
3	สระแก้ว	4	332,377	40	7	12.0	2.1
4	ชัยภูมิ	4	436,396	191	19	43.8	4.4
5	อำนาจเจริญ	4	246,148	25	6	10.2	2.4
6	สกลนคร	4	463,471	74	30	16.0	6.5
7	เขียงราย	4	297,874	179	69	60.1	23.2
8	นครสวรรค์	4	454,219	207	38	45.6	8.4
9	กำแพงเพชร	4	304,162	130	23	42.7	7.6
10	พิจิตร	4	253,185	111	23	43.8	9.1
11	สุพรรณบุรี	4	405,743	254	19	62.6	4.7
12	เพชรบุรี	4	268,147	226	36	84.3	13.4
13	ประจวบคีรีขันธ์	4	199,180	199	51	99.9	25.6
14	นครศรีธรรมราช	4	561,437	80	23	14.2	4.1
15	กระบี่	4	248,595	86	11	34.6	4.4
16	พังงา	4	103,723	22	7	21.2	6.7
17	ยะลา	4	335,098	31	6	9.3	1.8
รวม		68	5,857,794	2487	425	42.5	7.3
อัตราต่อประชากรแสนคน (ถ่วงน้ำหนัก) ^ข						41.5	7.0
ช่วงความเชื่อมั่น 95 %						39.8 ถึง 43.1	6.3 ถึง 7.6

^ก Crude rate   ^ข Weighted rate

แผนตารางที่ 3.3 จะเห็นว่า อัตราการทำร้ายตนเองของจังหวัดต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีตั้งแต่ต่ำสุดเท่ากับ 9.3 ต่อประชากรแสนคน จนถึงสูงสุด เท่ากับ 99.9 ต่อประชากรแสนคน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ปรับค่าตามการถ่วงน้ำหนักในระดับจังหวัดและภาคแล้วได้เท่ากับ 41.5 ต่อประชากรแสนคน (ช่วงความเชื่อมั่น 95 % เท่ากับ 39.8 ถึง 43.1) และมีอัตราการฆ่าตัวตาย (เสียชีวิต) มีตั้งแต่ต่ำสุดคิดเป็น 1.8 ต่อประชากรแสนคน จนถึงสูงสุด 25.6 ต่อประชากรแสนคน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ปรับค่าตามการถ่วงน้ำหนักในระดับจังหวัดและภาคแล้ว เท่ากับ 7.0 ต่อประชากรแสนคน (ช่วงความเชื่อมั่น 95 % เท่ากับ 6.3 ถึง 7.6)

จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเอง ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตในแต่ละภาค เมื่อวิเคราะห์โดยรวมของจังหวัดให้เป็นตัวเลขในระดับภาคทั้ง 4 ภาค ได้ผลดังนี้

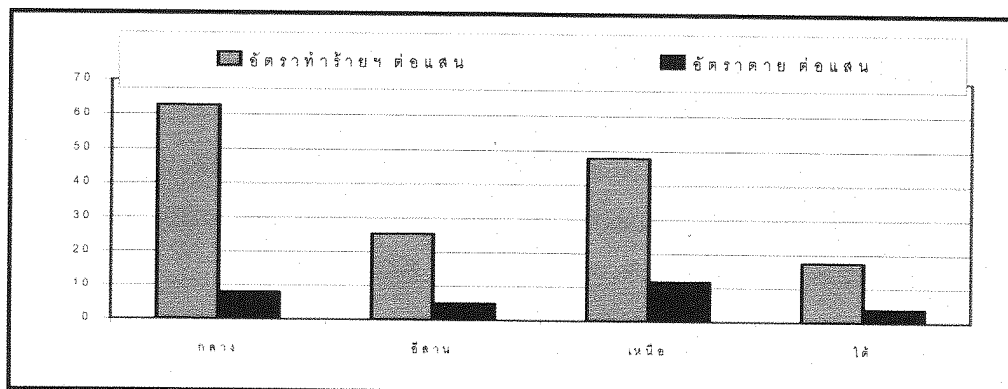
ตารางที่ 3.4 จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเองและอัตราตาย ในแต่ละภาค

	จำนวน ประชากร ทั้งหมดในภาค	จำนวนประชากร ของอำเภอที่ ศึกษาในภาค	ทำร้ายฯ ทั้งหมด	เสียชีวิต	อัตราทำร้าย ต่อแสน ¹	อัตราตาย ต่อแสน ¹
กลาง	22,323,365	2,153,486	1,351	170	62.7	7.9
อีสาน	21,326,901	1,146,015	290	55	25.3	4.8
เหนือ	11,272,354	1,309,440	627	153	47.9	11.7
ใต้	8,507,426	1,248,853	219	47	17.5	3.8
รวม	63,430,046	5,857,794	2,487	425	42.5	7.3

¹Crude Rate

จากตารางที่ 3.4 จะเห็นว่า ภาคกลาง มีอัตราการทำร้ายตนเองสูงสุด คือ 62.7 ต่อประชากรแสนคน ภาคใต้มีอัตราต่ำสุด คือ 17.5 ต่อประชากรแสนคน ในส่วนของอัตราตาย พบว่า ภาคเหนือมีอัตราตายจากการทำร้ายตนเองสูงสุด คือ 11.7 ต่อประชากรแสนคน และภาคใต้มีอัตราตายต่ำที่สุด คือ 3.8 ต่อประชากรแสนคน

แผนภูมิที่ 3.1 อัตราการทำร้ายตนเอง และอัตราตาย รายภาค

จำนวนและอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่าหนึ่งครั้ง

พบว่าจำนวนผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้งทั้งหมด 271 คน ได้ดังนี้ ดังตารางที่ 3.5

การทำร้ายตนเองมากกว่าหนึ่งครั้ง

ตารางที่ 3.5 การทำร้ายตนเองมากกว่าหนึ่งครั้ง

จังหวัด	จำนวน	ร้อยละของการทำร้ายตนเอง	อัตรา (ต่อแสน) ^๑
กรุงเทพฯ	6	15.8	1.2
ระยอง	19	15.7	4.3
สระแก้ว	12	30.0	3.6
ชัยภูมิ	27	18.6	6.2
อำนาจเจริญ	0	0.0	0.0
สกลนคร	13	17.8	2.8
เชียงราย	31	17.7	10.4
นครสวรรค์	33	16.3	7.3
กำแพงเพชร	26	26.5	8.5
พิจิตร	17	23.6	6.7
สุพรรณบุรี	25	17.4	6.2
เพชรบุรี	23	14.8	8.6
ประจวบคีรีขันธ์	7	13.7	3.5
นครศรีธรรมราช	16	20.5	2.8
กระบี่	7	14.3	2.8
พังงา	1	5.6	1.0
ยะลา	8	28.6	2.4
รวม	271	18.0	4.6
อัตราการทำร้ายตนเอง > 1 ครั้ง (ถ่วงน้ำหนัก)^๒			4.5
ช่วงความเชื่อมั่น 95 %			3.9 ถึง 5.0

^๑ Crude rate ^๒ Weighted rate

จากตารางที่ 3.5 จะเห็นว่า อัตราการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง มีค่าต่ำสุด เท่ากับ 0 ต่อประชากรแสนคน จนถึงสูงสุด 10.4 ต่อประชากรแสนคน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ปรับค่าตามการถ่วงน้ำหนักในระดับจังหวัดและภาคแล้ว เท่ากับ 4.5 ต่อประชากรแสนคน (ช่วงความเชื่อมั่น 95 % เท่ากับ 3.9 ถึง 5.0) หรือ คิดเป็นประมาณร้อยละ 18 ของผู้ทำร้ายตนเองทั้งหมด แต่เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 62.5 ของทั้งหมด ดังนั้นอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้งทั้งหมด(ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต) จึงจะมีประมาณ 7.2 ต่อประชากรแสนคน (ช่วงความเชื่อมั่น 95 % เท่ากับ 6.3 ถึง 8.0)

3.3 ลักษณะของพฤติกรรมการทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้วิเคราะห์ลักษณะของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สถานที่เกิดเหตุ ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ วิธีการที่ใช้ทำร้ายตนเอง เหตุผลที่เลือกใช้วิธีการดังกล่าว การดื่มสุราก่อนเกิดเหตุ สาเหตุกระตุ้นที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ ดังนี้

บริเวณที่เกิดเหตุ

ตารางที่ 3.6 บริเวณที่เกิดเหตุ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ภายในบ้านของตน	1,025 (83.2)	233 (75.9)	1,258 (81.7)
ที่บ้านญาติ / บ้านคนอื่น	114 (9.3)	24 (7.8)	138 (9.0)
ที่สวน / ไร่นา	15 (1.2)	27 (8.8)	42 (2.7)
สถานที่ทำงาน / โรงงาน	18 (1.5)	1 (0.3)	19 (1.2)
ที่ถนน	3 (0.2)	2 (0.7)	5 (0.3)
ที่สาธารณะ	2 (0.2)	2 (0.7)	4 (0.3)
ที่โรงพยาบาล	1 (0.1)	1 (0.3)	2 (0.1)
ที่อื่นๆ	54 (4.4)	17 (5.5)	71 (4.6)
รวม	1,232 (100)	307 (100)	1,539 (100)

จากตารางที่ 3.6 จะเห็นว่า ส่วนใหญ่เหตุการณ์เกิดขึ้นที่บ้านของผู้ป่วย (ร้อยละ 81.7) ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต รองลงมา คือ ที่บ้านญาติหรือบ้านคนอื่น (ร้อยละ 9.0) และที่สวนและไร่นา (ร้อยละ 2.7) ตามลำดับ

สถานที่เกิดเหตุการณ์ อยู่ในเขตใด

ตารางที่ 3.7 เขตการปกครองของสถานที่เกิดเหตุการณ์

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ในเขตเทศบาล	364 (29.9)	55 (18.6)	419 (27.7)
นอกเขตเทศบาล	855 (70.1)	240 (81.4)	1,095 (72.3)
รวม	1,219 (100)	295 (100)	1,514 (100)

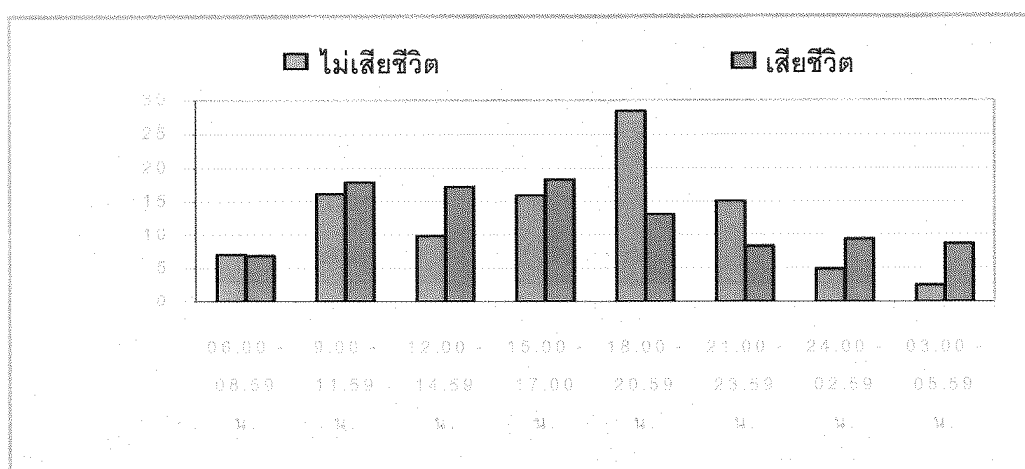
สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 72.3) ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 81.4 และร้อยละ 70.1 ตามลำดับ) ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2543 มีประชากรอยู่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 68.9 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

ตารางที่ 3.8 เวลาที่เกิดเหตุ

เวลา	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
06.00 – 08.59 น.	82 (7.1)	20 (6.9)	102 (7.1)
09.00 – 11.59 น.	187 (16.2)	52 (18.0)	239 (16.6)
12.00 – 14.59 น.	114 (9.9)	50 (17.3)	164 (11.4)
15.00 – 17.59 น.	184 (16.0)	53 (18.3)	237 (16.4)
18.00 – 20.59 น.	328 (28.5)	38 (13.1)	366 (25.4)
21.00 – 23.59 น.	174 (15.1)	24 (8.3)	198 (13.7)
24.00 – 02.59 น.	55 (4.8)	27 (9.3)	82 (5.7)
03.00 – 05.59 น.	28 (2.4)	25 (8.7)	53 (3.7)
รวม	1,152 (100)	289 (100)	1,441 (100)

สำหรับผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่จะเกิดเหตุการณ์ในช่วงเวลา 15.00 - 17.59 น. (ร้อยละ 18.3) ส่วนผู้ที่ไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่จะเกิดเหตุการณ์ ในช่วงเวลา 18.00 - 20.59 น (ร้อยละ 28.5) ถ้ารวมทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเกิดเหตุการณ์ ในช่วงเวลา 18.00 - 20.59 น (ร้อยละ 25.4)

แผนภูมิที่ 3.2 เวลาที่เกิดเหตุการณ์

วิธีการที่ใช้ในการทำร้ายตนเอง

ตารางที่ 3.10 วิธีการที่ใช้ในการทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
กินสารเคมี	602 (48.2)	116 (37.8)	718 (46.2)
กินยา	583 (46.7)	20 (6.5)	603 (38.8)
ผูกคอ	44 (3.5)	144 (46.9)	188 (12.1)
มีดกรีด/แทง	42 (3.4)	7 (2.3)	49 (3.2)
ปืน	9 (0.7)	22 (7.2)	31 (2.0)
กระโดดที่สูง	3 (0.2)	2 (0.7)	5 (0.3)
อื่นๆ	37 (3.0)	4 (1.3)	41 (2.6)

หมายเหตุ บางคนใช้มากกว่า 1 วิธี

ตารางที่ 3.11 รวมจำนวนวิธีที่ใช้ทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1 วิธี	1,181 (94.6)	300 (97.7)	1,481 (95.2)
2 วิธี	67 (5.4)	7 (2.3)	74 (4.8)
รวม	1,248 (100)	307 (100)	1,555 (100)

จากตารางที่ 3.10 และ 3.11 จะเห็นว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ใช้วิธีการทำร้ายตนเองวิธีเดียว คิดเป็นร้อยละ 95.2 วิธีการที่ใช้ทำร้ายตนเอง ที่พบบ่อยที่สุด คือ การกินสารเคมี (ข้อมูลรวมของ ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต) คิดเป็นร้อยละ 46.2 สำหรับผู้ที่ไม่เสียชีวิตจะใช้วิธีการกินสารเคมี และการกินยาเพื่อทำร้ายตนเองเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.2 และร้อยละ 46.7) แต่ผู้ที่เสียชีวิตจะใช้วิธีการผูกคอตายและการกินสารเคมี เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.9 และร้อยละ 37.8)

ประเภทของยา

ตารางที่ 3.12 ประเภทของยา

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ยาแก้ปวด	213 (37.3)	3 (17.6)	216 (36.7)
ยานอนหลับ / ยากล่อมประสาท	196 (34.3)	3 (17.6)	199 (33.8)
ยาแก้แพ้	31 (5.4)	0	31 (5.3)
ยารักษาโรคจิต	11 (1.9)	1 (5.9)	12 (2.0)
ยากันชัก	3 (0.5)	0	3 (0.5)
อื่นๆ	46 (8.1)	7 (41.2)	53 (9.0)
มากกว่า 1 ชนิด	71 (12.4)	3 (17.6)	74 (12.6)
รวม	571 (100.0)	17 (100.0)	588 (100.0)

ในกลุ่มที่กินยา ประเภทของยาที่ใช้ส่วนใหญ่ เป็น ยาแก้ปวด (ร้อยละ 36.7) รองลงมา คือยานอนหลับ / ยากล่อมประสาท (ร้อยละ 33.8)

ประเภทของสารเคมี

ตารางที่ 3.13 ประเภทของสารเคมี

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ยาฆ่าแมลง	260 (43.3)	67 (57.8)	327 (45.7)
ยาฆ่าหญ้า / วัชพืช	144 (24.0)	37 (31.9)	181 (25.3)
น้ำยาล้างห้องน้ำ	74 (12.3)	1 (0.9)	75 (10.5)
ยาเบื่อหนู	60 (10.0)	1 (0.9)	61 (8.5)
กรด / ด่าง	10 (1.7)	1 (0.9)	11 (1.5)
อื่นๆ	48 (8.0)	8 (6.9)	56 (7.8)
มากกว่า 1 ชนิด	4 (0.7)	1 (0.9)	5 (0.7)
รวม	600 (100)	116 (100)	716 (100)

ในกลุ่มที่ใช้สารเคมี ประเภทของสารเคมีที่ใช้มากที่สุด ทั้งในกลุ่มที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต คือ ยาฆ่าแมลง (ร้อยละ 45.7) รองลงมา คือ ยากำจัดวัชพืช หรือ ยาฆ่าหญ้า (ร้อยละ 25.3)

เจ้าของปืน

ตารางที่ 3.14 เจ้าของปืน

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ตนเอง	5 (55.6)	10 (50.0)	15 (51.7)
คนอื่น ภายในครอบครัว	3 (33.3)	3 (15.0)	6 (20.7)
คนอื่น นอกครอบครัว	1 (11.1)	7 (35.0)	8 (27.6)
รวม	9 (100)	20 (100)	29 (100)

ในกลุ่มที่ใช้ปืนยิงตัวเอง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นปืนของตนเอง (ร้อยละ 51.7) ทั้งกลุ่มที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต

เหตุผลที่เลือกใช้วิธีนี้ หรือ หลายวิธีข้างต้น

ตารางที่ 3.15 เหตุผลที่เลือกใช้วิธีการทำร้ายตนเองดังกล่าว

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
อยู่ใกล้มือ / หยิบขวยได้ง่าย	748 (68.1)	95 (57.9)	843 (66.7)
หาซื้อได้ง่าย	171 (15.6)	21 (12.8)	192 (15.2)
คิดว่าใช้วิธีนี้แล้ว จะได้ผลดี	93 (8.5)	27 (16.5)	120 (9.5)
เป็นวิธีที่ไม่ทรมาน	39 (3.5)	9 (5.5)	48 (3.8)
เคยเห็นคนอื่น / คนใกล้ชิด ใช้วิธีนี้	23 (2.1)	9 (5.5)	32 (2.5)
เคยใช้มาก่อน	13 (1.2)	2 (1.2)	15 (1.2)
เคยเห็นจากข่าวหนังสือพิมพ์ / ข่าวโทรทัศน์	12 (1.1)	1 (0.6)	13 (1.0)
รวม	1,099 (100)	164 (100)	1,263 (100)

เหตุผลที่เลือกใช้วิธีการดังกล่าวทำร้ายตนเองที่พบเป็นส่วนใหญ่ คือ "อยู่ใกล้มือ หรือ หยิบขวยได้ง่าย" (ร้อยละ 66.7) รองลงมาคือเป็นเพราะ "หาซื้อได้ง่าย" (ร้อยละ 15.2) และ "คิดว่าใช้วิธีนี้แล้ว จะได้ผลดี" (ร้อยละ 9.5) ตามลำดับ

ก่อนที่จะทำร้ายตนเองคิดวางแผนมาก่อนหรือไม่

ตารางที่ 3.16 การวางแผนก่อนทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ได้คิดวางแผนมาก่อน	961 (88.1)	56 (58.9)	1,017 (85.8)
คิด	130 (11.9)	39 (41.1)	169 (14.2)
รวม	1,091 (100)	95 (100)	1,186 (100)

ส่วนใหญ่ไม่ได้คิดวางแผนทำร้ายตนเองมาก่อน (ร้อยละ 85.8) แต่กลุ่มที่เสียชีวิตมี สัดส่วนของผู้ที่คิดวางแผนทำร้ายตนเองมาก่อน มากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 41.1 และร้อยละ 11.9 ตามลำดับ)

วิธีการที่ใช้ ทำให้เสียชีวิตได้หรือไม่

ตารางที่ 3.17 วิธีการที่ใช้ ทำให้เสียชีวิตได้หรือไม่

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ได้	270 (32.5)	5 (3.6)	275 (28.3)
ได้	562 (67.5)	135 (96.4)	697 (71.7)
รวม	832 (100)	140 (100)	972 (100)

ผู้ป่วยและผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.7) เห็นว่าวิธีการที่ผู้ป่วยใช้ทำร้ายตนเองนั้น สามารถทำให้เสียชีวิตได้

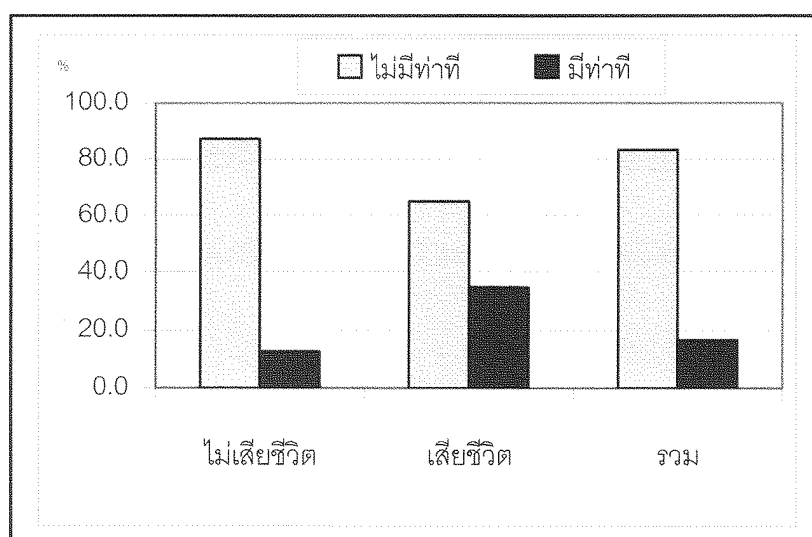
ตารางที่ 3.18 การบอกหรือแสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มี	1,014 (87.3)	160 (65.0)	1,174 (83.4)
มี	148 (12.7)	86 (35.0)	234 (16.6)
รวม	1,162 (100)	246 (100)	1,408 (100)

Chi-square test = 73.35 , df = 1, p-value < 0.01 ***

ผู้ทำร้ายตนเองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.4) "ไม่มี" การแสดงท่าที หรือ บอกคนอื่นว่า ตนจะทำร้ายตนเอง แต่กลุ่มที่เสียชีวิต มีการแสดงท่าที หรือ บอกคนอื่นว่าตนจะทำร้ายตนเอง มากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 35.0 และ ร้อยละ 12.7 ตามลำดับ) (ดูแผนภูมิที่ 3.4)

แผนภูมิที่ 3.4 การบอกหรือแสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง

ตารางที่ 3.19 การดื่มสุรา / เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ก่อนเกิดเหตุ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ดื่ม	308 (26.2)	106 (41.2)	414 (28.9)
ไม่ดื่ม	869 (73.8)	151 (58.8)	1,020 (71.1)
รวม	1,177 (100)	257 (100)	1,434 (100)

Chi-square test = 23.35 , df = 1, p-value < 0.01 ***

ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.1) "ไม่ได้" ดื่มสุราก่อนเกิดเหตุการณ์ แต่กลุ่มผู้ที่เสียชีวิต มีการดื่มสุราก่อนเกิดเหตุการณ์มากกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 41.2 และ ร้อยละ 26.2 ตามลำดับ)

การมีปัญหาไม่สบายใจในช่วงก่อนเกิดเหตุ

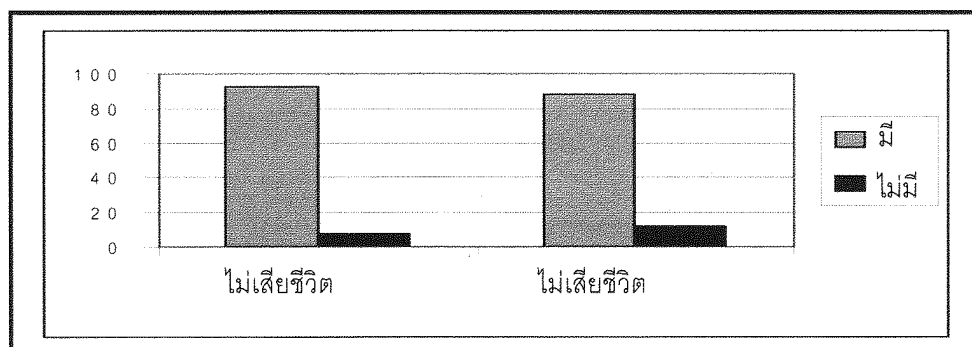
เมื่อสอบถามว่า ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ มีปัญหาที่ทำให้ไม่สบายใจหรือไม่ ได้คำตอบดังนี้

ตารางที่ 3.20 การมีปัญหาไม่สบายใจในช่วงก่อนเกิดเหตุ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มี	88 (7.5)	29 (12.1)	117 (8.3)
มี	1,087 (92.5)	210 (87.9)	1,297 (91.7)
รวม	1,175 (100)	239 (100)	1,414 (100)

ส่วนใหญ่จะตอบว่า ก่อนเกิดเหตุการณ์ "มี" เรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจ (ร้อยละ 91.7)

แผนภูมิที่ 3.5 การมีปัญหาไม่สบายใจ

สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้มีการทำร้ายตนเอง

ตารางที่ 3.21 สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นการทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูต่ำ หรือ ว่ากล่าว	584 (46.8)	89 (29.0)	673 (43.3)
ปัญหาทะเลาะกับคนใกล้ชิด	489 (39.2)	66 (21.5)	555 (35.7)
ปัญหาผิดหวังในความรัก / หึงหวง	303 (24.3)	53 (17.3)	356 (22.9)
ปัญหาเศรษฐกิจ ประเภท ยากจน ขัดสน ตกงาน	164 (13.1)	46 (15.0)	210 (13.5)
ปัญหาต้องการการเอาใจ / ตามใจ / ร้องขอ แล้วไม่ได้	161 (12.9)	28 (9.1)	189 (12.2)
ปัญหาดื่มสุรามาก	71 (5.7)	35 (11.4)	106 (6.8)
ปัญหาโรคเรื้อรัง / เอดส์ / พิการ์ / เสียใจ	41 (3.3)	58 (18.9)	99 (6.4)
ปัญหามีภาวะซึมเศร้า	65 (5.2)	27 (8.8)	92 (5.9)
ปัญหาโรคจิต	36 (2.9)	38 (12.4)	74 (4.8)
ปัญหายาเสพติด (ตนเอง)	40 (3.2)	28 (9.1)	68 (4.4)
ปัญหาการเรียน	40 (3.2)	2 (0.7)	42 (2.7)
ปัญหาเศรษฐกิจ ค่าขายขาดทุน / ล้มละลาย	21 (1.7)	7 (2.3)	28 (1.8)
ปัญหาทำงานที่ตั้งใจทำไม่สำเร็จ	23 (1.8)	3 (1.0)	26 (1.7)
ปัญหาสูญเสียพ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ	17 (1.4)	7 (2.3)	24 (1.5)
ปัญหายาเสพติด (คนในครอบครัว)	16 (1.3)	5 (1.6)	21 (1.4)
ปัญหาการสูญเสียทรัพย์สิน/ประสบภัย/เสียพนัน	10 (0.8)	11 (3.6)	21 (1.4)
ปัญหาสุขภาพ ไม่มีคนดูแล	10 (0.8)	6 (2.0)	16 (1.0)
ปัญหามีคดี / หนี้ความผิดที่ตนก่อ	10 (0.8)	5 (1.6)	15 (1.0)
กลัวว่าตนจะติดเชื้อ HIV	8 (0.6)	4 (1.3)	12 (0.8)
ปัญหาในหน่วยงาน เช่น มีการเปลี่ยนระบบงาน เปลี่ยนตำแหน่งงาน	6 (0.5)	0 (0.0)	6 (0.4)
ปัญหาอื่นๆ	115 (9.2)	30 (9.8)	145 (9.3)

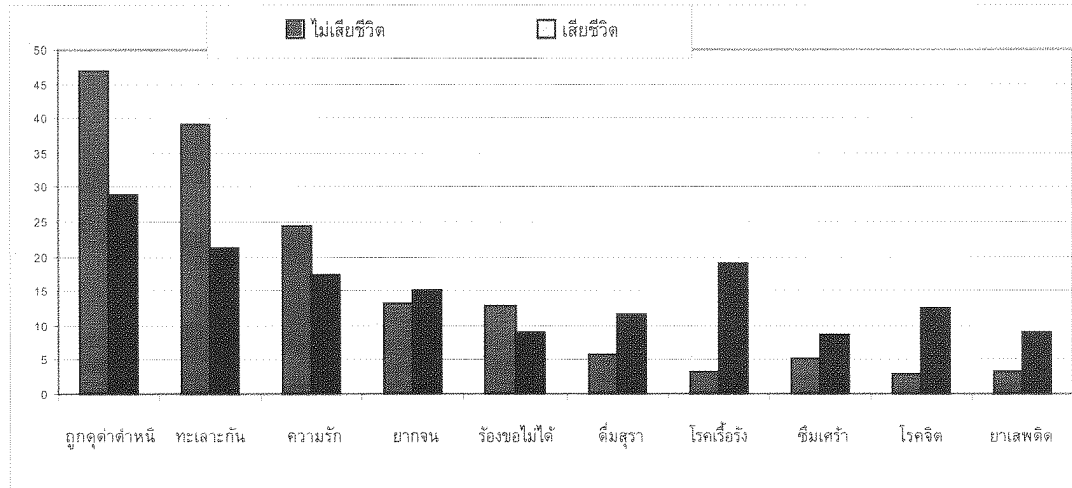
หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากข้อมูลรวมทั้งสองกลุ่ม พบว่า สาเหตุที่กระตุ้นทำให้เกิดเหตุการณ์ ส่วนใหญ่ คือ "ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูดำ หรือ ว่ากล่าว" (ร้อยละ 43.3) รองลงมา คือ "ปัญหาทะเลาะกับคนใกล้ชิด" (ร้อยละ 35.7) "ปัญหาผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" (ร้อยละ 22.9) และ "ปัญหาเศรษฐกิจ ประเภท ยากจน ขัดสน ตกงาน" (ร้อยละ 13.5) ตามลำดับ

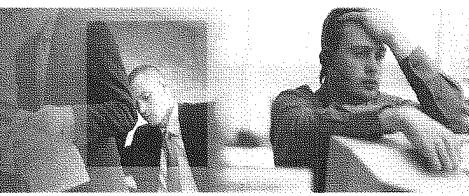
เฉพาะในกลุ่มที่ ไม่เสียชีวิต พบว่า สาเหตุที่กระตุ้นทำให้เกิดเหตุการณ์ส่วนใหญ่เป็นเช่นเดียวกับข้อมูลรวม คือ "ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูดำ หรือ ว่ากล่าว" (ร้อยละ 46.8) รองลงมา คือ "ปัญหาทะเลาะกับคนใกล้ชิด" (ร้อยละ 39.2) "ปัญหาผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" (ร้อยละ 24.3) และ "ปัญหาเศรษฐกิจ ประเภท ยากจน ขัดสน ตกงาน" (ร้อยละ 13.1) ตามลำดับ

ส่วนในกลุ่มที่ เสียชีวิต พบว่า สาเหตุที่กระตุ้นทำให้เกิดเหตุการณ์ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน คือ "ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูดำ หรือ ว่ากล่าว" (ร้อยละ 29.0) รองลงมา คือ "ปัญหาทะเลาะกับคนใกล้ชิด" (ร้อยละ 21.5) "ปัญหาผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" (ร้อยละ 17.3) แต่มีปัญหาบางประการเด่นกว่ากลุ่มที่ไม่เสียชีวิต คือ "ปัญหาโรคเรื้อรัง หรือ พิการ หรือ เสียใจ" (กลุ่มที่เสียชีวิต ร้อยละ 18.9 และกลุ่มที่ไม่เสียชีวิต ร้อยละ 3.3) และ "ปัญหาโรคจิต" (กลุ่มที่เสียชีวิต ร้อยละ 12.4 และกลุ่มที่ไม่เสียชีวิต ร้อยละ 2.9)

แผนภูมิที่ 3.6 เหตุการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดการทำร้ายตนเอง

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้มีการทำร้ายตนเอง (และดูเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก 2 หน้า 118)

กลุ่มสาเหตุ ถูกดุด่า ตำหนิ ทะเลาะ ร้องขอไม่ได้

- หญิง 16 ปี (นักเรียน) กินยาเกินขนาด เพราะน้อยใจบิดาที่ดุด่า และใช้ไม้ตีที่แขนขวาจนวมที่เล็กเรียนกลับบ้านค่ำ (ไม่เสียชีวิต)
- หญิง 18 ปี (นักเรียน) กินยานอนหลับเกินขนาด เป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ ชอบเอาแต่ใจตนเอง ถ้าไม่ได้จะเกิดความเครียดจนมือเท้าเกร็ง (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 16 ปี (เกษตรกร) กินยาเกินขนาด เพราะอยากได้รถจักรยานยนต์ พ่อแม่ว่าจะซื้อให้ แต่ไม่มีเงิน (ไม่เสียชีวิต)
- หญิง 28 ปี (เกษตรกร) กินน้ำยาล้างห้องน้ำ เพราะทะเลาะกับแฟน เรื่องเงิน แฟนไม่ยอมให้ใช้เงินในสิ่งที่แฟนคิดว่าไม่จำเป็น เช่น ซื้อหอย เสริมสวย (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 29 ปี (รับจ้าง) กินน้ำยาล้างห้องน้ำ เพราะเล่นการพนันกับเพื่อน เสียเงินไม่มาก แต่ภรรยาอดุด่าทำให้น้อยใจ (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 48 ปี (เกษตรกร) แขนงคอตาย เพราะทะเลาะกับญาติเรื่องมรดก มีบ่นว่าอยากตาย (เสียชีวิต)
- หญิง 47 ปี (เกษตรกร) กินยาเกินขนาด เพราะทะเลาะกับบุตรสาว บุตรสาวบอกให้ไปตาย น้อยใจ กินยา (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 20 ปี (พนักงาน) กินยาแก้ปวดเกินขนาด เพราะอยากได้รถมอเตอร์ไซด์ ผู้ป่วยไม่ยอมไปสอบใบขับขี่ ญาติก็ไม่ยอมซื้อให้ ไม่มีคนค้าประกัน น้อยใจ (ไม่เสียชีวิต)

กลุ่มสาเหตุ ผิดหวังความรัก หึงหวง

- ชาย 42 ปี (รับจ้าง) กินยาฆ่าแมลง เพราะเสียใจไปรักผู้หญิงที่มีครอบครัวและมีลูกแล้ว แต่ถูกปฏิเสธ (ไม่เสียชีวิต)
- หญิง 32 ปี (รับจ้าง) กินยาจัดขุม เพราะหึงหวงสามี สามีมีภรรยาใหม่ เสียใจ (ไม่เสียชีวิต)
- หญิง 48 ปี (รับจ้าง) กินยาเกินขนาด เพราะทะเลาะกับสามี สามีไปติดผู้หญิงอื่น เครียด (เสียชีวิต)
- ชาย 52 ปี (รับจ้าง) กินยาเบื่อหนู เพราะภรรยาบอกเลิก เนื่องจากจะไปแต่งงานใหม่กับฝรั่ง จึงน้อยใจ (ไม่เสียชีวิต)

กลุ่มสาเหตุ โรคจิต โรคเรื้อรัง พิการ ชราภาพ

- ชาย 25 ปี กินยาฆ่าแมลง เพราะมีอาการทางจิต เกิดภาพหลอน (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 50 ปี แขนงคอ เพราะพิการเดินไม่ได้ มีโรคประจำตัวหลายโรค เข้าออกโรงพยาบาลบ่อย ๆ ท้อแท้ (เสียชีวิต)

- ชาย 75 ปี กินยาแก้ปวดเกินขนาด เพราะเป็นโรคตีตวง และใส่เล็่น ทรมานมาก ไม่อยากอยู่ (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 31 ปี (เกษตรกร) แขนงคอก เพราะป่วยเป็นเอดส์ นอนจมอยู่ ประมาณ 2 ปี (เสียชีวิต)
- ชาย 56 ปี (เกษตรกร) แขนงคอก เพราะมีปัญหาหลายอย่าง มีอาการอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร แพทย์บอกว่าเป็นโรคตับอักเสบ ลูกไม่ได้อยู่ด้วยไปทำงานต่างจังหวัด บอกว่าถ้าตายไปไม่มีใครเห็นและลูกสาวมีปัญหาครอบครัว มาปรึกษาพ่อ ทำให้เกิดความละอายใจ (เสียชีวิต)
- ชาย 58 ปี (เกษตรกร) แขนงคอก เพราะป่วยเป็นโรคมะเร็งตับ มีอาการปวดทรมานมาก (เสียชีวิต)
- ชาย 25 ปี (เกษตรกร) กินยาฆ่าหญ้า มีนิสัยเป็นผู้หญิงไม่ถูกใช้งาน มีอาการคลุ้มคลั่งทำลายข้าวของ จุดไฟเผาบ้าน แม่ดูดำและดี (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 73 ปี (ค้าขาย) ใช้ปืนยิง เพราะกังวลใจ คิดว่าลูกหลานไม่อยากดูแล (ไม่เสียชีวิต)

กลุ่มสาเหตุ ปัญหา ยากจน ขัดสน ตกงาน หนี้สิน

- ชาย 21 ปี (เกษตรกร) กินยาฆ่าแมลง เพราะไปทำงานต่างประเทศไม่ผ่านกรมแรงงาน จึงถูกส่งกลับ มีหนี้สินมาก ทะเลาะกับพ่อตาแม่ยายและภรรยา น้อยใจ ตีฆ่าสุรา (ไม่เสียชีวิต)
- ชาย 29 ปี (รับจ้าง) แขนงคอก เพราะมีปัญหาหนี้สินมาก คิดฆ่าตัวตาย (เสียชีวิต)
- หญิง 45 ปี (แม่บ้าน) กินยาแก้ปวดเกินขนาด เพราะเครียดเรื่องเงิน ค่าใช้จ่ายในบ้าน คิดมาก คิดฆ่าตัวตาย (ไม่เสียชีวิต)

กลุ่มสาเหตุ ปัญหาการเรียน

- หญิง 13 ปี (นักเรียน) กินยาเกินขนาด เพราะเกเรตามกลุ่มเพื่อน ขาดเรียนบ่อย ทำให้มีปัญหาการเรียน (ไม่เสียชีวิต)

กลุ่มสาเหตุ ปัญหา ยาเสพติด สุรา การพนัน

- หญิง 31 ปี (แม่บ้าน) แขนงคอก เพราะทะเลาะกับสามีบ่อยครั้ง ตีตสุราทั้งคู่หัวพันเรื่องสารเสพติด (เสียชีวิต)
- ชาย 42 ปี (รับจ้าง) ใช้มีดแทงตัวเอง เพราะติดสุราและการพนัน ทะเลาะกับภรรยา ภรรยาและบุตรแยกกันอยู่กับผู้ป่วย (ไม่เสียชีวิต)

3.4 ลักษณะทางด้านประชากรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภาวะการทำร้ายตนเอง

เพศ

ตารางที่ 3.22 เพศ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ชาย	423 (34.1)	220 (71.7)	643 (41.5)
หญิง	819 (65.9)	87 (28.3)	906 (58.5)
รวม	1,242 (100)	307 (100)	1,549 (100)

Chi-square test = 143.36 , df = 1, p-value < 0.01 ***

ในภาพรวมพบว่าผู้ทำร้ายตนเองมีสัดส่วนของเพศหญิง มากกว่าเพศชายเล็กน้อย (ร้อยละ 58.5 และ ร้อยละ 41.5 ตามลำดับ) หรือ คิดเป็นประชากรเพศชาย ร้อยละ 71 ของประชากรเพศหญิง ซึ่งในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีสัดส่วนประชากรเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 97 ของประชากรเพศหญิง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543) ดังนั้นผู้ที่ทำร้ายตนเองมีสัดส่วนเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย

ผู้ที่ไม่เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.9) ส่วนผู้ที่เสียชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 71.7)

อายุ

ตารางที่ 3.33 อายุ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	(ปี)	(ปี)	(ปี)
เฉลี่ย	30.1	39.4	31.9
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	13.5	16.0	14.5
มัธยฐาน	26	36	28
ต่ำสุด	10	11	10
สูงสุด	92	96	96

Unpaired-T-test = 12.72 , p-value < 0.01 ***

ผู้ป่วยทั้งหมดมีอายุเฉลี่ย 31.9 ปี อายุต่ำสุด 10 ปี อายุสูงสุด 96 ปี ผู้เสียชีวิตมีอายุเฉลี่ย สูงกว่าผู้ที่ไม่เสียชีวิต คือ 39.4 ปี (ค่ามัธยฐาน 36 ปี) กับ 30.1 ปี (ค่ามัธยฐาน 26 ปี)

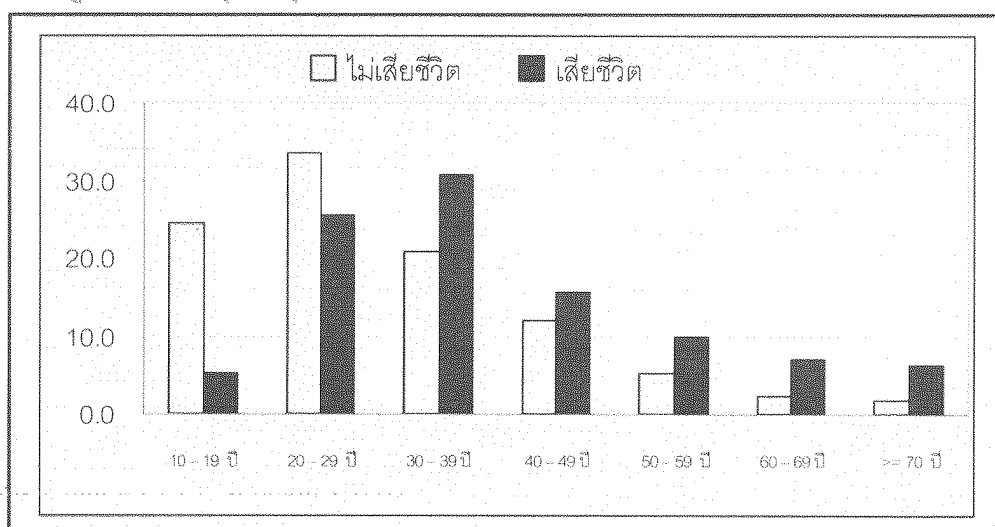
กลุ่มอายุ

ตารางที่ 3.34 กลุ่มอายุ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
< 10 ปี	0	0	0
10 - 19 ปี	299 (24.4)	16 (5.3)	315 (20.6)
20 - 29 ปี	410 (33.5)	77 (25.4)	487 (31.9)
30 - 39 ปี	255 (20.8)	93 (30.7)	348 (22.8)
40 - 49 ปี	146 (11.9)	47 (15.5)	193 (12.6)
50 - 59 ปี	63 (5.1)	30 (9.9)	93 (6.1)
60 - 69 ปี	29 (2.4)	21 (6.9)	50 (3.3)
>= 70 ปี	23 (1.9)	19 (6.3)	42 (2.7)
รวม	1,225 (100)	303 (100)	1,528 (100)

ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในกลุ่มอายุ 20 - 29 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 31.9) รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 30 - 39 ปี และ 10 - 19 ปี (ร้อยละ 22.8 และ 20.6 ตามลำดับ) นั่นคือ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

แผนภูมิที่ 3.7 กลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ แยกตามเพศ ของผู้ที่ **ไม่เสียชีวิต** เปรียบเทียบกับข้อมูลประชากร
ตารางที่ 3.35 กลุ่มอายุ แยกตามเพศ ของผู้ที่ไม่เสียชีวิต

	ไม่เสียชีวิต		สัดส่วนประชากรไทย ^๑	
	ชาย (%)	หญิง (%)	ชาย (%)	หญิง (%)
< 10 ปี	0	0	16.7	16.1
10 – 19 ปี	16.6	28.2	17.5	17.0
20 – 29 ปี	36.6	31.9	18.5	17.7
30 – 39 ปี	23.6	19.4	16.6	16.2
40 – 49 ปี	11.8	12.0	13.4	13.6
50 – 59 ปี	5.8	4.8	8.7	9.1
60 – 69 ปี	2.4	2.4	5.5	6.3
>= 70 ปี	3.1	1.2	3.1	3.9
รวม	100	100	100	100

^๑ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545)

เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างอายุของประชากรทั่วไปของไทยแล้ว พบว่า ในกลุ่มที่ "ไม่เสียชีวิต" เพศและวัยที่มีอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่าสัดส่วนของประชากรในกลุ่มเพศและวัยเดียวกัน คือ เพศหญิง ช่วงอายุ 10 - 39 ปี และ เพศชาย ช่วงอายุ 20 - 39 ปี

กลุ่มอายุ แยกตามเพศ ของผู้ที่ **เสียชีวิต** เปรียบเทียบกับข้อมูลประชากร
ตารางที่ 3.36 กลุ่มอายุ แยกตามเพศ ของผู้ที่เสียชีวิต

	เสียชีวิต		สัดส่วนประชากรไทย	
	ชาย (%)	หญิง (%)	ชาย (%)	หญิง (%)
< 10 ปี	0	0	16.7	16.1
10 – 19 ปี	5.5	4.8	17.5	17.0
20 – 29 ปี	26.0	23.8	18.5	17.7
30 – 39 ปี	31.5	28.6	16.6	16.2
40 – 49 ปี	14.6	17.9	13.4	13.6
50 – 59 ปี	7.8	15.5	8.7	9.1
60 – 69 ปี	7.8	4.8	5.5	6.3
>= 70 ปี	6.8	4.8	3.1	3.9
รวม	100	100	100	100

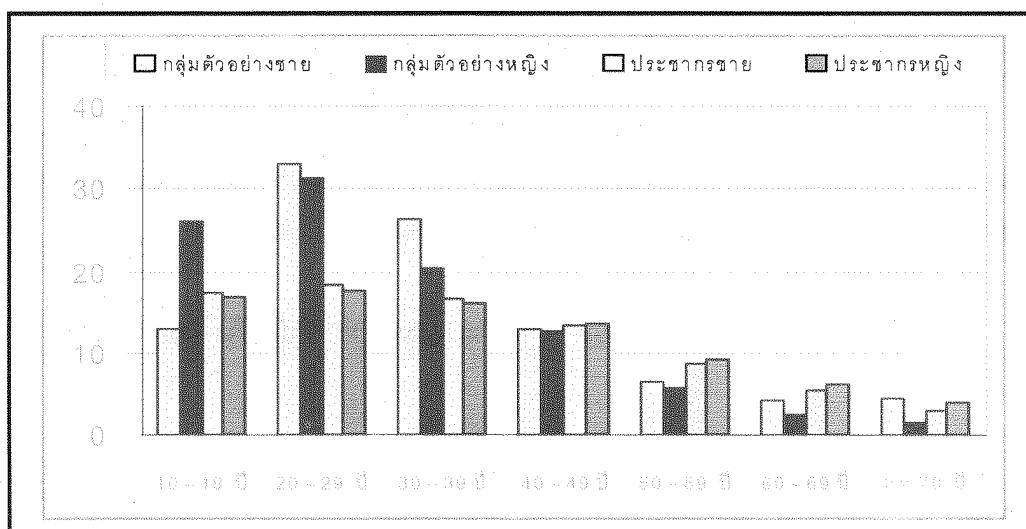
ในกลุ่มที่ "เสียชีวิต" เพศและวัยที่มีอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่าสัดส่วนของประชากรในกลุ่มเพศและวัยเดียวกัน คือ เพศชาย อยู่ในช่วงอายุ "20 - 49 ปี" และช่วงอายุ "ตั้งแต่ 60 ปี" ส่วน เพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ "30 - 59 ปี" และช่วงอายุ "ตั้งแต่ 70 ปี"

กลุ่มอายุแยกตามเพศ ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต เปรียบเทียบกับข้อมูลประชากร ตารางที่ 3.37 กลุ่มอายุ แยกตามเพศ ของทั้งผู้ที่ไม่เสียชีวิตและเสียชีวิต

	ทั้งเสียชีวิตและไม่เสียชีวิต		สัดส่วนประชากรไทย	
	ชาย (%)	หญิง (%)	ชาย (%)	หญิง (%)
< 10 ปี	0	0	16.7	16.1
10 - 19 ปี	12.8	26.0	17.5	17.0
20 - 29 ปี	33.0	31.2	18.5	17.7
30 - 39 ปี	26.3	20.3	16.6	16.2
40 - 49 ปี	12.8	12.6	13.4	13.6
50 - 59 ปี	6.5	5.8	8.7	9.1
60 - 69 ปี	4.3	2.6	5.5	6.3
>= 70 ปี	4.4	1.6	3.1	3.9
รวม	100	100	100	100

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับโครงสร้างอายุของประชากรทั่วไปของไทยแล้ว พบว่า ทั้งสองกลุ่ม (ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต) เพศและวัยที่มีอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่าสัดส่วนของประชากรในกลุ่มเพศและวัยเดียวกัน คือ เพศหญิง ช่วงอายุ "10 - 39 ปี" และ เพศชาย ช่วงอายุ "20 - 39 ปี" และช่วงอายุ "ตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป"

แผนภูมิที่ 3.8 กลุ่มอายุเปรียบเทียบกับกลุ่มอายุของประชากร

เชื้อชาติ

ตารางที่ 3.38 เชื้อชาติ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไทย	1,230 (99.0)	304 (99.0)	1,534 (99.0)
จีน	3 (0.2)	0	3 (0.2)
พม่า	3 (0.2)	0	3 (0.2)
อื่นๆ	6 (0.5)	3 (1.0)	9 (0.6)
รวม	1,242 (100)	307 (100)	1,549 (100)

ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย (ร้อยละ 99.0) ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ในประเทศไทย

ศาสนา

ตารางที่ 3.39 ศาสนา

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
พุทธ	1,205 (97.1)	304 (99.3)	1,509 (97.5)
อิสลาม	27 (2.2)	0	27 (1.7)
คริสต์	8 (0.6)	1 (0.3)	9 (0.6)
อื่นๆ	1 (0.1)	1 (0.3)	2 (0.1)
รวม	1,241 (100)	306 (100)	1,547 (100)

ผู้ป่วยส่วนใหญ่ มีศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.5) ทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทย มีคนที่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 94.2 นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 4.6 และนับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 0.8 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

ดังนั้นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีสัดส่วนการทำร้ายตนเองมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอื่นๆ

ระดับการศึกษาสูงสุด

ตารางที่ 3.40 ระดับการศึกษา

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	600 (48.8)	218 (72.9)	818 (53.4)
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	295 (23.9)	44 (14.7)	339 (22.1)
มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช,ปวส, อนุปริญญา , ฝึกหัดครู	274 (22.2)	25 (8.4)	299 (19.5)
ปริญญาตรี	45 (3.7)	6 (2.0)	51 (3.3)
สูงกว่าปริญญาตรี	1 (0.1)	0	1 (0.1)
อื่นๆ	17 (1.4)	6 (2.0)	23 (1.5)
รวม	1,232 (100)	299 (100)	1,531 (100)

Chi-square test =32.82 , df= 1, p-value < 0.01*** (cut point ที่ ตั้งแต่มัธยมปลาย)

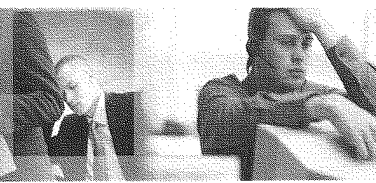
ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับ "ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า" (ร้อยละ 53.4) รองลงมา คือ "มัธยมศึกษาตอนต้น" (ร้อยละ 22.1) และ "มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา" (ร้อยละ 19.5) และ "ปริญญาตรีขึ้นไป" (ร้อยละ 3.4) ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2543 ระดับการศึกษาของประชากรไทย อยู่ในประเภท "ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า" คิดเป็นร้อยละ 68.0 "ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" คิดเป็นร้อยละ 12.7 "มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา" คิดเป็นร้อยละ 10.7 "ระดับมหาวิทยาลัย" คิดเป็นร้อยละ 8.5 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

ดังนั้นกลุ่มผู้ทำรายตนเองในภาพรวม มีสัดส่วนของผู้มีการศึกษา "ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา" สูงกว่าสัดส่วนของประชากรทั่วไป

กลุ่มที่ "เสียชีวิต" จะมีสัดส่วนของผู้มีการศึกษา "ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า" สูงกว่า สัดส่วนของประชากรทั่วไป

กลุ่มที่ "ไม่เสียชีวิต" จะมีสัดส่วนของผู้มีการศึกษา "ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" และ "ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" สูงกว่าสัดส่วนของประชากรทั่วไป

อาชีพหลัก (อาชีพที่ใช้เวลาของชีวิตมากที่สุด)

ตารางที่ 3.41 อาชีพ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
รับจ้าง / แรงงาน	422 (34.3)	113 (37.2)	535 (34.9)
เกษตรกรรวม	266 (21.6)	110 (36.2)	376 (24.5)
นักศึกษา/นักเรียน	196 (15.9)	13 (4.3)	209 (13.6)
แม่บ้าน/ ทำงานบ้านตนเอง	111 (9.0)	13 (4.3)	124 (8.1)
ค้าขาย / กิจการส่วนบุคคล	98 (8.0)	19 (6.3)	117 (7.6)
พนักงานบริษัท	33 (2.7)	5 (1.6)	38 (2.5)
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	17 (1.4)	9 (3.0)	26 (1.7)
อื่นๆ	86 (7.0)	22 (7.2)	108 (7.0)
รวม	1,229 (100)	304 (100)	1,533 (100)

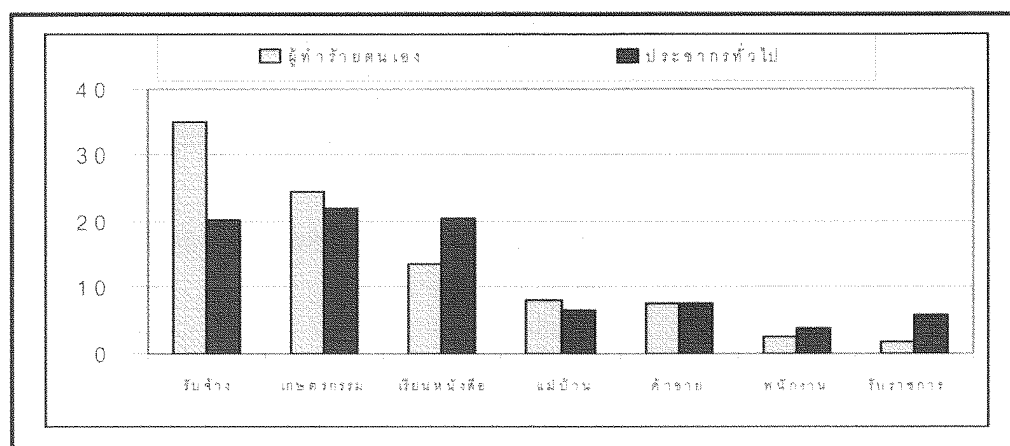
Chi-square test = 58.24, df = 7, p-value < 0.01 ***

ผู้ทำร้ายตนเองในภาพรวม ส่วนใหญ่มีอาชีพ เป็น "รับจ้าง หรือ แรงงาน" (ร้อยละ 34.9) รองลงมา คือ "เกษตรกรรวม" (ร้อยละ 24.5) "นักศึกษา หรือ นักเรียน" (ร้อยละ 13.6) "แม่บ้าน" (ร้อยละ 8.1) และ "ค้าขาย" (ร้อยละ 7.6) ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2545 ประชากรไทย มีอาชีพ "เกษตรกรรวม" คิดเป็นร้อยละ 21.9 "รับจ้าง หรือ แรงงาน" ร้อยละ 20.2 "ราชการ" ร้อยละ 5.7 "พนักงาน" ร้อยละ 3.7 และ "ค้าขาย" ร้อยละ 7.5 "นักเรียน หรือ นักศึกษา" ร้อยละ 20.6 และ "แม่บ้าน" ร้อยละ 6.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ทำร้ายตนเอง มีสัดส่วนของอาชีพ "รับจ้าง หรือ แรงงาน" และ "เกษตรกรรวม" สูงกว่าสัดส่วนของประชากรทั่วไป

แผนภูมิที่ 3.9 อาชีพและการทำร้ายตนเอง

การว่างงาน หรือ ตกงาน

ตารางที่ 3.42 การว่างงาน หรือ ตกงาน (อายุตั้งแต่ 15 ปี)

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ตกงาน	213 (19.2)	64 (24.1)	277 (20.1)
ไม่ได้ตกงาน	899 (80.8)	202 (75.9)	1,101 (79.9)
รวม	1,112 (100)	266 (100)	1,378 (100)

Chi-square test = 3.22, df = 1, p-value = 0.07

ผู้ทำร้ายตนเอง (อายุตั้งแต่ 15 ปี) มีอัตราการว่างงานหรือตกงาน ร้อยละ 20.1 ซึ่งในปี พ.ศ. 2545 ประเทศไทยมีจำนวนผู้ที่ว่างงานหรือตกงาน (อายุตั้งแต่ 15 ปี) คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของประชากร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545) ดังนั้นผู้ทำร้ายตนเองทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตมีสัดส่วนการว่างงานสูงกว่าสัดส่วนการว่างงานของประชากรทั่วไป

ถ้าว่างงาน หรือ ตกงาน ว่างงานมานานเท่าไร

ตารางที่ 3.43 ระยะเวลาที่ว่างงาน

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
น้อยกว่า 6 เดือน	88 (45.1)	12 (21.4)	100 (39.8)
6 เดือน - 1 ปี	49 (25.1)	18 (32.1)	67 (26.7)
1.1 ปี - 3 ปี	25 (12.8)	12 (21.4)	37 (14.7)
3.1 ปี - 5 ปี	12 (6.2)	7 (12.5)	19 (7.6)
5.1 ปี - 10 ปี	9 (4.6)	3 (5.4)	12 (4.8)
มากกว่า 10 ปี	12 (6.2)	4 (7.1)	16 (6.4)
รวม	195 (100)	56 (100)	251 (100)

ส่วนใหญ่จะว่างงานเป็นเวลา น้อยกว่า 6 เดือน ถึง 1 ปี รวมคิดเป็นร้อยละ 66.5

สถานภาพสมรสปัจจุบัน

ตารางที่ 3.44 สถานภาพสมรส

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
คู่ ^ก	677 (54.6)	161 (52.8)	838 (54.3)
โสด	406 (32.8)	80 (26.2)	486 (31.5)
หย่า / แยก	108 (8.7)	31 (10.2)	139 (9.0)
ม่าย	41 (3.3)	26 (8.5)	67 (4.3)
อื่นๆ	7 (0.6)	7 (2.3)	14 (0.9)
รวม	1,239 (100)	305 (100)	1,544 (100)

^ก คู่ หมายถึง ทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนสมรส; χ^2 -test=27.48, df=4, p-value < 0.01

ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส "คู่" (ร้อยละ 54.3) รองลงมา คือ "โสด" (ร้อยละ 31.5) "หย่าหรือแยกกันอยู่" (ร้อยละ 9.0) และ "ม่าย" (ร้อยละ 4.3) ตามลำดับ ซึ่งประชากรไทยในปี พ.ศ. 2543 มีสถานภาพสมรส "คู่" (ร้อยละ 59.9) รองลงมา คือ "โสด" (ร้อยละ 31.2) "ม่าย" (ร้อยละ 5.8) และ "หย่าหรือแยกกันอยู่" (ร้อยละ 1.9) ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543) ดังนั้นกลุ่มผู้ทำรายตนเองทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต มีสถานภาพสมรส "หย่าหรือแยกกันอยู่" เป็นสัดส่วนสูงกว่าประชากรทั่วไป

เคยแต่งงานมาแล้วกี่ครั้ง (เฉพาะคนที่เคยแต่งงาน)

ตารางที่ 3.45 จำนวนครั้งที่เคยแต่งงาน

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่เคย	556 (45.3)	91 (31.0)	647 (42.5)
1 ครั้ง	512 (41.7)	159 (54.1)	671 (44.1)
2 ครั้ง	121 (9.9)	34 (11.6)	155 (10.2)
มากกว่า 2 ครั้ง	39 (3.2)	10 (3.4)	49 (3.2)
รวม	1,228 (100)	294 (100)	1,522 (100)

Chi-square test = 20.43, df = 3, p-value < 0.01 ***

ในภาพรวมทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว (ร้อยละ 57.5) โดยที่ผู้ไม่เสียชีวิต มีสัดส่วนของ การไม่เคยแต่งงานมากกว่าผู้เสียชีวิต (ร้อยละ 45.3 กับ 31.0)

จำนวนบุตร/ธิดา

ตารางที่ 3.46 จำนวนบุตร/ธิดา

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
0 (ไม่มีลูก)	567 (47.1)	98 (33.2)	665 (44.3)
1 คน	222 (18.4)	68 (23.1)	290 (19.3)
2 คน	232 (19.3)	69 (23.4)	301 (20.1)
3 คน	96 (8.0)	27 (9.2)	123 (8.2)
4 คน	39 (3.2)	11 (3.7)	50 (3.3)
5 คน	27 (2.2)	7 (2.4)	34 (2.3)
6 คน	10 (0.8)	4 (1.4)	14 (0.9)
มากกว่า 6 คน	12 (1.0)	11 (3.7)	23 (1.5)
รวม	1,205 (100)	295 (100)	1,500 (100)

ร้อยละ 55.7 ของผู้ทำร้ายตนเองมีลูกแล้ว ส่วนใหญ่มีลูกจำนวน 2 คน (ร้อยละ 20.1)

อาศัยอยู่กับใคร

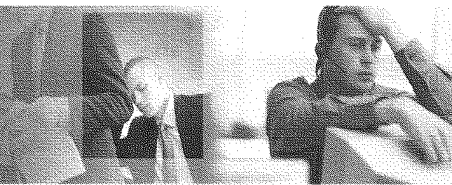
ตารางที่ 3.47 อาศัยอยู่กับใคร

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
อยู่กับครอบครัว เช่น คู่สมรส แฟน พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง	971 (79.5)	224 (74.2)	1,195 (78.5)
อยู่คนเดียว	150 (12.3)	53 (17.5)	203 (13.3)
อยู่กับเพื่อน หรือเพื่อนร่วมงาน	42 (3.4)	3 (1.0)	45 (3.0)
อื่นๆ	58 (4.8)	22 (7.3)	80 (5.3)
รวม	1,221 (100)	302 (100)	1,523 (100)

ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับครอบครัว (พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง คู่สมรส)

คิดเป็นร้อยละ 78.5

รองลงมา คือ อาศัยอยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 13.3

ในปี พ.ศ. 2543 ครอบครัวประชากรไทยที่มีผู้อาศัยอยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 8.6 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543) ดังนั้นผู้ที่ทำร้ายตนเองมีสัดส่วนของการอยู่คนเดียวมากกว่า สัดส่วนของประชากรทั่วไป

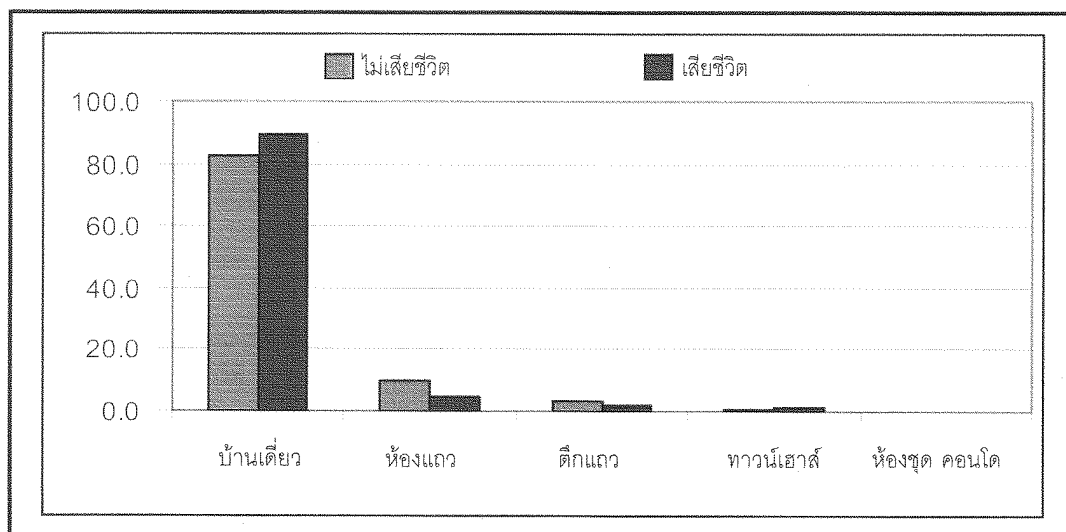
ประเภทที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 3.48 ประเภทที่อยู่อาศัย

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
บ้านเดี่ยว	1,013 (82.5)	270 (89.7)	1,283 (83.9)
ห้องแถว เรือนแถว	119 (9.7)	14 (4.7)	133 (8.7)
ตึกแถว	39 (3.2)	5 (1.7)	44 (2.9)
ทาวน์เฮาส์	10 (0.8)	3 (1.0)	13 (0.9)
ห้องชุด คอนโด	4 (0.3)	0	4 (0.3)
เรือ แพ รถ	1 (0.1)	0	1 (0.1)
ที่อยู่อาศัยใน สำนักงาน โรงงาน	13 (1.1)	0	13 (0.9)
อื่นๆ	29 (2.4)	9 (3.0)	38 (2.5)
รวม	1,228 (100)	301 (100)	1,529 (100)

ส่วนใหญ่ที่พักอาศัย มีลักษณะ เป็นบ้านเดี่ยว (ร้อยละ 83.9) ซึ่งลักษณะที่พักอาศัยของ ประชาชนนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะเป็นบ้านเดี่ยวแบบบ้านเรือนในชนบท

แผนภูมิที่ 3.10 ลักษณะที่อยู่อาศัย

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือน

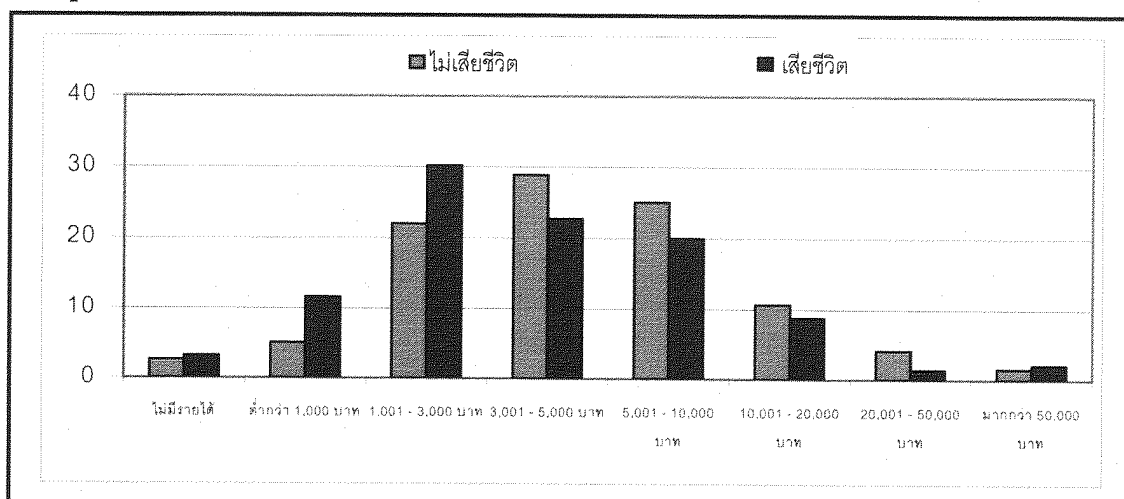
ตารางที่ 3.49 รายได้ของครอบครัว

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มีรายได้	30 (2.6)	9 (3.2)	39 (2.7)
ต่ำกว่า 1,000 บาท/เดือน	58 (5.0)	33 (11.6)	91 (6.3)
1,001 – 3,000 บาท/เดือน	254 (22.0)	86 (30.2)	340 (23.6)
3,001 - 5,000 บาท/เดือน	333 (28.9)	65 (22.8)	398 (27.7)
5,001 - 10,000 บาท /เดือน	290 (25.1)	57 (20.0)	347 (24.1)
10,001 - 20,000 บาท /เดือน	123 (10.7)	25 (8.8)	148 (10.3)
20,001 - 50,000 บาท /เดือน	48 (4.2)	4 (1.4)	52 (3.6)
มากกว่า 50,000 บาท /เดือน	18 (1.6)	6 (2.1)	24 (1.7)
รวม	1,154 (100)	285 (100)	1,439 (100)
เฉลี่ย (บาท /เดือน)	7,228	5,782	6,942

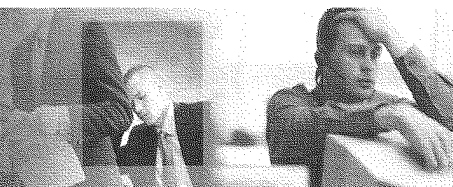
Chi-square test = 33.75 , df = 7 , p-value < 0.01***

ผู้ที่ทำร้ายตนเองมีรายได้ต่อครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 6,942 บาท และรวมจำนวนผู้ที่มีรายน่อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ทั้งหมด พบว่า มีจำนวน 1,215 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.4 ของผู้ที่ทำร้ายตนเองทั้งหมด ซึ่งถือว่าน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนของประชาชนคนไทยทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2545 เท่ากับ 13,736 บาท และสัดส่วนของประชากรที่รายได้ $\leq 10,000$ บาทต่อเดือน คือร้อยละ 28 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545)

แผนภูมิที่ 3.11 รายได้ต่อเดือนของครอบครัว

รายได้โดยรวม ของครอบครัว ความพอใจ การมีเงินสะสม และการมีหนี้สิน
ตารางที่ 3.50 ความพอใจของรายได้ การมีเงินสะสม และการมีหนี้สิน

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
พอใจ	746 (63.4)	154 (56.2)	900 (62.1)
ไม่พอใจ	430 (36.6)	120 (43.8)	550 (37.9)
รวม	1,176 (100)	274 (100)	1,450 (100)
มีเงินสะสม	408 (35.8)	94 (35.7)	502 (35.8)
ไม่มีเงินสะสม	732 (64.2)	169 (64.3)	901 (64.2)
รวม	1,140 (100)	263 (100)	1,403 (100)
มีหนี้สิน	694 (61.3)	166 (61.5)	860 (61.3)
ไม่มีหนี้สิน	438 (38.7)	104 (38.5)	542 (38.7)
รวม	1,132 (100)	270 (100)	1,402 (100)

ส่วนใหญ่มีรายได้พอใจ (ร้อยละ 62.1) ไม่มีเงินสะสม (ร้อยละ 64.2) และมีหนี้สิน (ร้อยละ 61.3) ซึ่งในปี พ.ศ. 2546 ครึ่งเรือนเกษตรกรไทยมีหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 60.4 ของจำนวนครึ่งเรือนเกษตรกรไทยทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 546) จากข้อมูลเรื่องรายได้ต่อเดือนของครอบครัว และสถานะหนี้สินของผู้ทำรายตนเองข้างต้น แสดงว่าลักษณะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวผู้ทำรายตนเอง เป็นผู้มีรายได้น้อยเป็นส่วนใหญ่

การดื่มสุรา / เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์

ตารางที่ 3.51 นิัยการดื่มสุรา

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ดื่ม	686 (56.3)	112 (39.4)	798 (53.1)
นาน ๆ ครั้ง	365 (30.0)	83 (29.2)	448 (29.8)
ดื่มประจำ	167 (13.7)	89 (31.3)	256 (17.0)
รวม	1,218 (100)	284 (100)	1,502 (100)

Chi-square test = 54.39 , df = 2 , p-value < 0.01***

มีผู้ดื่มสุรา รวม ร้อยละ 46.8 ซึ่งมากกว่าสัดส่วนของประชากรทั่วไปที่ดื่มสุรา ในปี พ.ศ. 2544 เท่ากับร้อยละ 32.6 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544)

มีปัญหาดต่อไปน้จากการดื่มสุราหรือไม่

ตารางที่ 3.52 ปัญหาจากการดื่มสุรา

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
มีผลกระทบต่องาน	113 (22.3)	39 (25.3)	152 (23.0)
มีผลกระทบตอความสัมพันธ์ใน ครอบครัว หรือ กับเพื่อนบ้าน	133 (26.1)	55 (34.8)	188 (28.1)
มีผลกระทบตอสุขภาพ	98 (19.8)	33 (22.1)	131 (20.3)

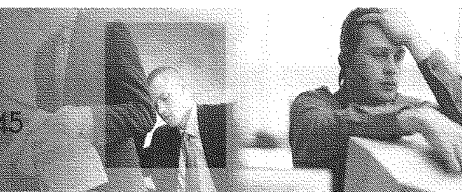
ในกลุ่มที่ดื่มสุรา มีผู้ที่ดื่มสุราจำนวนประมาณ หนึ่งในสี่ ถึง หนึ่งในห้า (ร้อยละ 20.3 ถึง 28.1) ที่การดื่มสุราแล้ว มีผลกระทบต่องาน หรือ ความสัมพันธ์ หรือ สุขภาพ

การเคยใช้สารเสพติด เช่น กัญชา ยาบ้า

ตารางที่ 3.53 การใช้สารเสพติด

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เคย	144 (12.1)	54 (20.8)	198 (13.6)
ไม่เคย	1,049 (87.9)	206 (79.2)	1,255 (86.4)
รวม	1,193 (100)	260 (100)	1,453 (100)

ผู้ปวยส่วนใหญ่ ไม่เคยใช้สารเสพติด (ร้อยละ 86.4) มีคนที่เคยใช้จำนวนร้อยละ 13.6ความชุกของผู้มารับการบำบัดยาเสพติดในปี พ.ศ. 2542 เท่ากับ 92.4 ต่อแสน (กรมสุขภาพจิต,2544) หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 0.1 ของประชากร และในช่วงที่รัฐบาลประกาศสงครามปราบยาเสพติด เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ - 3 ธันวาคม 2546 มีผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัด และต้องโทษรวม 566,288 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 0.9 ของประชากร ดังนั้นผู้ทำร้ายตนเอง มีสัดส่วนของผู้ใช้ยาเสพติดสูงกว่าประชากรทั่วไป

มีปัญหจากการใช้สารเสพติดหรือไม่

ตารางที่ 3.54 ปัญหาจากการใช้สารเสพติด

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
มีผลกระทบต่อการทำงาน	65 (48.5)	26 (57.8)	91 (50.8)
มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ในครอบครัว หรือ กับเพื่อน บ้าน	76 (54.3)	27 (55.1)	103 (54.5)
มีผลกระทบต่อสุขภาพ	64 (47.8)	26 (63.4)	90 (51.4)

ในกลุ่มที่เคยใช้สารเสพติด จำนวนครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.8 ถึง 54.5) ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน ความสัมพันธ์ และต่อสุขภาพ

การมีโรคประจำตัว / โรคเรื้อรัง

ตารางที่ 3.55 การมีโรคประจำตัว

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มี	817 (71.0)	139 (50.9)	956 (67.1)
มี	334 (29.0)	134 (49.1)	468 (32.9)
รวม	1,151 (100)	273 (100)	1,424 (100)

ข้อมูลรวมพบว่าผู้ทำรายตนเองเป็นผู้ที่มีโรคประจำตัวจำนวนประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.9) จากสถิติการเจ็บป่วยทุกประเภท (ทั้งเรื้อรังและเฉียบพลัน) ในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2544 พบว่าการเจ็บป่วยร้อยละ 15.1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544) ดังนั้นผู้ทำรายตนเองน่าจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีโรคประจำตัว มากกว่าประชากรทั่วไป เพราะหากนับเฉพาะผู้ป่วยเรื้อรังก็ย่อมจะน้อยกว่าร้อยละ 15.1

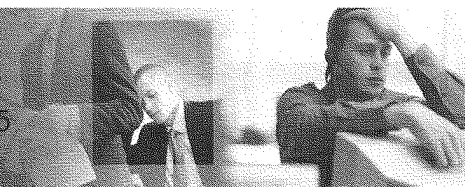
ผู้ที่ไม่เสียชีวิตส่วนใหญ่ "ไม่มี" โรคประจำตัว (ร้อยละ 71.0) ผู้ที่เสียชีวิต "มี" โรคประจำตัว เป็นสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ที่เสียชีวิต (ร้อยละ 49.1 กับ ร้อยละ 29.0)

โรคประจำตัว หรือ โรคเรื้อรังที่เป็น
ตารางที่ 3.56 โรคประจำตัว หรือ โรคเรื้อรังที่เป็น

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม ¹	ร้อยละ ของผู้ทำ ร้าย ตนเอง ²	ร้อยละของ โรคนี้ในกลุ่ม ประชากร ทั่วไป ³
	ตอบ "มี" จำนวน (ร้อยละของ"มี")	ตอบ "มี" จำนวนร้อยละของ"มี")	ตอบ "มี" จำนวน(ร้อยละของ"มี")		
กระเพาะ	80 (24.0)	9 (6.7)	89 (19.0)	5.7	12.1
โรคจิต	26 (7.8)	26 (19.4)	52 (11.1)	3.3	0.4
โรคประสาทวิตกกังวล	20 (6.0)	18 (13.4)	38 (8.1)	2.4	4.4
ปวดศีรษะเรื้อรัง	35 (10.5)	2 (1.5)	37 (7.9)	2.4	1 – 7
ความดันโลหิตสูง	22 (6.6)	12 (9.0)	34 (7.3)	2.2	11.0
เบาหวาน	18 (5.4)	12 (9.0)	30 (6.4)	1.9	4.6
เอดส์/เอชไอวี	8 (2.4)	19 (14.2)	30 (6.4)	1.9	1.02
โรคหัวใจ	26 (7.8)	1 (0.7)	27 (5.8)	1.7	1.1
ปวดข้อ/เก๊าท์/ปวดเข่า/ ปวดหลังเรื้อรัง	20 (6.0)	7 (5.2)	27 (5.0)	1.7	0.5 – 1.5
ลมชัก	12 (3.6)	5 (3.7)	17 (3.6)	1.1	0.7
โรคปอดเรื้อรัง	9 (2.7)	8 (6.0)	17 (3.6)	1.1	2.9
พิการที่ ตา หู มือ	11 (3.3)	1 (0.7)	12 (2.6)	0.8	0.4
มะเร็ง	3 (0.9)	6 (4.5)	9 (1.9)	0.6	0.2
โรคตับเรื้อรัง	4 (1.2)	3 (2.2)	7 (1.5)	0.5	0.05
อัมพาต/โรคเส้นเลือด สมอง/ไขสันหลัง	3 (0.9)	5 (3.7)	8 (1.7)	0.5	0.11
ไตวายเรื้อรัง	2 (0.6)	1 (0.7)	3 (0.6)	0.2	0.08
อื่นๆ	89 (26.6)	29 (21.6)	118 (25.2)	7.6	n.a.

¹ บางคนมีมากกว่า 1 ภาวะ, ² ร้อยละของผู้ทำร้ายตนเองทั้งหมด 1,555 คน, ³ สำนักนโยบายและแผน (2540-44); กรมสุขภาพจิต (2544); อนุรักษ บัณฑิตยชาติ และคณะ (2544); สัจพันธ์ อัสระเสนาฯ (2536)

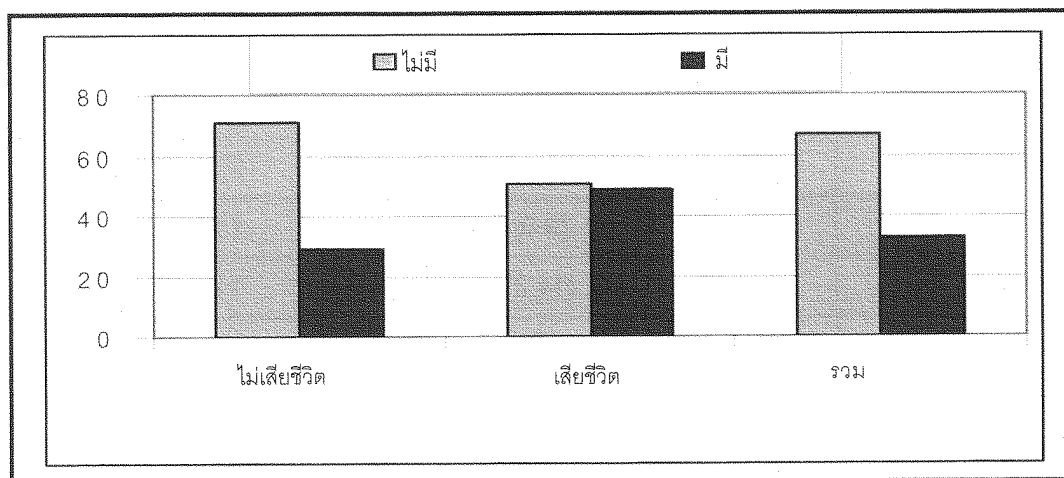
โรคเรื้อรังที่ผู้ทำร้ายตนเองเป็นคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าประชากรทั่วไป ได้แก่ โรคจิต โรคเอดส์ หรือ ติดเชื้อเอชไอวี โรคหัวใจ ลมชัก พิการ มะเร็ง อัมพาต หรือ โรคเส้นเลือดสมอง หรือ ไขสันหลัง ไตวายเรื้อรัง และโรคตับเรื้อรัง

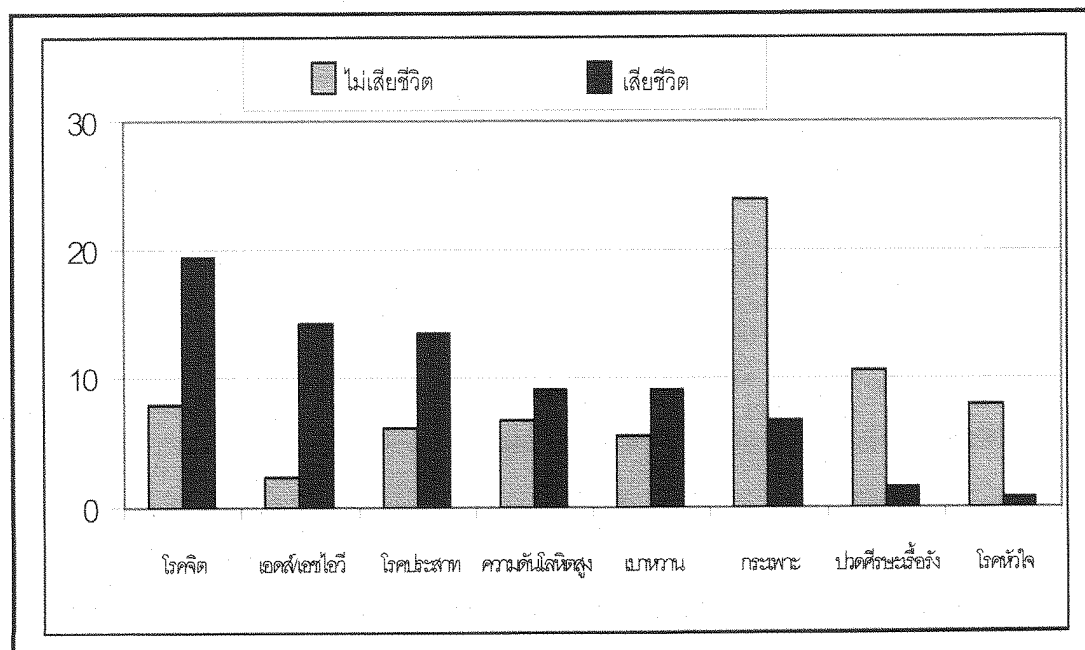
กลุ่มที่ "ไม่เสียชีวิต" จะมีโรคประจำตัวเป็น คือ โรคกระเพาะ (ร้อยละ 24.0 ของผู้มีโรคประจำตัว) ปวดศีรษะเรื้อรัง (ร้อยละ 10.5) โรคจิตและโรคหัวใจ (อย่างละร้อยละ 7.8)

ส่วนกลุ่มที่ "เสียชีวิต" จะมีโรคประจำตัวเป็น คือ โรคจิต (ร้อยละ 19.4 ของผู้มีโรคประจำตัว) โรคเอดส์ ติดเชื้อเอชไอวี (ร้อยละ 14.2) โรคประสาท (ร้อยละ 13.4) ความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 9.0) และเบาหวาน (ร้อยละ 9.0)

แผนภูมิที่ 3.12 การมีโรคประจำตัว/ โรคเรื้อรัง

แผนภูมิที่ 3.13 โรคประจำตัวที่เป็น (เฉพาะผู้มีโรคประจำตัว)

การมีอาการทางจิตในระยะ 1 เดือนก่อนที่จะทำร้ายตนเอง
ตารางที่ 3.57 อาการทางจิตเวช กลุ่มอาการซึมเศร้า

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	ตอบ "มี" จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ "มี" จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ "มี" จำนวน (ร้อยละ)
คู่มืออารมณ์เศร้า	524 (42.2)	164 (53.8)	688 (44.5)
บ่นเบื่อไม่สนใจ หรือ ไม่อยากทำอะไร	562 (45.3)	135 (44.3)	697 (45.1)
นอนไม่หลับ	619 (49.9)	128 (41.8)	747 (48.3)
เบื่ออาหาร	388 (31.4)	92 (30.1)	480 (31.1)
พูดหรือทำอะไรช้าลง	226 (18.3)	66 (21.6)	292 (18.9)
อ่อนเพลีย / ไม่มีแรง	381 (30.8)	84 (27.5)	465 (30.1)
รู้สึกผิด ต่ำหนิตนเอง	369 (29.8)	64 (20.9)	433 (28.0)
สมาธิไม่ดี เหม่อลอย	353 (28.5)	81 (26.5)	434 (28.1)
กระสับกระส่าย	269 (21.7)	62 (20.3)	331 (21.4)
ลังเล ตัดสินใจไม่ได้	351 (28.3)	60 (19.6)	411 (26.6)
หลงลืมง่าย	283 (22.8)	68 (22.2)	351 (22.7)
ดูกังวลมาก	511 (41.1)	125 (40.8)	636 (41.1)

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

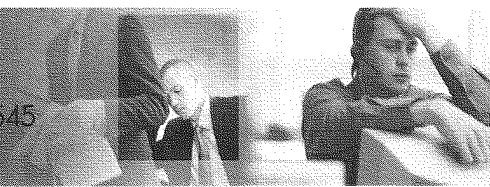
ตารางที่ 3.58 การมีภาวะซึมเศร้า ตามเกณฑ์การวินิจฉัย ICD-10

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	ตอบ "มี" จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ "มี" จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ "มี" จำนวน (ร้อยละ)
มีภาวะซึมเศร้า	538 (43.7)	145 (47.7)	683 (44.5)
ไม่มีภาวะซึมเศร้า	694 (56.3)	159 (52.3)	853 (55.5)
รวม	1,232 (100)	304 (100)	1,536 (100)

มีผู้ทำร้ายตนเองที่มีอาการที่แสดงถึงการมีภาวะซึมเศร้า (คือมีอาการอย่างน้อย 4 อาการในหัวข้ออาการข้างต้น และต้องมีอารมณ์เศร้าหรือความรู้สึกเบื่อไม่อยากทำอะไรร่วมด้วย) ซึ่งเข้าหลักเกณฑ์การวินิจฉัย ภาวะซึมเศร้า (depression, F-32) ตามเกณฑ์ ICD-10 (WHO, 1992) คิดเป็นร้อยละ 44.5

จากรายงานของกรมสุขภาพจิต พบว่า ความชุกของภาวะซึมเศร้าในประเทศไทย เท่ากับร้อยละ 3.4 ของประชากร (กรมสุขภาพจิต, 2544) ดังนั้น กลุ่มผู้ทำร้ายตนเองจึงมีสัดส่วนของการมีภาวะซึมเศร้าสูงกว่าสัดส่วนในประชากรทั่วไป

ตารางที่ 3.59 อาการทางจิตเวช กลุ่มอาการโรคจิต

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	ตอบ “มี” จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ “มี” จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ “มี” จำนวน (ร้อยละ)
คิดว่ามีคนจะมาทำร้าย	51 (4.1)	40 (13.1)	91 (5.9)
พูดเพ้อเจ้อ คนเดียว	65 (5.2)	46 (15.0)	111 (7.2)
แต่งแปลก ไม่เหมาะสม	26 (2.1)	12 (3.9)	38 (2.5)
ก้าวร้าว ทุรนทุสน ทำร้ายคนอื่น	75 (6.0)	21 (6.9)	96 (6.2)
แยกตัวเองออกจากสังคม ไม่สูงสิ่ง กับใคร	192 (15.5)	77 (25.2)	269 (17.4)
หวาดระแวงโดยไม่มีเหตุผล	103 (8.3)	42 (13.7)	145 (9.4)
คิดว่าตนเองมีความสามารถพิเศษ กว่าคนธรรมดา	20 (1.6)	9 (2.9)	29 (1.9)
มีอาการหูแว่ว หรือเห็นภาพหลอน	83 (6.7)	44 (14.4)	127 (8.2)
มีพฤติกรรมอื่นที่ผิดปกติจาก คนทั่วไป	47 (3.8)	21 (6.9)	68 (4.4)

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 3.60 การมีภาวะโรคจิต

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	ตอบ “มี” จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ “มี” จำนวน (ร้อยละ)	ตอบ “มี” จำนวน (ร้อยละ)
มีตั้งแต่ 1 อาการขึ้นไป	307 (24.8)	113 (36.9)	420 (27.2)
มีตั้งแต่ 2 อาการขึ้นไป	150 (12.1)	67 (21.9)	217 (14.0)

หมายเหตุ : อิงตามแบบคัดกรองจากการศึกษาของ อภิชัย มงคล และคณะ (2543)

จากตารางจะเห็นว่า มีผู้ที่มีอาการที่ส่อว่าจะมีภาวะโรคจิต ถ้าวินิจฉัยจากการมีอาการโรคจิตตั้งแต่ 1 อาการขึ้นไป จะมีผู้ที่มีภาวะโรคจิต คิดเป็นร้อยละ 27.2 แต่ถ้าวินิจฉัยจากการมีอาการโรคจิตตั้งแต่ 2 อาการขึ้นไป จะมีผู้ที่มีภาวะโรคจิต คิดเป็นร้อยละ 14.0

ผู้ที่เสียชีวิต มีอาการของภาวะโรคจิตนี้ มากกว่าผู้ที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 21.9 และร้อยละ 12.1 ตามลำดับ)

จากรายงานของกรมสุขภาพจิต พบว่า ความชุกของโรคจิตในประเทศไทย เท่ากับ ร้อยละ 0.4 ของประชากร (กรมสุขภาพจิต, 2544) และจากการศึกษาของ อภิชัย มงคล และคณะ (2543) พบว่า ความชุกของโรคจิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากับ ร้อยละ 1.2 ของประชากร (ถ้าใช้ จุดตัดที่ 1 อาการขึ้นไป ในแบบคัดกรอง)

ดังนั้น กลุ่มผู้ทำรายตนเองจึงมีสัดส่วนของการมีภาวะโรคจิตสูงกว่าสัดส่วนในประชากรทั่วไป

บุคลิกภาพ

ตารางที่ 3.61 บุคลิกภาพ

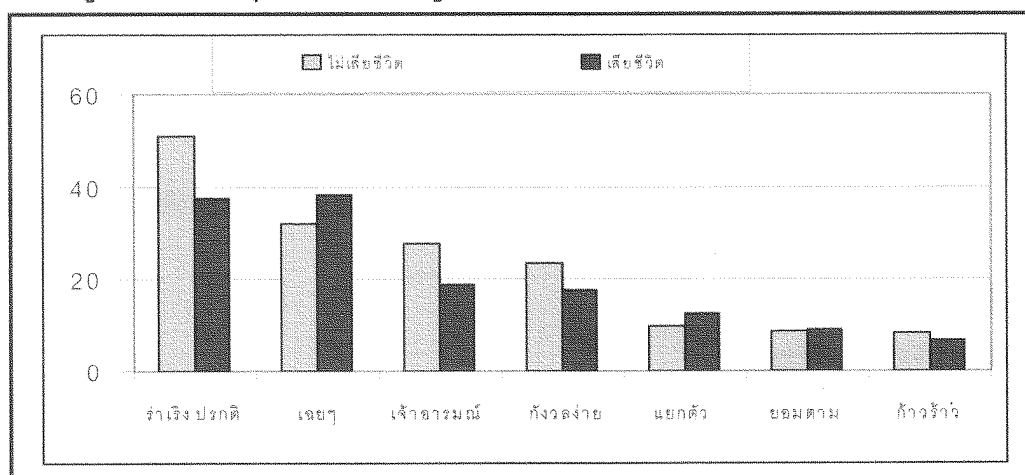
	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ร่าเริง ปกติดี	634 (50.8)	115 (37.5)	749 (48.2)
เฉยๆ	403 (32.3)	118 (38.4)	521 (33.5)
เจ้าอารมณ์ หุนหันพลันแล่น	349 (28.0)	58 (18.9)	407 (26.2)
ชอบกังวลง่าย	292 (23.4)	54 (17.6)	346 (22.3)
แยกตัว ไม่ชอบคบค้าสมาคม	121 (9.7)	38 (12.4)	159 (10.2)
ยอมตาม เชื่อฟังคนอื่น	106 (8.5)	28 (9.1)	134 (8.6)
ก้าวร้าว ชอบทะเลาะ	102 (8.2)	21 (6.8)	123 (7.9)
ชอบระแวง สงสัย ไม่ไว้วางใจ	106 (8.5)	25 (8.1)	131 (8.4)
ชอบเรียกร้องความสนใจ	103 (8.3)	16 (5.2)	119 (7.7)
เจ้าระเบียบมาก	53 (4.2)	12 (3.9)	65 (4.2)
หลบเลี่ยง ไม่ชอบเผชิญหน้า	29 (2.3)	14 (4.6)	43 (2.8)
อื่นๆ	51 (4.1)	20 (6.5)	71 (4.6)

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพ เป็นคน "ร่าเริง ปกติดี" (ร้อยละ 48.2) รองลงมา คือ "เฉยๆ" (ร้อยละ 33.5) "เจ้าอารมณ์ หุนหันพลันแล่น" (ร้อยละ 26.2) "ชอบกังวลง่าย" (ร้อยละ 23.3) ตามลำดับ ผู้ที่เสียชีวิต จะมีบุคลิกภาพ "แยกตัว" มากกว่าผู้ไม่เสียชีวิต

แผนภูมิที่ 3.14 บุคลิกภาพของผู้ทำร้ายตนเอง

ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา ผู้ป่วยเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสมาคมที่นอกเหนือจากงานประจำ หรือ อาชีพประจำ หรือไม่

ตารางที่ 3.62 การเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรม หรือ สมาคม

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ได้เป็น	1,014 (87.3)	206 (84.1)	1,220 (86.8)
ได้เป็น	147 (12.7)	39 (15.9)	186 (13.2)
รวม	1,161 (100)	245 (100)	1,406 (100)

ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม ชมรม กลุ่มใดๆ (ร้อยละ 86.8)

การเคยใช้ยาทางจิตเวช เช่น ยาคลายกังวล / ยานอนหลับ

ตารางที่ 3.63 การเคยใช้ยาจิตเวช

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เคย	315 (26.2)	73 (28.2)	388 (26.6)
ไม่เคย	887 (73.8)	186 (71.8)	1,073 (73.4)
รวม	1,202 (100)	259 (100)	1,461 (100)

ส่วนใหญ่ "ไม่เคย" ใช้ยาทางจิตเวช (ร้อยละ 73.4) ผู้ที่เคยใช้ มีจำนวนประมาณหนึ่งในสี่

ถ้าเคยใช้ยา ใช้ครั้งสุดท้าย เมื่อ ไร

ตารางที่ 3.64 ครั้งสุดท้ายที่ใช้ยาทางจิตเวช

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา	123 (39.5)	32 (44.4)	155 (40.5)
ตั้งแต่ 6 เดือนที่ผ่านมา	101 (32.5)	31 (43.1)	132 (34.5)
ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา	31 (10.0)	2 (2.8)	33 (8.6)
ภายใน 2 เดือนที่ผ่านมา	29 (9.3)	3 (4.2)	32 (8.4)
ภายใน 4 เดือนที่ผ่านมา	17 (5.5)	3 (4.2)	20 (5.2)
ภายใน 5 เดือนที่ผ่านมา	10 (3.2)	1 (1.4)	11 (2.9)
รวม	311 (100)	72 (100)	383 (100)

ในกลุ่มที่เคยใช้ยาทางจิตเวช ส่วนใหญ่เคยใช้ เมื่อมากกว่าหรือเท่ากับหกเดือนที่ผ่านมา รองลงมา คือ ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ 40.5 และ 34.5)

การเคยไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวช หรือ คลินิกจิตเวช

ตารางที่ 3.65 การเคยรับบริการจิตเวช

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เคย	140 (11.5)	52 (19.0)	192 (12.8)
ไม่เคย	1,082 (88.5)	222 (81.0)	1,304 (87.2)
รวม	1,222 (100)	274 (100)	1,496 (100)

ส่วนใหญ่ "ไม่เคย" ไปรับบริการที่โรงพยาบาลจิตเวช หรือ คลินิกจิตเวช (ร้อยละ 87.2)

การเคยพยายามทำร้ายตนเองมาก่อน

ตารางที่ 3.66 การเคยทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่เคย	1,010 (82.5)	227 (79.9)	1,237 (82.0)
เคย 1 ครั้ง	109 (8.9)	43 (15.1)	152 (10.1)
เคย 2 ครั้ง	49 (4.0)	8 (2.8)	57 (3.8)
เคย 3 ครั้ง	19 (1.6)	1 (0.4)	20 (1.3)
มากกว่า 3 ครั้ง	37 (3.0)	5 (1.8)	42 (2.8)
รวม	1,224 (100)	284 (100)	1,508 (100)

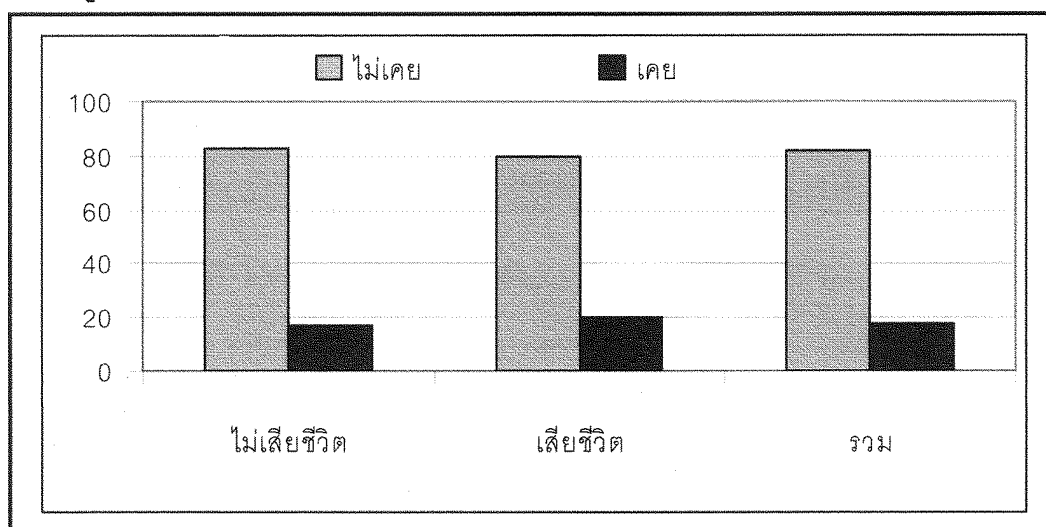
Chi-square test = 1.05 , df = 1 , p-value = 0.306 (cut – off point ที่ เคย 1 ครั้ง)

โดยรวม ทั้งผู้ที่เสียชีวิต และไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่ไม่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน (ร้อยละ 82.0) นั่นคือ เคยทำร้ายตนเอง คิดเป็นร้อยละ 18.0

ในแต่ละปีจะมีคนไทยทำร้ายตนเอง คิดเป็นอัตรา 35 - 52 คนต่อประชากรแสนคน (อภิชัย มงคล และคณะ 2545) ดังนั้นถ้าคำนวณจำนวนผู้ทำร้ายตนเองสะสม เฉพาะการทำร้ายตนเอง ครั้งแรกร้อยละ 80 เป็นเวลา 32 ปี (ตามอายุเฉลี่ยของผู้ป่วย) ดังนั้น จะมีจำนวนสะสม เท่ากับ ร้อยละ 2.6 - 5.2 ดังนั้นกลุ่มผู้ทำร้ายตนเองมีสัดส่วนของผู้ที่เคยทำมาก่อนมากกว่าประชากร

ทั้งผู้ที่เสียชีวิต และไม่เสียชีวิต เคยทำร้ายตนเองมาก่อนมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 21.1 กับ 17.5)

แผนภูมิที่ 3.15 การเคยทำร้ายตนเองมาก่อน

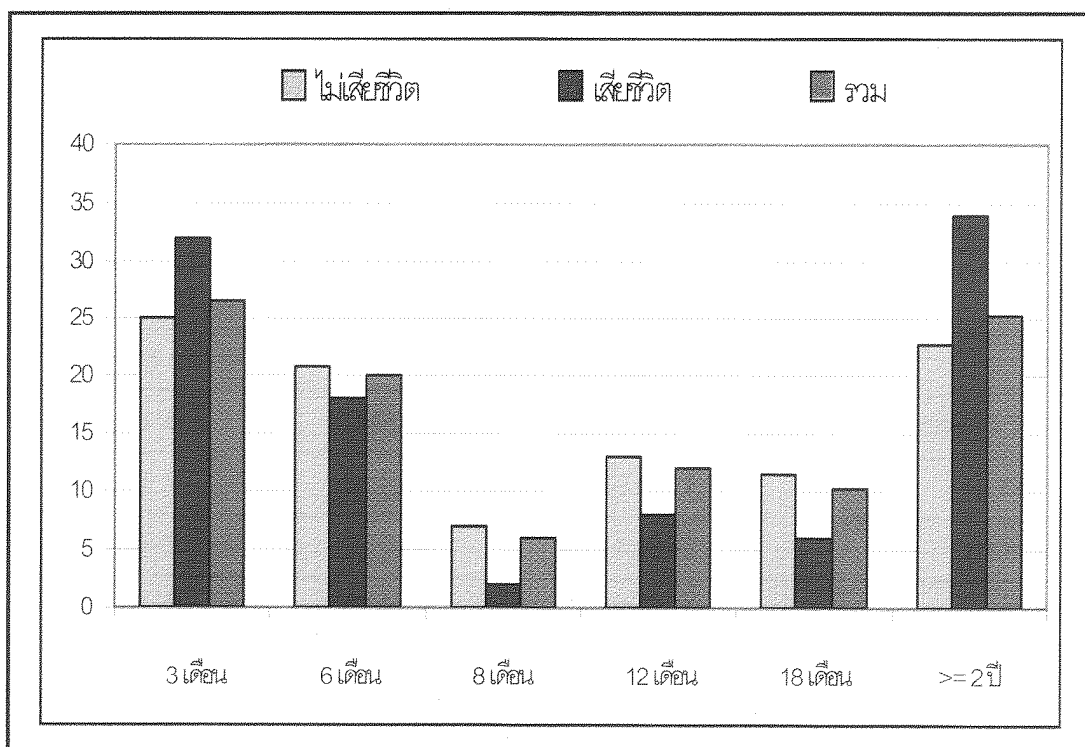

ครั้งสุดท้าย ที่เคยพยายามทำร้ายตนเอง (ก่อนหน้าครั้งนี้) เมื่อไร
ตารางที่ 3.67 ครั้งสุดท้ายที่ทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา	46 (25.0)	16 (32.0)	62 (26.5)
ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา	38 (20.7)	9 (18.0)	47 (20.1)
ภายใน 8 เดือนที่ผ่านมา	13 (7.1)	1 (2.0)	14 (6.0)
ภายใน 12 เดือนที่ผ่านมา	24 (13.0)	4 (8.0)	28 (12.0)
ภายใน 18 เดือนที่ผ่านมา	21 (11.4)	3 (6.0)	24 (10.3)
มากกว่าหรือเท่ากับ 2 ปีที่ผ่านมา	42 (22.8)	17 (34.0)	59 (25.2)
รวม	184 (100)	50 (100)	234 (100)

กลุ่มที่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน พบว่า ส่วนใหญ่ ครั้งล่าสุดที่ทำร้ายตนเอง คือ "ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา" (ร้อยละ 26.5) รองลงมา คือ "มากกว่าหรือเท่ากับ 2 ปีที่ผ่านมา" (ร้อยละ 25.2) และ "ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา" (ร้อยละ 20.1) ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 3.16 ครั้งสุดท้ายที่ทำร้ายตนเอง

มีใครในครอบครัวเคยฆ่าตัวตายสำเร็จ หรือไม่ ถ้ามี มีกี่คน
ตารางที่ 3.70 คนในครอบครัวที่เสียชีวิตจากการทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มีคนเสียชีวิต	282 (85.2)	49 (66.2)	331 (81.7)
มี 1 คน	44 (13.3)	21 (28.4)	65 (16.0)
มี 2 คน	5 (1.5)	4 (5.4)	9 (2.2)
รวม	331 (100)	74 (100)	405 (100)

ส่วนใหญ่ "ไม่มีใคร" ในครอบครัว ที่เคยทำร้ายตนเอง (ร้อยละ 90.4) มีจำนวนประมาณ ร้อยละ 10 ที่มีบุคคลในครอบครัวเคยทำร้ายตนเอง ทั้งกลุ่มที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนที่สูงกว่าสัดส่วนของประชากร เช่นเดียวกับเรื่องการเคยทำร้ายตนเอง (ตารางที่ 3.66)

เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ...โดยเป็น

ตารางที่ 3.71 บุคคลในครอบครัวที่เสียชีวิตจากการทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
พี่ / น้อง	18 (36.7)	10 (40.0)	28 (37.8)
ลุง / ป้า / น้า / อา	9 (18.4)	2 (8.0)	11 (14.9)
พ่อ	7 (14.3)	3 (12.0)	10 (13.5)
แม่	7 (14.3)	1 (4.0)	8 (10.8)
สามี / ภรรยา	0 (0.0)	6 (24.0)	6 (8.1)
ปู่ / ตา	1 (2.0)	1 (4.0)	2 (2.7)
ย่า / ยาย	2 (4.1)	0 (0.0)	2 (2.7)
อื่นๆ	4 (8.2)	2 (8.0)	6 (8.1)

บุคคลในครอบครัว ที่เคยทำร้ายตนเอง ส่วนใหญ่ คือ "พี่หรือ น้อง" (ร้อยละ 36.6) รองลงมา คือ "แม่" และ "ลุง หรือ ป้า หรือ น้า หรือ อา" (ร้อยละ 36.6 เท่ากัน)

มีใครในครอบครัวเคยฆ่าตัวตายสำเร็จ หรือไม่ ถ้ามี มีกี่คน
ตารางที่ 3.70 คนในครอบครัวที่เสียชีวิตจากการทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มีคนเสียชีวิต	282 (85.2)	49 (66.2)	331 (81.7)
มี 1 คน	44 (13.3)	21 (28.4)	65 (16.0)
มี 2 คน	5 (1.5)	4 (5.4)	9 (2.2)
รวม	331 (100)	74 (100)	405 (100)

ในกลุ่มที่มีบุคคลในครอบครัวเคยทำร้ายตนเอง ส่วนใหญ่ "ไม่มี" บุคคลในครอบครัว ที่เสียชีวิต จากการทำร้ายตนเอง (ร้อยละ 81.7) ในกลุ่มที่เสียชีวิต "มี" บุคคลในครอบครัว ที่เสียชีวิต จากการทำร้ายตนเองมากกว่า กลุ่มที่ไม่เสียชีวิต (ร้อยละ 33.8 กับร้อยละ 14.8)

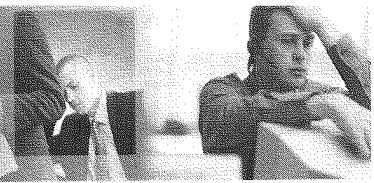
เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ...โดยเป็น

ตารางที่ 3.71 บุคคลในครอบครัวที่เสียชีวิตจากการทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
พี่ / น้อง	18 (36.7)	10 (40.0)	28 (37.8)
ลุง / ป้า / น้ำ / อา	9 (18.4)	2 (8.0)	11 (14.9)
พ่อ	7 (14.3)	3 (12.0)	10 (13.5)
แม่	7 (14.3)	1 (4.0)	8 (10.8)
สามี / ภรรยา	0 (0.0)	6 (24.0)	6 (8.1)
ปู่ / ตา	1 (2.0)	1 (4.0)	2 (2.7)
ย่า / ยาย	2 (4.1)	0 (0.0)	2 (2.7)
อื่นๆ	4 (8.2)	2 (8.0)	6 (8.1)

ในกลุ่มที่มีบุคคลในครอบครัวที่เสียชีวิต จากการทำร้ายตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่ เป็น พี่หรือน้อง (ร้อยละ 37.8) รองลงมา คือ ลุง หรือ ป้า หรือ น้ำ หรือ อา (ร้อยละ 14.9) และ แม่ (ร้อยละ 13.5) ตามลำดับ

มีใครในครอบครัว ที่มีการเจ็บป่วยทางจิตเวช หรือไม่

ตารางที่ 3.72 บุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วยทางจิตเวช

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มี	1,164 (95.2)	265 (92.7)	1,429 (94.7)
มี	59 (4.8)	21 (7.3)	80 (5.3)
รวม	1,223 (100)	286 (100)	1,509 (100)

Chi-square test = 2.93 , df=1, p-value < 0.08 (cut-off point ที่มี 1 คน)

ส่วนใหญ่ "ไม่มี" ใครในครอบครัว ที่มีปัญหาสุขภาพจิต (ร้อยละ 94.7) นั่นคือ "มี" ใครในครอบครัวที่มีปัญหาสุขภาพจิต เป็นร้อยละ 5.3

ตารางที่ 3.73 บุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วยทางจิตเวช

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
พี่ / น้อง	12 (20.3)	10 (47.6)	22 (27.5)
แม่	14 (23.7)	4 (19.0)	18 (22.5)
ลุง / ป้า / น้า / อา	9 (15.3)	2 (9.5)	11 (13.8)
พ่อ	6 (10.2)	2 (9.5)	8 (10.0)
ย่า / ยาย	8 (13.6)	0 (0)	8 (10.0)
ปู่ / ตา	1 (1.7)	1 (4.8)	2 (2.5)
สามี / ภรรยา	1 (1.7)	0 (0)	1 (1.3)
อื่นๆ	8 (13.6)	2 (9.5)	10 (12.5)

ในกลุ่มที่มีบุคคลในครอบครัว มีปัญหาสุขภาพจิต พบว่า ส่วนใหญ่เป็น พี่หรือน้อง (ร้อยละ 27.5) รองลงมา คือ แม่ (ร้อยละ 22.5) และ ลุง หรือ ป้า น้า หรือ อา (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ

เพศ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

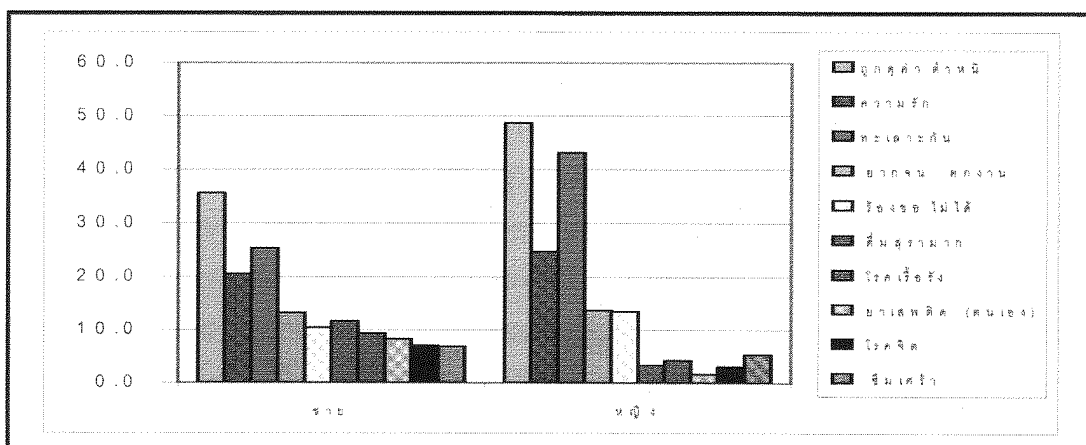
ตารางที่ 3.74 เพศ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

	ชาย (%)	หญิง (%)	Chi-square	p-value ⁿ
ถูกดูดำ ดูาหนี	35.6	48.7	26.14	< 0.01*
ความรัก	20.5	24.7	3.74	0.053
ทะเลาะกัน	25.3	43.2	51.91	< 0.01
ยากจน ตกงาน	13.2	13.7	0.07	0.79
ร้องขอ ไม่ได้	10.4	13.5	3.26	0.71
ดื่มสุรามาก	11.7	3.3	41.52	< 0.01*
โรคเรื้อรัง	9.3	4.3	15.88	< 0.01*
ยาเสพติด (ตนเอง)	8.2	1.7	38.88	< 0.01*
โรคจิต	7.0	3.1	12.79	< 0.01*
ซึมเศร้า	6.8	5.3	1.61	0.21
ประสบภัย	2.0	0.9	3.65	0.56
ชราภาพ	1.4	0.8	1.45	0.23

ⁿ p-value ของ Chi-square test ที่ df = 1 ทุกแถว เปรียบเทียบระหว่าง "มี" กับ "ไม่มี" ปัญหา

จากตารางที่ 3.4 จะเห็นว่าเพศชายกับเพศหญิงมีสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองอันดับต้นๆ คล้ายคลึงกัน ส่วนที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) การถูกดูดำ ดูาหนี (พบในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย) 2) การดื่มสุรา (พบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง) 3) การใช้สารเสพติด (พบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง) 4) การเป็นโรคเรื้อรัง (พบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง) 5) การเป็นโรคจิต (พบในเพศชาย มากกว่าเพศหญิง)

แผนภูมิที่ 3.17 เพศ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

กลุ่มอายุ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

ตารางที่ 3.75 กลุ่มอายุ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

	< 20 ปี (%)	20-39 ปี (%)	40-59 ปี (%)	ตั้งแต่ 60 ปี (%)	p-value ⁿ
ถูกดูต่ำ ตำหนิ	62.9	39.0	36.7	37.0	< 0.01*
ทะเลาะกัน	37.1	36.8	37.8	16.3	< 0.01*
ความรัก	18.7	28.4	17.1	4.3	< 0.01*
ร้องขอ ไม่ได้	17.8	10.7	10.1	16.3	< 0.01*
การเรียน	7.6	1.8	0.7	0.0	< 0.01*
ยากจน ตกงาน	6.0	13.8	23.1	10.9	< 0.01*
โรคเรื้อรัง	1.3	4.8	12.6	20.7	< 0.01*
โรคจิต	1.3	4.3	8.0	10.9	< 0.01*
ดื่มสุรามาก	1.3	5.6	14.7	12.0	< 0.01*
ดื่มสุรา	2.2	6.1	8.0	12.0	< 0.01*
สุขภาพ	0.0	0.0	1.0	13.0	< 0.01*
ยาเสพติด (ตนเอง)	2.2	6.7	1.0	1.1	< 0.01*
ยาเสพติด (คนอื่น)	0.0	1.6	2.1	2.2	0.11
คำขาดทุน	0.6	1.6	4.2	1.1	< 0.01*
ประสบภัย	0.3	1.2	2.4	1.1	0.13

ⁿ p-value ของ Chi-square test ที่ df = 1 ทุกแถว เปรียบเทียบระหว่าง "มี" กับ "ไม่มี" ปัญหานั้น

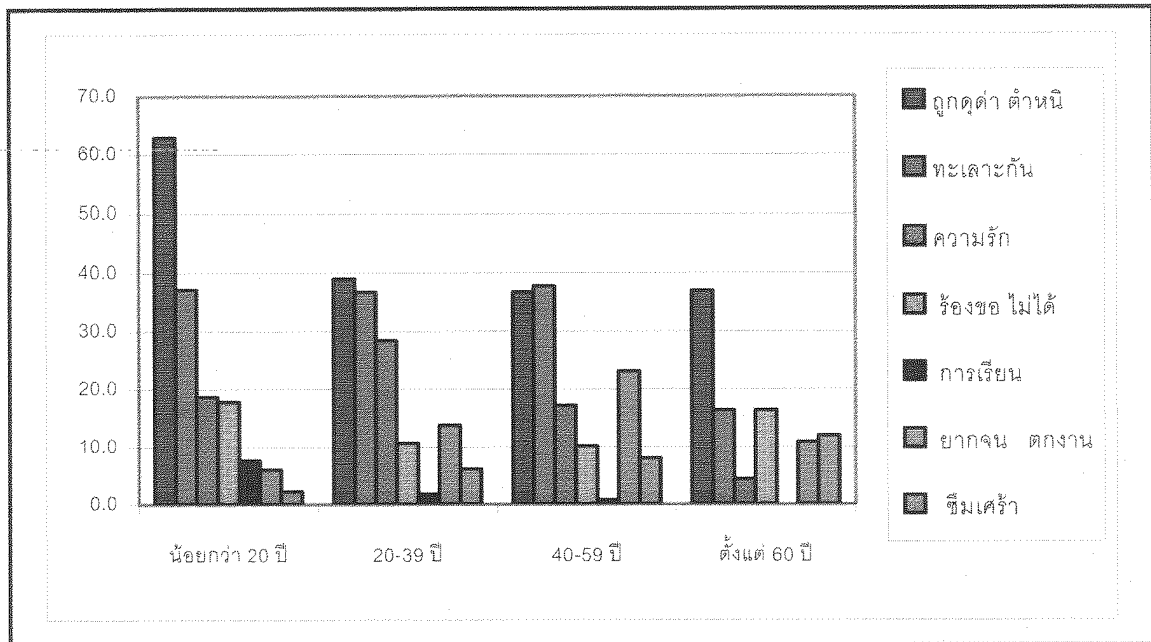
จากตารางที่ 3.75 จะเห็นว่า ผู้ที่ทำร้ายตนเองในแต่ละกลุ่มอายุ ส่วนใหญ่มีลำดับของสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองที่พบบ่อย แตกต่างกัน มีดังนี้

กลุ่มอายุ "< 20 ปี" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ตำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ความรัก หรือ หึงหวง" 4) "เรียกร้องขอไม่ได้" และ 5) "ปัญหาการเรียน" ตามลำดับ

กลุ่มอายุ "20-39 ปี" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ตำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ความรัก หรือ หึงหวง" 4) "ยากจน หรือ ตกงาน" และ 5) "เรียกร้องขอไม่ได้" ตามลำดับ

กลุ่มอายุ "40-59 ปี" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" รองลงมา คือ 2) "ถูกดูต่ำ ตำหนิ" 3) "ยากจน หรือ ตกงาน" 4) "ความรัก หรือ หึงหวง" และ 5) "ดื่มสุรามาก" ตามลำดับกลุ่มอายุ "ตั้งแต่ 60 ปี" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ตำหนิ" รองลงมา คือ 2) "โรคเรื้อรัง" 3) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 4) "เรียกร้องขอไม่ได้" และ 5) "สุขภาพไม่มีคนดูแล" ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 3.18 กลุ่มอายุ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

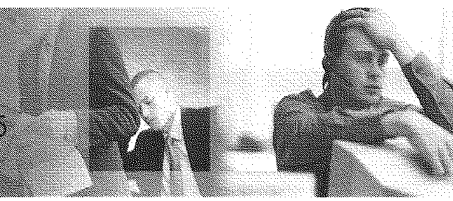
อาชีพ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

ตารางที่ 3.76 อาชีพ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

	เกษตรกร (%)	รับจ้าง (%)	แม่บ้าน (%)	พนักงาน (%)	ค้าขาย (%)	ราชการ (%)	เรียนหนังสือ (%)	p- value ⁿ
ถูกดุด่า ตำหนิ	39.9	39.6	49.2	39.5	41.9	38.5	61.7	<0.01
ทะเลาะกัน	32.4	38.1	53.2	34.2	41.0	11.5	34.4	<0.01
ความรัก	16.2	29.0	21.8	31.6	31.6	38.5	15.8	<0.01
ยากจน/ตกงาน	14.9	18.7	16.1	7.9	9.4	15.4	3.8	<0.01
ร้องขอไม่ได้	10.9	10.7	13.7	18.4	9.4	0.0	19.6	<0.01
โรคเรื้อรัง	10.6	5.2	6.5	2.6	5.1	3.8	1.0	<0.01
ดื่มสุรามาก	10.4	9.3	0.8	0.0	2.6	15.4	0.0	<0.01
ดื่มเหล้า	9.0	4.5	5.6	2.6	4.3	11.5	3.8	0.06
โรคจิต	8.2	3.0	5.6	0.0	0.9	7.7	1.9	<0.01
ยาเสพติด (ตน)	5.1	5.6	2.4	2.6	1.7	3.8	1.9	0.23
สูญเสียญาติ	1.6	1.3	1.6	0.0	3.4	0.0	1.9	0.74
กลัวติด HIV	2.1	0.4	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0	<0.05
การเรียน	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	12.4	<0.01

ⁿ p-value ของ Chi-square test ที่ df = 1 ทุกแถว เปรียบเทียบระหว่าง "มี" กับ "ไม่มี" ปัญหานั้น

จากตารางที่ 3.76 จะเห็นว่า ผู้ที่ทำร้ายตนเอง มีลำดับของสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง ที่พบบ่อย แตกต่างกัน ดังนี้ (เปรียบเทียบสัดส่วนภายในแต่ละอาชีพ)

อาชีพเกษตรกร ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" 4) "ยากจน หรือ ตกงาน" และ 5) "เรียกร้องขอไม่ได้" ตามลำดับ

อาชีพรับจ้าง ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ความรัก หรือ หึงหวง" 4) "ยากจน หรือ ตกงาน" และ 5) "เรียกร้องขอไม่ได้" ตามลำดับ

อาชีพแม่บ้าน ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" รองลงมา คือ 2) "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" 3) "ความรัก หรือ หึงหวง" 4) "ยากจน หรือ ตกงาน" และ 5) "เรียกร้องขอไม่ได้" ตามลำดับ

อาชีพพนักงาน ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" 4) "เรียกร้องขอไม่ได้" และ 5) "ยากจน หรือ ตกงาน" ตามลำดับ

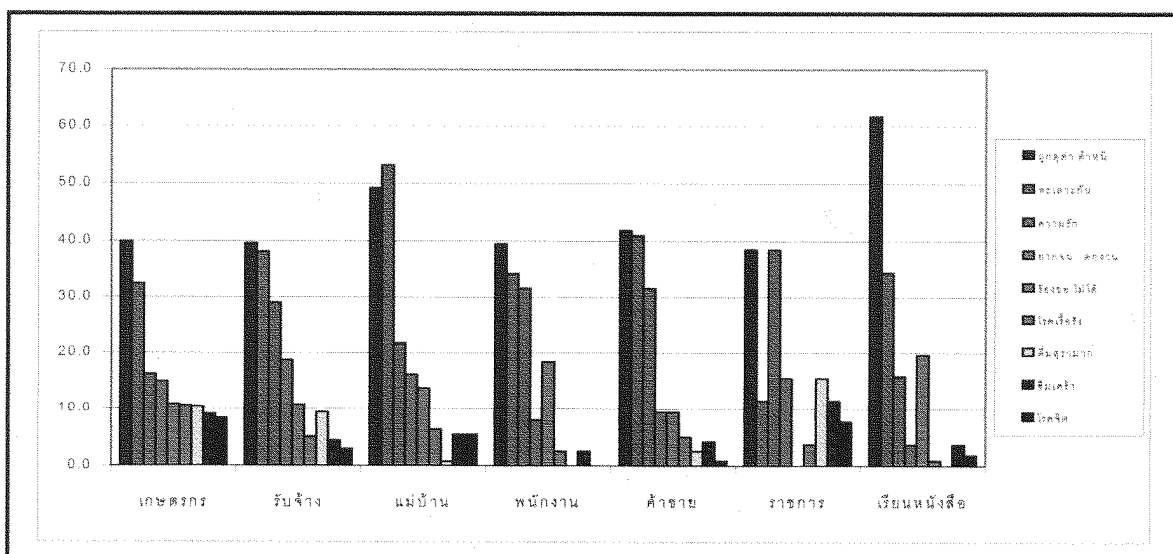
อาชีพค้าขาย ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ความรัก หรือ หึงหวง" 4) "เรียกร้องขอไม่ได้" และ 5) "ยากจน หรือ ตกงาน" ตามลำดับ

อาชีพข้าราชการ ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" 3) "ดื่มสุรามาก" 4) "ยากจน" และ 5) "ซึมเศร้า" ตามลำดับ

อาชีพเรียนหนังสือ ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "เรียกร้องขอไม่ได้" 4) "ผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" และ 5) "การเรียน" ตามลำดับ

จะเห็นว่า ผู้ที่ทำรายตนเองในแต่ละอาชีพ มีสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำรายตนเอง อันดับต้นๆ คล้ายคลึงกัน คือ 1) "ถูกดูต่ำ ดำหนิ" 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ความรัก/หึงหวง" 4) "ยากจน หรือ ขัดสน หรือ ตกงาน" และ 5) "เรียกร้องขอไม่ได้" แต่ที่มีเพิ่มเติมขึ้นมาต่างออกไปในบางอาชีพ คือ "ผู้รับราชการ" ที่มีสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำรายตนเอง เรื่อง "ดื่มสุรามาก" และ "ซึมเศร้า" และ "ผู้เรียนหนังสือ" ที่มีสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำรายตนเอง เรื่อง "ปัญหาการเรียน"

แผนภูมิที่ 3.19 อาชีพ กับ เหตุการณ์กระตุ้น

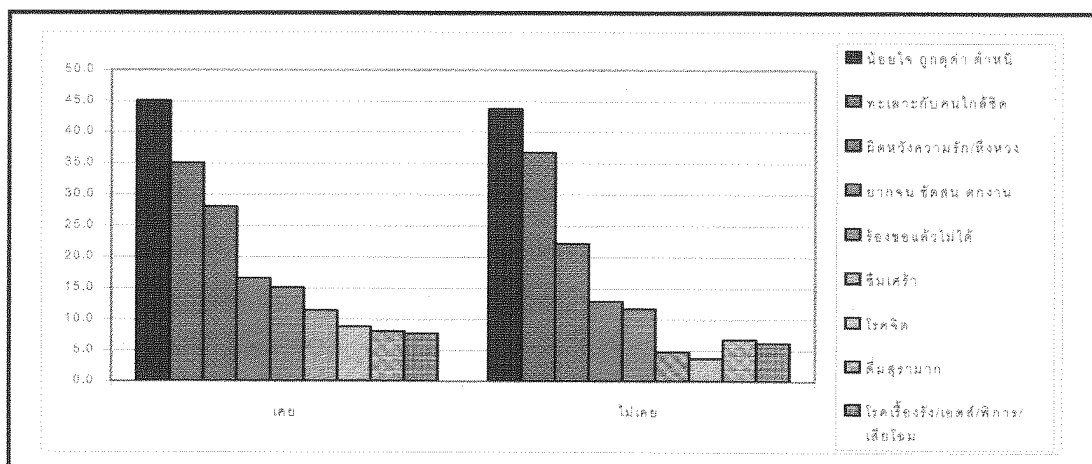
การเคยทำร้ายตนเอง กับ เหตุการณ์กระตุ้น

ตารางที่ 3.77 การเคยทำร้ายตนเอง กับ เหตุการณ์กระตุ้น

	เคย (%)	ไม่เคย (%)	Chi-square	p-value ⁿ
น้อยใจ ถูกดุด่า ตำหนิ	45.0	43.7	0.15	0.70
ทะเลาะกับคนใกล้ชิด	35.1	36.7	0.26	0.61
ผิดหวังความรัก/หึงหวง	28.0	22.2	4.33	< 0.05*
ยากจน ขัดสน ดกงาน	16.6	12.9	2.55	0.11
ร้องขอแล้วไม่ได้	15.1	11.7	2.39	0.12
ซึมเศร้า	11.4	4.8	17.62	< 0.01*
โรคจิต	8.9	3.7	13.26	< 0.01*
ดื่มสุรามาก	8.1	6.8	0.60	0.44
โรคเรื้อรัง/เอดส์/พิการ/เสียโฉม	7.7	6.2	0.85	0.36
ยาเสพติด(ตนเอง)	5.5	3.9	1.52	0.22
ปัญหาการเรียน	3.0	2.7	0.33	0.85
สูญเสียญาติพี่น้อง	3.0	1.1	5.12	< 0.05*
ทำงานที่ตั้งใจไม่สำเร็จ	3.0	1.5	2.94	0.09
ยาเสพติด(คนในครอบครัว)	2.2	1.2	1.62	0.20

จากตารางที่ 3.77 จะเห็นว่า กลุ่มที่ทำร้ายตนเองครั้งแรก กับ กลุ่มที่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน ส่วนใหญ่มีเหตุการณ์กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองอันดับต้นๆ คล้ายคลึงกัน ส่วนสาเหตุที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) ผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง 2) ภาวะซึมเศร้า 3) โรคจิต และ 4) การสูญเสียญาติ หรือ พี่น้อง

แผนภูมิที่ 3.20 การเคยทำร้ายตนเอง กับ เหตุการณ์กระตุ้น

สถานภาพสมรส กับ เหตุการณ์กระตุ้น

ตารางที่ 3.78 สถานภาพสมรส กับ เหตุการณ์กระตุ้น

	คู่ (%)	โสด (%)	ม่าย (%)	หย่า/แยก (%)	p-value ⁿ
ถูกดุด่า ตำหนิ	40.8	50.8	32.8	38.1	< 0.01*
ทะเลาะกัน	42.7	27.8	14.9	35.3	< 0.01*
ความรัก	23.7	17.9	14.9	41.0	< 0.01*
ยากจน ตกงาน	18.0	4.1	17.9	17.3	< 0.01*
ร้องขอ ไม่ได้	11.5	14.4	9.0	10.1	0.27
ดื่มสุรามาก	8.1	3.7	9.0	7.9	< 0.05*
โรคเรื้อรัง	7.4	3.1	16.4	5.8	< 0.01*
ซึมเศร้า	5.3	6.4	7.5	7.9	0.55
โรคจิต	3.6	5.1	11.9	5.8	< 0.05*
ยาเสพติด(ตน)	3.5	5.6	1.5	7.9	0.35
ค้าขายขาดทุน	2.5	0.6	3.0	1.4	0.08
ประสบภัย	1.9	0.6	1.5	0.7	0.23

ⁿ p-value ของ Chi-square test ที่ df = 1 ทุกแถว เปรียบเทียบระหว่าง "มี" กับ "ไม่มี" ปัญหานั้น

จากตารางที่ 3.78 จะเห็นว่า จะเห็นว่า ผู้ที่ทำร้ายตนเองที่มีสถานภาพสมรสต่างๆ ส่วนใหญ่มีลำดับของสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองที่ พบบ่อย แตกต่างกััน มีดังนี้

"คู่" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" รองลงมา คือ 2) "ถูกดุด่า ตำหนิ" 3) "ผิดหวังในความรัก หรือ หึงหวง" 4) "ยากจน หรือ ตกงาน" และ 5) "เรียกร้องขอไม่ได้" ตามลำดับ

"โสด" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดุด่า ตำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 3) "ความรัก หรือ หึงหวง" 4) "เรียกร้องขอไม่ได้" และ 5) "ซึมเศร้า" ตามลำดับ

"ม่าย" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ถูกดุด่า ตำหนิ" รองลงมา คือ 2) "ยากจน หรือ ตกงาน" 3) "โรคเรื้อรัง" 4) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" และ 5) "ความรัก/หึงหวง" ตามลำดับ

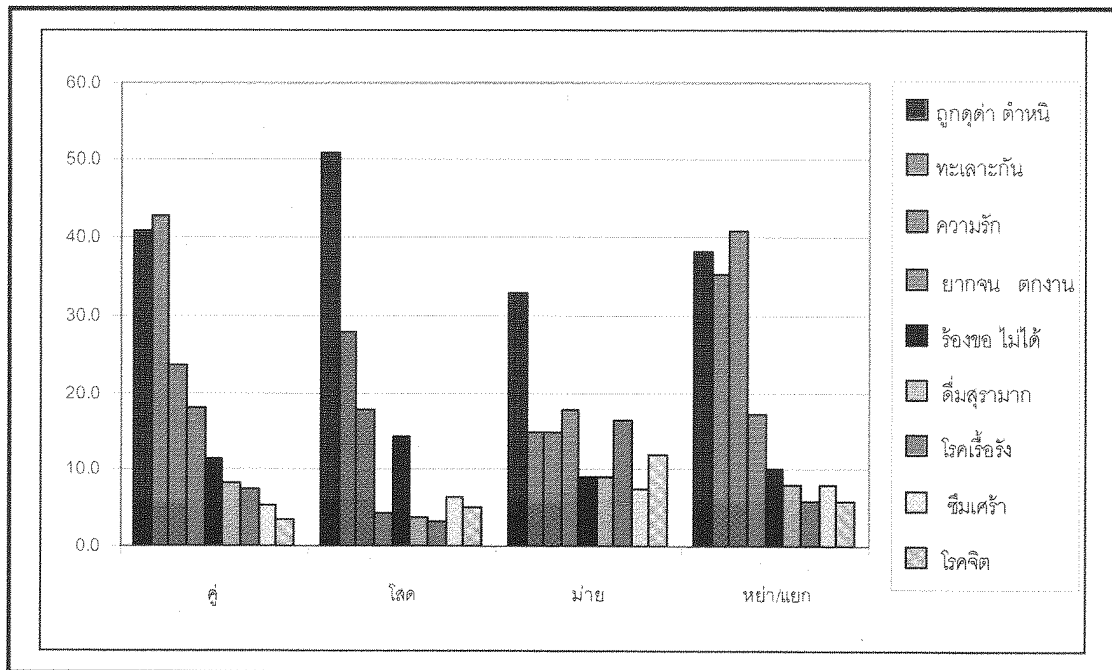
"หย่า หรือ แยก" ปัญหาอันดับที่ 1) คือ "ความรัก หรือ หึงหวง" รองลงมา คือ 2) "ถูกดุด่า ตำหนิ" 3) "ทะเลาะกับคนใกล้ชิด" 4) "ยากจน หรือ ตกงาน" และ 5) "เรียกร้องขอไม่ได้" ตามลำดับ

จะเห็นว่า ผู้ที่ทำร้ายตนเองที่มีสถานภาพสมรสต่างๆ ส่วนใหญ่มีสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองอันดับต้นๆ คล้ายคลึงกัน ที่มีเพิ่มเติมขึ้นมาต่างออกไปในบางกลุ่มคือ "คนโสด" ที่มีสาเหตุเรื่อง "ซึมเศร้า" "คนเป็นม่าย" ที่มีสาเหตุเรื่อง "โรคเรื้อรัง"

แผนภูมิที่ 3.21 สถานภาพสมรส กับ เหตุการณ์กระตุ้น

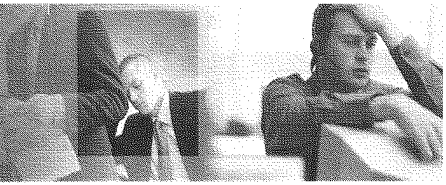

ภูมิภาค กับ เหตุการณ์กระตุ้น

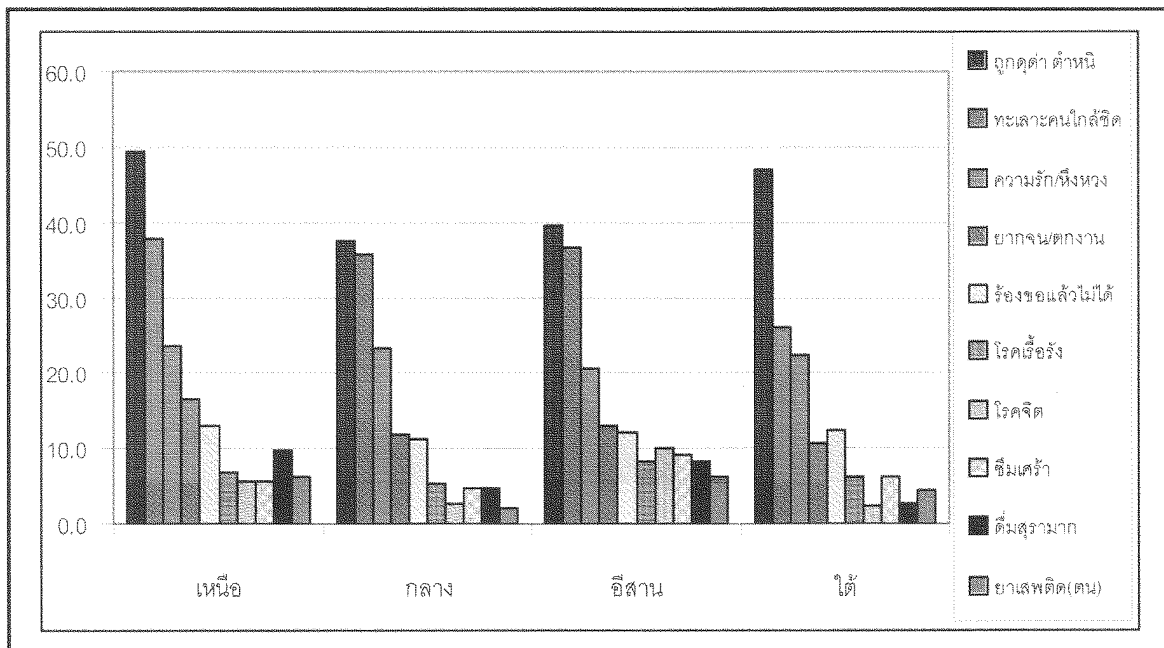
ตารางที่ 3.79 ภูมิภาค กับ เหตุการณ์กระตุ้น

สาเหตุ	เหนือ	กลาง	อีสาน	ใต้	p-value ⁿ
ถูกดูดำ ด่าทอ	49.4	37.7	39.7	46.9	< 0.01*
ทะเลาะคนใกล้ชิด	37.9	36.0	36.8	26.3	< 0.05*
ความรัก/หึงหวง	23.6	23.3	20.7	22.3	0.82
ยากจน/ตกงาน	16.5	11.8	12.8	10.6	< 0.05*
ร้องขอแล้วไม่ได้	13.1	11.3	12.0	12.3	0.84
โรคเรื้อรัง	6.8	5.2	8.3	6.1	0.43
โรคจิต	5.5	2.6	9.9	2.2	< 0.01*
ซึมเศร้า	5.7	4.7	9.1	6.1	0.11
ดื่มสุรามาก	9.7	4.7	8.3	2.8	< 0.01*
ยาเสพติด(ตน)	6.1	1.9	6.2	4.5	< 0.01*
ปัญหาการเรียน	2.5	2.4	2.5	4.5	0.49
กลัวติดเชืไวรัส	0.4	0.9	1.2	1.1	0.52
ชราภาพ	2.0	0.3	1.2	0.0	< 0.05*

ⁿ p-value ของ Chi-square test ที่ df = 1 ทุกแถว เปรียบเทียบระหว่าง "มี" กับ "ไม่มี" ปัญหานั้น

แผนภูมิที่ 3.22 ภูมิภาค กับ เหตุการณ์กระตุ้น

จากตารางที่ 3.79 จะเห็นว่า จะเห็นว่า ผู้ที่ทำร้ายตนเองที่มีที่อยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ส่วนใหญ่ มีสาเหตุที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองอันดับที่ 1 - 5 เหมือนกัน มีตัวแปรบางตัวที่แต่ละภูมิภาค มีสัดส่วนที่แตกต่างจากภาคอื่นๆ มีดังนี้

ภาคเหนือ มีสัดส่วนของปัญหา เรื่อง 1) ถูกดูต่ำ คำหยา 2) ทะเลาะคนใกล้ชิด 3) ยากจน หรือ ตกงาน และ 4) ต้มสุรา มากกว่าภาคอื่นๆ

ภาคอีสาน มีสัดส่วนของปัญหา เรื่อง 1) โรคเรื้อรัง 2) โรคจิต และ 3) ซึมเศร้า มากกว่าภาคอื่นๆ

ภาคใต้ มีสัดส่วนของปัญหา เรื่อง 1) การเรียน มากกว่าภาคอื่นๆ

โดยสรุปจากข้อมูลในตารางที่ 3.74 ถึง 3.79 และแผนภูมิที่ 3.17 ถึง 3.22 เมื่อวิเคราะห์แจกแจงระหว่างลักษณะทางประชากร กับสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะแจกแจงตาม "การเคยทำร้ายตนเอง" "เพศ" "อายุ" "อาชีพ" "สถานภาพสมรส" และ "ภูมิภาค" ทุกกลุ่มล้วนแล้วแต่มีสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง 5 อันดับต้นๆ คล้ายคลึงกัน แม้อาจจะสลับลำดับกันบ้าง ได้แก่ 1) น้อยใจ ถูกดูต่ำ คำหยา 2) ทะเลาะกับคนใกล้ชิด 3) ผิดหวังในความรักหรือหึงหวง 4) ยากจน หรือ ขาดเงิน หรือ ตกงาน 5) ร้องขอแล้วไม่ได้

มีบางกลุ่มที่มีสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองอันดับต้นๆ บางอันดับที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่นๆ ได้แก่กลุ่มอายุ "40 - 59 ปี" มีปัญหาเรื่อง "ดื่มสุรามาก" มาเป็นอันดับที่ 5 กลุ่มอายุ "ตั้งแต่ 60 ปี" มีปัญหาเรื่อง "โรคเรื้อรัง" มาเป็นอันดับที่ 3 อาชีพ "รับราชการ" มีปัญหาเรื่อง "ดื่มสุรามาก" มาเป็นอันดับที่ 3 อาชีพ "เรียนหนังสือ" มีปัญหาเรื่อง "ปัญหาการเรียน" มาเป็นอันดับที่ 5 สถานภาพสมรส เป็น "ม่าย" มีปัญหาเรื่อง "โรคเรื้อรัง" มาเป็นอันดับที่ 3 ภาคเหนือ มีปัญหา เรื่อง "ดื่มสุรามาก" มาเป็นอันดับที่ 6

3.6 ลักษณะของผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

ได้มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้งกับกลุ่มที่ทำร้ายตนเองครั้งแรก ว่ามีลักษณะทางประชากรต่างกันอย่างไรบ้าง ได้ผลดังนี้

เพศ กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 3.80 เพศ กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

	ทำครั้งแรก (%)	เคยทำร้ายฯ (%)	รวม (%)
ชาย เพศ	83.5	16.5	100
หญิง	81.0	19.0	100

Chi-square = 1.48 , df = 1 , p-value = 0.224

ผู้ที่ทำร้ายตนเองทำครั้งแรก กับผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง มีสัดส่วนของเพศชาย และเพศหญิงใกล้เคียงกัน

กลุ่มอายุ กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 3.81 กลุ่มอายุ กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

กลุ่มอายุ	ทำครั้งแรก (%)	เคยทำร้ายฯ (%)	รวม (%)
น้อยกว่า 20 ปี	86.5	13.5	100
20-39 ปี	81.4	18.6	100
40-59 ปี	79.7	20.3	100
ตั้งแต่ 60 ปี	78.7	21.3	100

Chi-square = 6.12 , df = 3 , p-value = 0.106

ผู้ที่ทำร้ายตนเองทำครั้งแรก กับผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง มีสัดส่วนของเพศชาย และเพศหญิงใกล้เคียงกัน

สถานภาพสมรส กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 3.82 สถานภาพสมรส กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

	ทำครั้งแรก (%)	เคยทำร้ายฯ (%)	รวม (%)
โสด	84.8	15.2	100
คู่	82.5	17.5	100
มีอายุ	76.2	23.8	100
หย่า/แยก	72.8	27.2	100

Chi-square = 11.99 , df = 4 , p-value < 0.05 ***

กลุ่มผู้ที่ทำร้ายตนเองที่มีสถานภาพสมรส เป็น "หย่า หรือ แยก" และ "ม่าย" มีสัดส่วนของการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง สูงกว่า กลุ่มอื่นๆ (ร้อยละ 27.2 และ 23.8 ตามลำดับ)

อาชีพ กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 3.83 อาชีพ กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

	ทำครั้งแรก (%)	เคยทำร้ายฯ (%)	รวม (%)
เกษตรกรรม	85.3	14.7	100
รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน	79.1	20.9	100
แม่บ้าน	80.7	19.3	100
พนักงานบริษัท	88.9	11.1	100
ค้าขาย/กิจการส่วนบุคคล	79.6	20.4	100
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	79.2	20.8	100
นักเรียน/นักศึกษา	88.3	11.7	100

Chi-square = 13.28 , df = 5 , p-value < 0.05 *

กลุ่มผู้ที่ทำร้ายตนเองทำครั้งแรกที่มีอาชีพเป็น "รับจ้าง หรือ ผู้ใช้แรงงาน" รับราชการ" และ "ค้าขาย หรือ กิจการส่วนบุคคล" มีสัดส่วนของการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ (ร้อยละ 20.9 20.8 และ 20.4 ตามลำดับ)

ภูมิภาค กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 3.84 ภูมิภาค กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

	ทำครั้งแรก (%)	เคยทำร้ายฯ (%)	รวม (%)
เหนือ	80.4	19.6	100
กลาง	83.2	16.8	100
อีสาน	83.3	16.7	100
ใต้	81.5	18.5	100

Chi-square = 1.77 , df = 3 , p-value = 0.62

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่า แต่ละภูมิภาคมีสัดส่วนของผู้ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง เป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

เหตุการณ์กระตุ้น กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

ตารางที่ 3.85 เหตุการณ์กระตุ้น กับ การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

	ทำครั้งแรก (%)	เคยทำร้ายฯ (%)	p-value ⁿ
ถูกดุด่า ต้าหนิ	43.7	45.0	0.70
ความรัก/หึงหวง	22.2	28.0	< 0.05*
ทะเลาะกัน	36.7	35.1	0.61
ยากจน ตกงาน	12.9	16.6	0.11
ร้องขอ ไม่ได้	11.7	15.1	0.12
ซึมเศร้า	4.8	11.4	< 0.01*
โรคจิต	3.7	8.9	< 0.01*
ดื่มสุรามาก	6.8	8.1	0.44
โรคเรื้อรัง	6.2	7.7	0.36
ยาเสพติด (ตนเอง)	1.2	2.2	0.20
ประสบภัย	1.4	1.5	0.89
ชราภาพ	1.1	0.7	0.64

ⁿ p-value ของ Chi-square test ที่ df = 1 ทุกแถว เปรียบเทียบระหว่าง "มี" กับ "ไม่มี" ปัญหานี้

ผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง มีสาเหตุลำดับต้นๆ คล้ายคลึงกับผู้ทำร้ายตนเองครั้งแรก เป็นส่วนใหญ่ สาเหตุที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง กับกลุ่มที่ ทำร้ายตนเองครั้งแรก ได้แก่ 1) ความรัก หรือ หึงหวง 2) ซึมเศร้า และ 3) โรคจิต

โดยสรุปในเรื่อง ลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ทำร้ายตนเองครั้งแรกนั้น พบว่า มีเพศ กลุ่มอายุ และภูมิภาค ใกล้เคียงกัน แต่ พบมากกว่าในกลุ่มต่อไปนี้ 1) มีสถานภาพสมรสเป็น "ฝ่าย" และ "หย่า หรือ แยก" 2) มีอาชีพเป็น "รับจ้าง หรือ ผู้ใช้แรงงาน" รับราชการ และ "ค้าขาย/กิจการส่วนบุคคล" 3) มีสาเหตุมาจาก "ปัญหาผัดหวังในความรัก หรือ หึงหวง " เป็นปัญหาเรื่อง "ความรัก หรือ หึงหวง" "ซึมเศร้า" และ "โรคจิต"

3.7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง

การวิเคราะห์แบบสมการถดถอยโลจิสติก พหุตัวแปร (Multiple Logistic Regression) เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง จากตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาในครั้งนี้ โดยใช้วิธีการสร้างแบบจำลองสมการ (Model) โดยวิธี Backwards Elimination, Maximum Likelihood Techniques และใช้ค่า Adjusted Odd Ratio (ORadj) พร้อมค่า 95 % C.I. ของค่า ORadj

ตารางที่ 3.86 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง

ตัวแปร	จำนวน	ตาย	Adjusted OR	p-value	95 % C.I.	
					Lower	Upper
แขนงคอ	188	144	35.20	<0.01	20.32	60.98
ใช้ปืน	31	22	25.73	<0.01	9.98	66.31
โรคเรื้อรัง	99	58	7.06	<0.01	3.66	13.64
เพศชาย	643	220	3.56	<0.01	2.38	5.32
โรคจิต	74	38	3.05	<0.01	1.49	6.21
น้อยกว่า ม.ปลาย	1157	262	2.33	<0.01	1.31	4.13
แสดงที่ทำจะทำฯ	234	86	2.30	<0.01	1.48	3.57
ใช้สารเคมีอันตราย	564	112	2.14	<0.01	1.34	3.41

Hosmer-Lemeshow goodness-of-fit tests = 9.29, p-value = 0.16

จะเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลมากต่อการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง (เป็นการเปรียบเทียบภายในกลุ่มที่ทำร้ายตนเองทั้งหมด) ได้แก่ 1) ทำร้ายตนเองโดยการแขวนคอ 2) ทำร้ายตนเองโดยการใช้อาวุธปืน 3) มีสาเหตุจากโรคเรื้อรัง 4) เพศชาย 5) มีสาเหตุจากโรคจิต 6) ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย 7) แสดงที่ทำจะทำร้ายตนเอง 8) ทำร้ายตนเองโดยใช้สารเคมีอันตราย

3.8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้วิธีรุนแรง (แขวนคอและใช้ปืน) ทำร้ายตนเอง

จากการวิเคราะห์ข้างต้น จะเห็นว่าการแขวนคอและการใช้ปืนเป็นสาเหตุที่ทำให้เสียชีวิตสูงมาก จึงมีการวิเคราะห์เพื่อค้นหาว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการเลือกใช้วิธีการที่รุนแรงดังกล่าว (แขวนคอและใช้ปืน) มาทำร้ายตนเอง โดยใช้วิธีวิเคราะห์พหุตัวแปรแบบถดถอยแบบโลจิสติก (Multiple Logistic Regression) เช่นเดิม ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้ (เรียงตามลำดับขนาดของ OR_{adj})

ตารางที่ 3.87 ผลการวิเคราะห์พหุตัวแปร ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้วิธีที่รุนแรง

ตัวแปร	จำนวน	ใช้วิธีรุนแรง	Adjusted OR	p-value	95 % C.I.	
					Lower	Upper
เพศชาย	643	156	3.95	0	2.78	5.60
โรคจิต	74	31	3.48	0	1.95	6.22
โรคเรื้อรัง	99	40	3.46	0	2.07	5.78
แสดงที่ทำจะทำฯ	234	65	2.33	0	1.60	3.38

Hosmer-Lemeshow goodness-of-fit tests = 2.31, p-value = 0.51

จะเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อการใช้วิธีการรุนแรง (แขวนคอและใช้ปืน) ได้แก่ 1) เพศชาย 2) มีสาเหตุจากโรคจิต 3) มีสาเหตุจากโรคเรื้อรัง และ 4) แสดงที่ทำจะทำร้ายตนเอง โดยที่ครั้งนี้เรื่อง "ระดับการศึกษา" ไม่มีผลต่อสมการ

3.9 ลักษณะการไปรับบริการของผู้ป่วย

ก่อนทำร้ายตนเอง ไปหาใคร หรือ ไปขอความช่วยเหลือ จากใคร หรือไม่

ตารางที่ 3.88 การไปขอความช่วยเหลือจากบุคคล ก่อนการทำร้ายตนเอง

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ได้ไปปรึกษาใคร	872 (69.9)	163 (53.1)	1,035 (66.6)
ไป	376 (30.1)	144 (46.9)	520 (33.4)
รวม	1,248 (100)	307 (100)	1,555 (100)

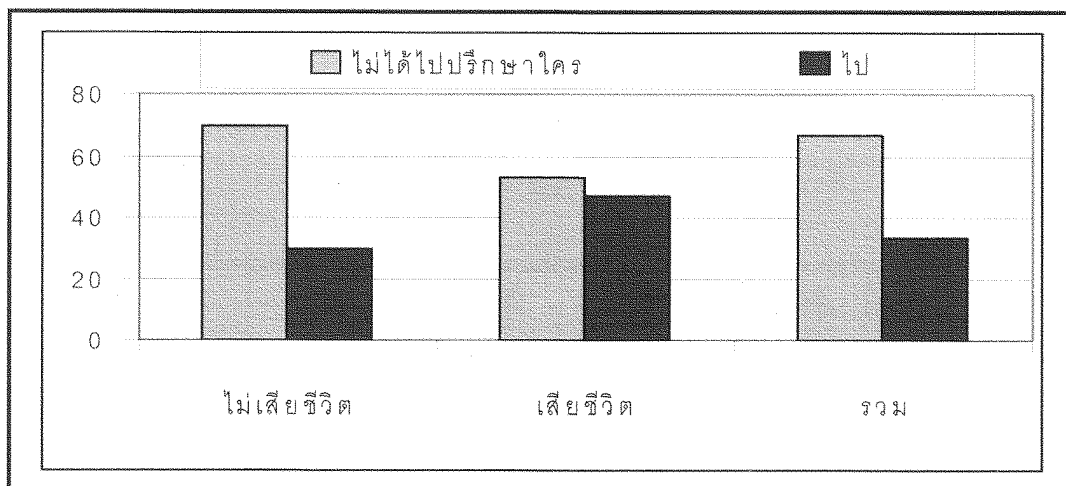
Chi-square test = 31.16, df = 1, p-value < 0.01 ***

ก่อนการเกิดเหตุการณ์ ผู้ป่วยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.6 หรือประมาณ 2 ใน 3) ไม่ได้ไปหาหรือขอความช่วยเหลือจากใคร ในกลุ่มที่เสียชีวิต จำนวนประมาณครึ่งหนึ่งที่ "ไป" (ร้อยละ 46.9) ส่วนกลุ่มที่ไม่เสียชีวิต จำนวนประมาณเพียงหนึ่งในสามที่ "ไป" ปรึกษาบุคคลอื่น (ร้อยละ 30.1)

แผนภูมิที่ 3.23 การไปหา,ขอความช่วยเหลือหรือปรึกษาบุคคลอื่น

บุคคลที่ไปขอความช่วยเหลือ

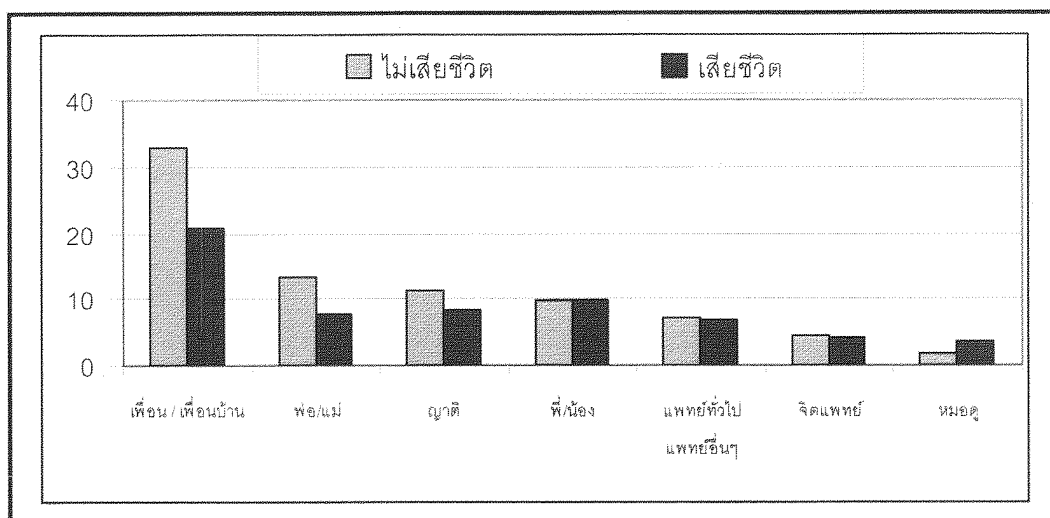
ตารางที่ 3.89 บุคคลที่ไปขอความช่วยเหลือ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน
เพื่อน / เพื่อนบ้าน	124 (33.0)	30 (20.8)	154 (29.6)
พ่อ/แม่	50 (13.3)	11 (7.6)	61 (11.7)
ญาติ	42 (11.2)	12 (8.3)	54 (10.4)
พี่/น้อง	37 (9.8)	14 (9.7)	51 (9.8)
แพทย์ทั่วไป แพทย์อื่นๆ	27 (7.2)	10 (6.9)	37 (7.1)
จิตแพทย์	17 (4.5)	6 (4.2)	23 (4.4)
หมอดู	7 (1.9)	5 (3.5)	12 (2.3)
พระ	7 (1.9)	5 (3.5)	12 (2.3)
ร่างทรง	5 (1.3)	4 (2.8)	9 (1.7)
นักจิตวิทยา	7 (1.9)	0 (0)	7 (1.3)
ครู/อาจารย์	2 (0.5)	0 (0)	2 (0.4)
อื่นๆ	21 (5.6)	8 (5.6)	29 (5.6)

(หมายเหตุ บางคนไปหามากกว่า 1 คน)

บุคคลที่ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไปหา คือ "เพื่อน/เพื่อนบ้าน" (ร้อยละ 29.6 ของจำนวนผู้ที่ไปหาบุคคลอื่นก่อนทำร้ายตนเอง) รองลงมา คือ "พ่อ/แม่" (ร้อยละ 11.7) "ญาติ" (ร้อยละ 10.4) และ "พี่น้อง" (ร้อยละ 9.8) ตามลำดับ ผู้ป่วยจำนวน ร้อยละ 11.5 เท่านั้นที่ไปหาแพทย์หรือจิตแพทย์รวมกัน

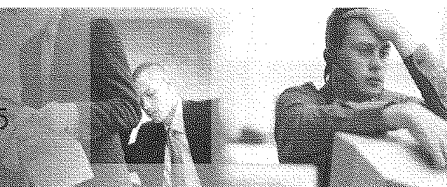
แผนภูมิที่ 3.24 บุคคลที่ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไปหาก่อนทำร้ายตนเอง

โรงพยาบาลแรก ที่ไปรับบริการ เนื่องจาก การทำร้ายตนเอง ครั้งนี้

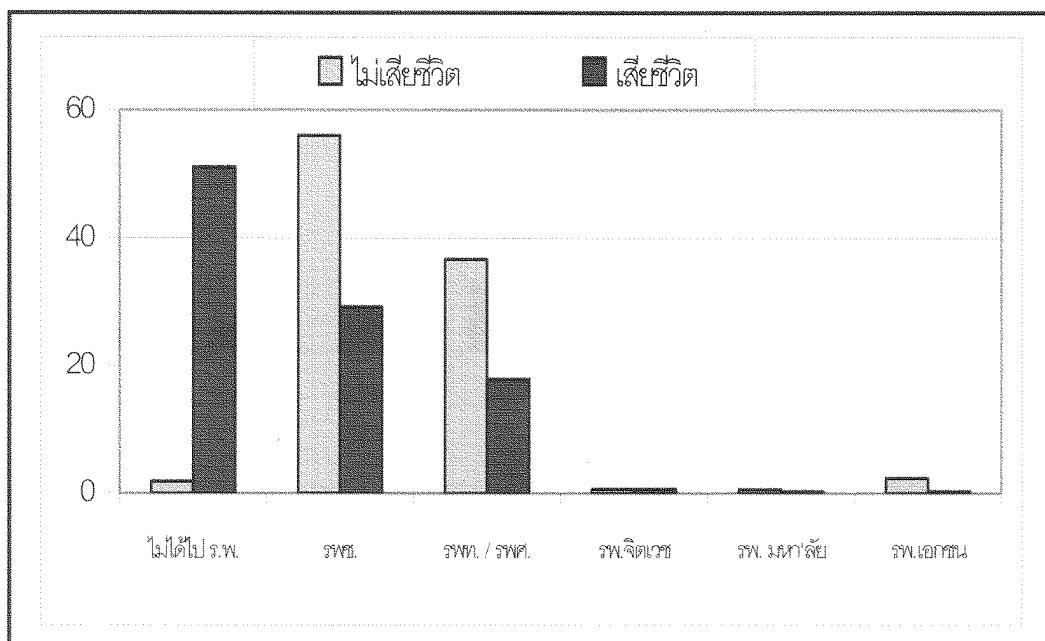
ตารางที่ 3.90 การไปรับบริการที่โรงพยาบาล

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ได้ไปโรงพยาบาล	22 (1.9)	157 (51.1)	179 (12.3)
รพช.	641 (56.0)	90 (29.3)	731 (50.3)
รพท. / รพศ.	421 (36.8)	55 (17.9)	476 (32.8)
รพ.จิตเวช	8 (0.7)	2 (0.7)	10 (0.7)
รพ. มหาวิทยาลัย	7 (0.6)	1 (0.3)	8 (0.6)
รพ.เอกชน	27 (2.4)	1 (0.3)	28 (1.9)
อื่นๆ	19 (1.7)	1 (0.3)	20 (1.4)
รวม	1,145 (100)	307 (100)	1,452 (100)

ทั้งผู้ที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่ไปรับบริการที่โรงพยาบาลชุมชน ผู้ที่เสียชีวิตประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.1) ไม่ได้ไปรับบริการที่โรงพยาบาลใดๆ ส่วนผู้ที่ไม่เสียชีวิตส่วนน้อย เท่านั้น (ร้อยละ 1.9) ที่ไม่ได้ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล

แผนภูมิที่ 3.25 การไปโรงพยาบาล หลังจากทำร้ายตนเอง

หลังจากนั้น มีการ ส่งต่อ ไปรักษาที่อื่น อีกหรือไม่

ตารางที่ 3.91 การส่งต่อไปโรงพยาบาลอื่น

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่มีการส่งต่อ ไปรับการรักษาที่อื่น	1,086 (90.4)	110 (73.8)	1,196 (88.6)
มีการส่งต่อไปรับการรักษา	115 (9.6)	39 (26.2)	154 (11.4)
รวม	1,201 (100)	149 (100)	1,350 (100)

ส่วนใหญ่หลังจากการเข้ารับบริการในสถานบริการ พบว่าไม่มีการส่งไปรักษาที่สถานบริการ
แห่งอื่น (ร้อยละ 88.6)

โรงพยาบาลที่ส่งไปรักษาต่อ

ตารางที่ 3.92 ประเภทของโรงพยาบาลที่ส่งต่อไป

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
รพท. / รพศ.	79 (73.1)	32 (82.1)	111 (75.5)
รพช.	12 (11.1)	4 (10.3)	16 (10.9)
รพ.จิตเวช	9 (8.3)	0 (0.0)	9 (6.1)
รพ.เอกชน	4 (3.7)	0 (0.0)	4 (2.7)
รพ. มหาวิทยาลัย	2 (1.9)	0 (0.0)	2 (1.4)
อื่นๆ	2 (1.9)	3 (7.7)	5 (3.4)
รวม	108 (100)	39 (100)	147 (100)

ในกลุ่มที่มีการส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งอื่น ส่วนใหญ่ส่งไปที่โรงพยาบาลทั่วไป หรือ โรงพยาบาลศูนย์ (ร้อยละ 75.5)

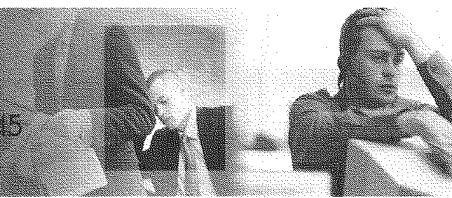
หลังจากนั้น โรงพยาบาล (ใดๆ) ได้นัดผู้ป่วย ให้ไปตรวจเพิ่มเติมหรือติดตามผลการรักษาพยาบาลหรือไม่ (เฉพาะผู้ที่ไม่เสียชีวิต)

การนัดหมายของโรงพยาบาล

ตารางที่ 3.93 การนัดหมายของโรงพยาบาล

	จำนวน	(ร้อยละ)
ไม่ได้นัด	600	52.8
นัด	537	47.2
รวม	1,137	100

ผู้ป่วยที่ "ได้รับ" และ "ไม่ได้รับ" การนัดหมายให้ไปโรงพยาบาลอีกมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 47.2 กับ 52.8 ตามลำดับ) คือ มีจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ที่ยังไม่เสียชีวิต

ครั้งสุดท้าย ที่ผู้ป่วยไปโรงพยาบาล (หลังจากการทำร้ายตนเอง) คือเมื่อไร
ตารางที่ 3.94 ครั้งสุดท้ายที่ไปโรงพยาบาล

ครั้ง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้ไปโรงพยาบาลอีก	639	56.7
ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา	202	17.9
มากกว่า หรือเท่ากับ 5 เดือนที่ผ่านมา	176	15.6
ภายใน 2 เดือนที่ผ่านมา	54	4.8
ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา	39	3.5
ภายใน 4 เดือนที่ผ่านมา	16	1.4
รวม	1,126	100

ส่วนใหญ่ไม่ได้ไปโรงพยาบาลอีก (ร้อยละ 56.7) รองลงมา คือ ไปโรงพยาบาลอีก ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ 17.9) และ มากกว่า หรือเท่ากับ 5 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ 15.6) ตามลำดับ

เคยได้รับการ ด้านการให้คำปรึกษา หรือ แนะนำ หรือ ให้ข้อคิด เพื่อให้เกิดความสบายใจจากสถานพยาบาล หรือไม่

การเคยได้รับการด้านการให้คำปรึกษา

ตารางที่ 3.95 การเคยได้รับการด้านการให้คำปรึกษา

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับ	304	26.7
ได้รับ	835	73.3
รวม	1,139	100

ส่วนใหญ่ "ได้รับ" บริการด้านการให้คำปรึกษา (ร้อยละ 73.3)

เจ้าหน้าที่ ของสถานบริการในข้อข้างต้น เคยมาเยี่ยม ที่บ้าน (หลังจากการทำร้าย ตนเอง) หรือไม่

ตารางที่ 3.96 การเคยได้รับการบริการด้านการเยี่ยมบ้าน

	จำนวน	(ร้อยละ)
ไม่เคยมา	699	62.4
เคยมาเยี่ยม	422	37.6
รวม	1,121	100

ส่วนใหญ่ "ไม่ได้รับ" บริการด้านการเยี่ยมบ้าน (ร้อยละ 62.4)

ตารางที่ 3.97 ความพึงพอใจ

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่พอใจ	40	4.1
พอใจ	925	95.9
รวม	965	100

ความพึงพอใจของผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ป่วยต่อการบริการที่ได้รับจากโรงพยาบาล หรือสถานบริการในข้อข้างต้น

ขณะนี้ สุขภาพของผู้ป่วย เป็นอย่างไรบ้าง (เฉพาะผู้ที่ทำร้ายตนเอง แต่ไม่เสียชีวิต)

สถานะสุขภาพกายในปัจจุบันของผู้ที่ทำร้ายตนเอง แต่ไม่เสียชีวิต

ตารางที่ 3.98 สถานะสุขภาพกายในปัจจุบัน

	จำนวน	ร้อยละ
สบายดี	964	79.3
ยังมีอาการหรือความเจ็บป่วยบางอย่าง	251	20.7
รวม	1,215	100.0

สำหรับผู้ที่ไม่เสียชีวิต ส่วนใหญ่ในปัจจุบัน มีสุขภาพกาย เป็น "สบายดี" (ร้อยละ 79.3)

ขณะนี้ ผู้ป่วย รับประทานยาอะไร อยู่หรือไม่ (เฉพาะผู้ที่ทำร้ายตนเอง แต่ไม่เสียชีวิต)

ตารางที่ 3.99 การรับประทานยา

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ทาน	901	75.6
ทาน	291	24.4
รวม	1,192	100

ผู้ที่ไม่เสียชีวิต ปัจจุบันมีผู้ที่กำลังรับประทานยาอย่างใดอย่างหนึ่ง อยู่เป็นจำนวนประมาณหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 24.4)

แหล่งที่ไปรับยา ถ้ายังรับประทานยาอยู่ (เฉพาะผู้ที่ทำร้ายตนเอง ที่ไม่เสียชีวิต)

ตารางที่ 3.100 แหล่งที่ไปรับยา

	จำนวน	ร้อยละ
รพช.	95	32.6
รพท. / รพศ.	82	28.2
สถานีอนามัย / PCU	39	13.4
คลินิกเอกชน	35	12.0
รพ.จิตเวช	24	8.2
รพ. มหาวิทยาลัย	10	3.4
รพ.เอกชน	3	1.0
อื่นๆ	35	12.0

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ยาที่กำลังรับประทานอยู่ ส่วนใหญ่ได้จาก "โรงพยาบาลชุมชน" (ร้อยละ 32.6) รองลงมา คือ "โรงพยาบาลทั่วไป หรือ โรงพยาบาลศูนย์" (ร้อยละ 28.2) "สถานีอนามัย หรือ PCU" (ร้อยละ 13.4) และ "คลินิกเอกชน" (ร้อยละ 12.0) ตามลำดับ

ขณะนี้ ผู้ป่วยมีความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ อยู่บ้างหรือไม่ (เฉพาะผู้ที่ทำร้ายตนเอง แต่ไม่เสียชีวิต)

ตารางที่ 3.101 สุขภาพจิตในปัจจุบัน

	จำนวน	ร้อยละ
1. สบายใจ ดี ไม่มีความทุกข์ใดๆ	590	51.0
2. ยังมี ความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ อยู่บ้าง แต่ ไม่มาก	467	40.4
3. ยังมี ความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ อยู่บ้าง ค่อนข้างมาก	99	8.6
รวม	1,156	100

ส่วนใหญ่ ในปัจจุบัน "สบายใจดี ไม่มีความทุกข์ใดๆ" (ร้อยละ 51) มีจำนวน ร้อยละ 49.0 ที่ยังมี "ความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ" อยู่บ้างแต่ ไม่มาก จนถึง ค่อนข้างมาก

ความต้องการการได้รับความช่วยเหลือ

ตารางที่ 3.102 ความต้องการการช่วยเหลือ

	ไม่เสียชีวิต	เสียชีวิต	รวม
	"ต้องการ" จำนวน (ร้อยละ)	"ต้องการ" จำนวน (ร้อยละ)	"ต้องการ" จำนวน (ร้อยละ)
จากหน่วยราชการ	396 (39.4)	81 (38.6)	477 (39.2)
จาก อบต./ หมู่บ้าน / ชุมชน	327 (33.3)	80 (38.6)	407 (34.2)
จากญาติหรือคนในครอบครัว	353 (35.2)	47 (23.2)	400 (33.1)

มีจำนวนผู้ที่ต้องการช่วยเหลือประมาณ หนึ่งในสาม (ร้อยละ 33.1 ถึง 39.2) ส่วนใหญ่ ต้องการ ความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ รองลงมา คือ จาก อบต. หรือ หมู่บ้าน หรือ ชุมชน

บทที่ 4

สรุปและอภิปราย

การศึกษานี้ พบว่ามีผลการศึกษาที่สำคัญ พร้อมข้อสังเกตและการอภิปราย ดังนี้

4.1 อุบัติการณ์ของภาวะทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย

การศึกษานี้ พบว่า อัตราการทำร้ายตนเอง เท่ากับ 41.5 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. เท่ากับ 39.8 ถึง 43.1) หรือคิดเป็น จำนวนคนประมาณ 25,245 - 27,338 คน ซึ่งนับว่า ลดลงจากปีก่อนๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2544 ที่พบว่ามีอัตราการทำร้ายตนเอง เท่ากับ 42.67 ถึง 50.57 ต่อประชากรแสนคน (ทวี ตั้งเสรี และคณะ, 2546)

ส่วน อัตราการฆ่าตัวตาย (เสียชีวิต) พบว่า เท่ากับ 7.0 ต่อประชากรแสนคน (95% C.I. เท่ากับ 6.3 ถึง 7.6) หรือคิดเป็น จำนวนคนประมาณ 3,996 - 4,820 คน ซึ่งนับว่าลดลงจากปี ก่อนๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2544 ที่พบว่ามีอัตราการทำร้ายตนเอง เท่ากับ 7.7 ถึง 8.6 ต่อ ประชากรแสนคน (สำนักนโยบายและแผน, 2544)

นอกจากนี้ การศึกษานี้ ยังพบว่าอัตราการทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง (ทั้งที่เสียชีวิต และ ไม่เสียชีวิต) เท่ากับ 7.2 (จากการคำนวณ) ต่อประชากรแสนคน ซึ่งก็ลดลงจากสถิติของปี พ.ศ. 2544 ที่พบเท่ากับ 9.5 (จากการคำนวณ) ต่อประชากรแสนคน

จังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ อยู่ในโครงการป้องกันและช่วยเหลือผู้มีภาวะซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย พ.ศ. 2544 - 2546 ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งทั้งหมด 32 จังหวัด ทั่วประเทศเข้าร่วมดำเนินการ ดังนั้นจึงอาจจะเป็นข้อมูลที่สะท้อนสถานการณ์ของจังหวัดเหล่านี้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาที่พบว่า อัตราการทำร้ายตนเองและการเสียชีวิตในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า ภาคกลาง มีอัตราการทำร้ายตนเองสูงสุด รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ ส่วนอัตราตายสูงสุด คือ ภาคเหนือรองลงมา คือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ ซึ่งมีแบบแผนการ กระจาย คล้ายคลึงกับแบบแผนการกระจายของปัญหานี้ในระดับประเทศ (Pomtep Siriwanarangsarn, 2001) จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลของการศึกษานี้สะท้อนภาพรวมของสถานการณ์ปัญหานี้ในระดับประเทศได้ดีพอสมควร

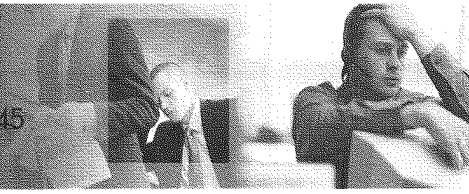
ส่วนประเด็นคำถามที่ว่าเหตุใดแต่ละภูมิภาคจึงมีอัตราการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตายแตกต่างกันนั้น จะมีการอภิปรายในส่วนต่อไป

4.2 ลักษณะของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย

โดยสรุป พบว่า ลักษณะของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย ในปี พ.ศ. 2545 เมื่อเปรียบเทียบกับ ผลการศึกษาของปี พ.ศ. 2544 มีดังนี้ (ข้อมูลทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตรวมกัน)

ตารางที่ 4.1 ลักษณะของการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย ปี พ.ศ. 2544 กับ 2545

ลักษณะ	พ.ศ. 2544 (ร้อยละ)	พ.ศ. 2545 (ร้อยละ)	ความแตกต่าง
สถานที่ทำร้ายตนเอง			
บ้านตนเอง	80	82	เพิ่มขึ้น
บ้านญาติ	6	9	เพิ่มขึ้น
เขตที่เกิดเหตุ			
นอกเขตเทศบาล	78	72	ลดลง
สาเหตุกระตุ้นสำคัญ 6 อันดับแรก			
ถูกดูค่า ว่ากลัว ต่ำหนี่	38	43	เพิ่มขึ้น
ทะเลาะกับคนใกล้ชิด	n.a.	36	n.a.
ความรัก / ความหึงหวง	19	23	เพิ่มขึ้น
โรคเรื้อรัง / พิการ / เสียใจ	11	6	ลดลง
ยากจน ขัดสน ตกงาน	9	14	เพิ่มขึ้น
ร้องขอ แล้วไม่ได้	3.8	12	เพิ่มขึ้น
วิธีการที่ใช้ทำร้ายตนเอง 3 อันดับแรก			
การกินสารเคมี	46	46	เท่าเดิม
กินยา	29	39	เพิ่มขึ้น
แขวนคอ	22	12	ลดลง
เหตุผลที่ใช้วิธีการดังกล่าว 3 อันดับแรก			
อยู่ใกล้มือ / หยิบจวยได้ง่าย	63	67	เพิ่มขึ้น
หาซื้อได้ง่าย	12	13	เพิ่มขึ้น
คิดว่าใช้วิธีนี้แล้ว จะได้ผลดี	12	10	ลดลง
การวางแผนกระทำ			
ไม่ได้คิดวางแผนมาก่อน	81	86	เพิ่มขึ้น
การแสดงท่าทีหรือ บอกคนอื่นว่าตนจะทำร้ายตนเอง			
แสดงท่าที	25	17	ลดลง

จากลักษณะข้างต้น จะเห็นว่า ลักษณะแบบแผนของการทำรายตนเองส่วนใหญ่คล้ายกับ ผลการศึกษาของปี พ.ศ. 2544 (อภิชัย มงคล และคณะ 2545) ในเกือบทุกๆ ด้าน ได้แก่ สถานที่ ที่กระทำ สาเหตุที่กระตุ้นให้ทำรายตนเอง วิธีการที่ใช้ เหตุผลที่เลือกใช้ การวางแผน และการแสดงท่าที มีบางประเด็นที่พบว่า มีสัดส่วนที่ "ลดลง" ในปี พ.ศ. 2545 นี้ คือ สาเหตุกระตุ้นอัน เนื่องจากการเป็นโรคเรื้อรัง และการใช้วิธีการแวนคอ ซึ่งสอดคล้องกับการที่พบว่าอัตราตาย ของปี พ.ศ. 2545 นี้ลดลงด้วย

ในบางประเด็นที่พบว่า มีสัดส่วน "เพิ่มขึ้น" เช่น "การกินยาเกินขนาด" เพิ่มขึ้น ร้อยละ 29 เป็นร้อยละ 39

ในภาพรวมลักษณะของการทำรายตนเองข้างต้นยังคงชี้ให้เห็นเช่นเดียวกับผลการศึกษา ของปี พ.ศ. 2544 ว่าการทำรายตนเองส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะเป็นแบบอารมณ์ชั่ววูบ ในขณะที่ กำลังเผชิญภาวะวิกฤติในชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่สาเหตุจากเรื่องความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ประจวบกับการมีสิ่งของที่สามารถนำมาใช้ทำรายตนเองวางอยู่ใกล้ตัว โดยเฉพาะสารเคมี การเกษตรที่ยังคงเป็นวิธีการทำรายตนเองอันดับหนึ่ง ปัญหานี้เกิดขึ้นกับคนนอกเขตเทศบาลเป็น ส่วนใหญ่ซึ่งก็คือคนในชนบทที่จะมีสารเคมีเหล่านี้อยู่ประจำบ้านเรือนของตน

ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้ โดยการรณรงค์เรื่องครอบครัวอบอุ่น ความซื่อสัตย์ต่อกันของสามี ภรรยา รักเดียวใจเดียว มีวิธีพูดจาที่เหมาะสมในครอบครัว การควบคุมอารมณ์ การแลกเปลี่ยน ความคาดหวังซึ่งกันและกันของคนในครอบครัว การฝึกฝนทักษะชีวิตและการมีวิถีคิดที่ถูกต้อง เหมาะสม เมื่อต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติต่างๆในชีวิต เพื่อให้มีทางเลือกแบบอื่นๆ ในการแก้ปัญหา ที่ไม่ใช่การทำรายตนเอง จึงเป็นมาตรการที่ต้องดำเนินการอย่างกว้างขวาง

ในปี พ.ศ. 2525 ประเทศไทยนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นปริมาณ 12,777 ตัน และนำเข้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2544 มีปริมาณการนำเข้าทั้งสิ้น 52,738 ตัน เพิ่มขึ้นถึง 4 เท่า คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 10,000 ล้านบาท (เดชรัด สุขกำเนิด และกมล สุทิน, 2546)

การเคลื่อนไหวทางสังคมและการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อควบคุมสารเคมีการเกษตรไม่ให้แพร่หลายมากมายอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน จะช่วยบรรเทา ปัญหาการทำรายตนเองลงได้ พร้อมๆ กับเป็นการช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของประชาชนไปในตัว

เพราะวิถีการผลิตทางการเกษตรที่ใช้สารเคมีเป็นหลักเป็นสาเหตุที่สำคัญของ ความล้มเหลวในชีวิตของครอบครัวเกษตรกร (เดชรัด สุขกำเนิด และกมล สุทิน, 2546) ความล้มเหลวนี้นี้

นำไปสู่วิกฤติในชีวิตของครอบครัวเกษตรกรอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ จนในที่สุดมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว และส่วนหนึ่งเกิดการทำร้ายตนเองในที่สุด

ปัญหาที่เป็นสาเหตุหรือกระตุ้นให้เกิดการทำร้ายตนเอง อีกอย่างหนึ่ง คือ การเจ็บป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ซึ่งในการศึกษานี้พบว่า มีสัดส่วนที่ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2544 ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลจากการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ดีขึ้น เพราะอัตราการเจ็บป่วยเป็นโรคเรื้อรังของคนไทยในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มขึ้น ตามอายุขัยและปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นอยู่แล้ว

ดังนั้นการที่มีกลุ่มเสี่ยงเพิ่มขึ้นแต่สัดส่วนที่ทำร้ายตนเองลดลงจึงน่าจะเป็นผลจากการเข้าถึงบริการที่ดีขึ้นของคนกลุ่มนี้ ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของรัฐบาลซึ่งดำเนินการครอบคลุมทั่วประเทศในปี พ.ศ.2545 รวมทั้งปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ เช่น การตรวจคัดกรองกลุ่มที่เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายและผู้มีภาวะซึมเศร้าที่มีเพิ่มขึ้น

4.3 ลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเอง

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเองปี พ.ศ. 2544 กับ 2545

ปัจจัยด้านประชากร	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	ความแตกต่าง
เพศ (%) ชาย	51	42	ลดลง
หญิง	49	59	เพิ่มขึ้น
ช่วงอายุที่มีสัดส่วนมากกว่า ประชากรวัยเดียวกัน (%)			
ชาย อายุ 20 – 49 ปี	75	72	ลดลง
หญิง อายุ 10 – 39 ปี	75	77	เพิ่มขึ้น
ระดับการศึกษา (%) ประถมศึกษา	56	48	ลดลง
มัธยมศึกษา (ตอนต้น-ตอนปลาย)	33	42	เพิ่มขึ้น
อาชีพ (%) เกษตรกร	32	25	ลดลง
รับจ้าง / กรรมกร	20	35	เพิ่มขึ้น
เรียนหนังสือ	9	14	เพิ่มขึ้น
สถานภาพสมรส (%) คู่	50	54	เพิ่มขึ้น
โสด	31	32	เพิ่มขึ้น
หย่า/แยก	11	9	ลดลง
อาศัยอยู่กับใคร (%)			
พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง คู่สมรส	85	79	ลดลง
อยู่คนเดียว	5	13	เพิ่มขึ้น
รายได้ของครอบครัว (%) $\leq 10,000$ บ./ด.	74	84	เพิ่มขึ้น
ว่างงาน/ตกงาน (%)	5.4	20	เพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาในปี พ.ศ. 2545 ในภาพรวม พบว่า ลักษณะทางประชากรของผู้ทำร้ายตนเอง คล้ายคลึงกับผลการศึกษาปี พ.ศ. 2544 ที่ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกสถานภาพสมรส ทุกระดับรายได้ มีโอกาสที่จะทำร้ายตนเองได้

แต่ที่พบเป็นสัดส่วนที่มากกว่าสัดส่วนของประชากรทั่วไป คือ กลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยกลุ่มเพศหญิงมีอายุน้อยกว่ากลุ่มเพศชาย มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง ว่างานหรือตกงาน พักอาศัยอยู่คนเดียว นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส "หย่าหรือแยกกันอยู่" มีรายได้น้อย

มีบางกลุ่มที่พบว่า มีสัดส่วนของการทำร้ายตนเองเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาปี พ.ศ. 2544 ได้แก่ เพศหญิง อายุ 10 - 39 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีพรับจ้าง หรือผู้ใช้แรงงาน อาชีพเรียนหนังสือ ว่างานหรือตกงาน และผู้ที่อาศัยอยู่คนเดียว

อาจจะคำนวณอัตราเสี่ยงที่จะทำร้ายตนเอง ตามลักษณะตัวแปรต่างๆ โดยวิเคราะห์เป็นอัตราเสี่ยง 1 คนต่อประชากรในตัวอย่างนั้นๆ ก็ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3 อัตราเสี่ยงแยกตามตัวแปร (1)

ตัวแปรที่เสี่ยงสูงกว่าประชากร	ร้อยละของประชากร	จำนวนประชากรในกลุ่มนี้ (ล้านคน) (a)	จำนวนผู้ทำร้ายตนเอง (คน) ^a (b)	อัตราการทำร้ายตนเอง ต่อประชากร 100,000 คน (b*100,000)/a	อัตราเสี่ยงของการทำร้ายฯ 1 คนต่อประชากรที่ 1 คน (a*1,000,000)/b
เพศชาย อายุอยู่ในช่วง 20 - 39 ปี	35	19	7,805	41	2,434
เพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 10 - 39 ปี	53	25	10,135	41	2,467
อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง	42	27	15,636	58	1,727
เรียนหนังสือ	21	13	3,580	28	3,631
ครอบครัวรายได้ ≤ 10,000 บ./ด.	28	18	22,112	123	814
ว่างงาน/ตกงาน	2.2	0.77	5,001	650	154
พักอาศัยคนเดียว	8.6	5.5	3,422	62	1,607
หย่าหรือแยกกันอยู่	1.9	1.2	2,369	197	507

^a คำนวณจากสัดส่วนของแต่ละตัวแปรที่ได้จากผลการศึกษาครั้งนี้ คูณด้วยจำนวนทั้งหมด ซึ่งเท่ากับ 41.5 ต่อแสน

ตัวเลขในคอลัมน์ขวาสุดในตารางข้างต้น มีความหมายว่า ถ้าตัวเลขยิ่งน้อย หมายถึงมีความเสี่ยงมาก ดังนั้น กลุ่มที่เสี่ยงมากที่สุด คือ คนว่างงานหรือตกงาน (1 ต่อ 154 คน) กลุ่มที่เสี่ยงน้อยที่สุด คือ คนเรียนหนังสือ (1 ต่อ 3,631 คน)

ถ้าจะตัดสินใจเลือกดำเนินการเพียงบางกลุ่ม โดยสมมติว่าประสิทธิภาพการช่วยเหลือป้องกันเหมือนกันทุกกลุ่ม โดยพิจารณาจากระดับความเสี่ยงดังกล่าว จะเห็นกลุ่มเป้าหมายที่ควร

ดำเนินการมาก คือ 1) กลุ่มคนว่างงาน/ตกงาน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 7.7 แสนคนทั่วประเทศ 2) ผู้มีสถานภาพสมรสเป็น หย่า/แยก ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 1.2 ล้านคนทั่วประเทศ 3) ผู้ที่ครอบครัวมีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 18 ล้านคนทั่วประเทศ ตามลำดับ

ซึ่งนับเป็นจำนวนที่มากเกินกว่าจะดำเนินการได้โดยกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง ดังนั้นอีกทางเลือกหนึ่ง คือ นำเอาตัวแปรด้านอื่นๆ มาร่วมพิจารณาเพื่อหากกลุ่มเป้าหมายที่จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ดังจะได้วิเคราะห์ในตอนต่อไป

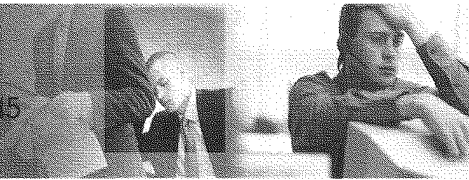
บุคลิกภาพ พฤติกรรมสุขภาพ ประวัติการทำร้ายตนเอง ประวัติครอบครัว

ตารางที่ 4.4 บุคลิกภาพ พฤติกรรมสุขภาพ ประวัติการทำร้ายตนเอง ครอบครัว

บุคลิกภาพ พฤติกรรม สุขภาพ ประวัติ (%)	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	ความแตกต่าง
ดื่มสุรา	49	47	ลด
เคยใช้สารเสพติด	17	14	ลด
มีโรคประจำตัว	26	33	เพิ่ม
มีอาการที่ชื่อว่าซึมเศร้า ≥ 4 อาการ	51	45	ลด
มีอาการโรคจิต ≥ 2 อาการ	15	14	ลด
บุคลิกภาพ ร่าเริง ประทิดดี	46	48	เพิ่ม
บุคลิกภาพ เจ้าอารมณ์ หุนหันพลันแล่น	17	26	เพิ่ม
เป็นสมาชิก สมาคม ชมรม กลุ่มใดๆ	16	13	ลด
เคยใช้ยาทางจิตเวช	27	27	เท่าเดิม
เคยไปรับบริการที่ ร.พ.จิตเวช /คลินิกจิตเวช	11	13	เพิ่ม
เคยทำร้ายตนเองมาก่อน	19	18	ลด
มีคนในครอบครัวที่เคยทำร้ายตนเอง	10	10	เท่าเดิม
มีคนในครอบครัวที่มีปัญหาสุขภาพจิต	7	5	ลด

ผู้ทำร้ายตนเองส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความผิดปกติ มีบุคลิกภาพ มีสมาชิกในครอบครัวที่มีสุขภาพจิตโดยส่วนใหญ่เหมือนกับของบุคคลโดยทั่วไป และการศึกษาครั้งนี้พบเช่นเดียวกับการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2544 ว่า ผู้ทำร้ายตนเองส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือ ชมรม หรือ สมาคม

ใดๆ ซึ่งย่อมทำให้คนกลุ่มนี้มีทางเลือกที่จำกัด ในเรื่องของแหล่งที่จะไปขอคำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือ เมื่อเผชิญกับวิกฤตในชีวิต

เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของตัวแปรต่างๆ ในประชากร พบว่า มีตัวแปรบางตัวที่กลุ่มผู้ทำร้ายตนเองมีสัดส่วนมากกว่าสัดส่วนของประชากร ได้แก่ การดื่มสุรา การเคยใช้สารเสพติด การมีโรคประจำตัว มีอาการซึมเศร้า มีอาการโรคจิต เคยทำร้ายตนเองมาก่อน มีคนในครอบครัวที่เคยทำร้ายตนเอง

หากนำเอาตัวแปรเหล่านี้มาคำนวณอัตราเสี่ยงตามตัวแปรแต่ละกลุ่ม เช่นเดียวกับตารางที่ 4.3 จะได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.5 อัตราเสี่ยงแยกตามตัวแปร (2)

ตัวแปรที่เสี่ยงสูงกว่า ประชากร	ร้อยละ ของ ประชากร	จำนวน ประชากร ในกลุ่มนี้ (ล้านคน) (a)	จำนวน ผู้ทำร้าย ตนเอง (คน) (b)	อัตราการทำ ร้ายตนเอง ต่อ ประชากร 100,000 คน $(b*100,000)/a$	อัตราเสี่ยงของ การทำร้ายฯ 1 คน ต่อ ประชากรที่ 1 คน $(a*1,000,000)/b$
การดื่มสุรา	25	15.8	12,319	78	1,283
การเคยใช้สารเสพติด	1	0.6	3,580	597	168
การมีโรคประจำตัว	5	3.3	8,660	262	381
มีอาการซึมเศร้า	3.4	2.2	11,714	533	188
มีอาการโรคจิต	0.4	0.3	3,685	1228	81
เคยทำร้ายตนเองมาก่อน	2.6	1.6	4,738	296	338
มีคนในครอบครัวเคยทำร้ายฯ	2.6	1.6	2,527	158	633

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่า กลุ่มที่เสี่ยงมากที่สุด คือ ผู้มีอาการโรคจิต (1 ต่อ 81 คน) กลุ่มที่เสี่ยงน้อยที่สุด คือ ผู้ดื่มสุรา (1 ต่อ 1,283 คน)

ถ้าจะตัดสินใจเลือกดำเนินการเพียงบางกลุ่ม โดยสมมติว่าประสิทธิผลการช่วยเหลือป้องกันเหมือนกันทุกกลุ่ม โดยพิจารณาจากระดับความเสี่ยงดังกล่าว จะเห็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรดำเนินการมาก คือ 1) กลุ่มคนมีอาการโรคจิต ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 3 แสนคนทั่วประเทศ 2) ผู้เคยใช้สารเสพติด ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 6 แสนคนทั่วประเทศ 3) ผู้ที่มีอาการซึมเศร้า ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 2.2 ล้านคนทั่วประเทศ 4) ผู้ที่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมดประมาณ 1.6 ล้านคนทั่วประเทศ ตามลำดับ

โดยสรุป เมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งจากตารางที่ 4.3 และ 4.5 จะเห็นว่า ตัวแปรที่มีอัตราเสี่ยงสูงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ผู้มีอาการโรคจิต 2) ผู้เคยใช้สารเสพติด 3) คนว่างงานหรือ

ตงาน 4) ผู้ที่มีอาการซึมเศร้า 5) ผู้ที่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน และ 6) ผู้มีโรคประจำตัวเป็นโรคเรื้อรัง ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถค้นหาได้ทั้งจากผู้มารับบริการสุขภาพ และการค้นหาในชุมชน

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่น่าจะสัมพันธ์กับการทำร้ายตนเองมีหลายปัจจัย การเลือกดำเนินการเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งนั้น หรือเลือกเพียงวิธีการใดวิธีการหนึ่ง (เช่น เน้นเฉพาะการพัฒนาบริการสุขภาพ) ก็คาดได้ว่า คงไม่สามารถลดหรือป้องกันปัญหาการทำร้ายตนเองได้มากเพียงพอ ดังนั้นการดำเนินการควบคู่กันหลายอย่างหรือการให้บริการแบบผสมผสาน ทั้งด้านการพัฒนาระบบบริการ การช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจสังคม และการรณรงค์ทางสังคมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงในวงกว้างน่าจะช่วยลดปัญหาได้มากกว่า

เช่น ถ้าเลือกเน้นที่ผู้มีอาการโรคจิต การดำเนินการต้องเน้นที่การค้นหาผู้ป่วย และการพัฒนาคุณภาพและความต่อเนื่องของบริการแก่ผู้ป่วยกลุ่มนี้ทั่วประเทศ หากเน้นที่กลุ่มคนว่างงาน หรือ ตงาน ก็จำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมมือกันกับหลายหน่วยงานเพื่อให้สามารถเข้าถึงคนกลุ่มนี้ได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นในอนาคตจึงควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของส่วนผสมของวิธีการที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือแต่ละกลุ่มเป้าหมายต่อไป จะทำให้สามารถตัดสินใจเลือกส่วนผสมของวิธีการดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพสูง และ สามารถวิเคราะห์คาดการณ์ผลสำเร็จที่มีความแม่นยำยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลของการดูแลช่วยเหลืออย่างเป็นองค์รวม ทั้งผลด้านสุขภาพและด้านสังคม (ซึ่งแน่นอนว่าต้อง รวมทั้งอัตราการทำร้ายตนเองด้วย)

4.4 สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง ที่ควรให้ความสำคัญ

เมื่อวิเคราะห์แจกแจงระหว่างลักษณะทางประชากร กับสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง (ตารางที่ 3.74 ถึง 3.79 และแผนภูมิที่ 3.17 ถึง 3.22) จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะแจกแจงตาม "การเคยทำร้ายตนเอง" "เพศ" "อายุ" "อาชีพ" "สถานภาพสมรส" และ "ภูมิภาค" ทุกกลุ่มล้วนแล้วแต่มีสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง 5 อันดับต้นๆ คล้ายคลึงกัน แม้อาจจะสลับลำดับกันบ้าง ได้แก่ 1) น้อยใจ ถูกดูต่ำ ต่ำหนิ 2) ทะเลาะกับคนใกล้ชิด 3) ผิดหวังความรัก หรือ หึงหวง 4) ยากจน ขัดสน ตงาน 5) ร้องขอแล้วไม่ได้

มีบางกลุ่มที่มีสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเองอันดับต้นๆ บางอันดับที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่นๆ บ้าง ได้แก่ 1) กลุ่มอายุ "40 - 59 ปี" มีปัญหาเรื่อง "ดื่มสุรามาก" มาเป็นอันดับที่ 5 2) กลุ่มอายุ "ตั้งแต่ 60 ปี" มีปัญหาเรื่อง "โรคเรื้อรัง" มาเป็นอันดับที่ 3 3) อาชีพ "รับราชการ" มีปัญหาเรื่อง "ดื่มสุรามาก" มาเป็นอันดับที่ 3 4) อาชีพ "เรียนหนังสือ" มีปัญหาเรื่อง "ปัญหาการเรียน" มาเป็นอันดับที่ 5 5) สถานภาพสมรส เป็น "ม่าย" มีปัญหาเรื่อง "โรคเรื้อรัง" มาเป็นอันดับที่ 3

ดังนั้นจากผลการศึกษาที่พบนี้จะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาการทำร้ายตนเอง โดยการป้องกันที่สาเหตุหรือสิ่งกระตุ้นที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องตามข้อมูลข้างต้น เช่น การดำเนินการโดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายตาม "อาชีพ" ควรกำหนดแนวทางดังนี้

ทุกกลุ่มเป้าหมาย เน้นที่ปัญหา 1) การถูกดูถูกว่ากล่าว ตำหนิ 2) การทะเลาะกับคนใกล้ชิด 3) การผิดหวังในความรัก หรือ การเหงาหงว 4) การอยู่ในภาวะยากจน หรือ ขัดสน หรือ ตกงาน 5) การเรียกร้อง ขอแล้วไม่ได้ ส่วนกลุ่มข้าราชการเน้นเพิ่มเติมเรื่อง 1) ปัญหาการดื่มสุรามาก และ 2) ปัญหาภาวะ ซึมเศร้า ส่วนกลุ่มนักเรียน เน้นเพิ่มเติม เรื่อง ปัญหาการเรียน เป็นต้น

4.5 ลักษณะของผู้ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง

เป้าหมายอย่างหนึ่งของการป้องกันปัญหาการทำร้ายตนเองคือ การป้องกันการทำร้ายตนเองซ้ำ และเนื่องจากผู้ทำร้ายตนเองส่วนใหญ่หลังการทำร้ายตนเองจะไปรับบริการที่โรงพยาบาล ดังนั้นจึงทำให้ค้นหากลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ดังนั้นจึงควรวิเคราะห์แจกแจงลักษณะ ด้านประชากร ของผู้ที่ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง ว่ามีลักษณะที่แตกต่างจากผู้ทำร้ายตนเองครั้งแรกอย่างไร

จากการวิเคราะห์ในข้อ 3.6 ตารางที่ 3.77 และ 3.79 ถึง 3.82 พบว่า ผู้ทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง มีสัดส่วนของลักษณะต่อไปนี้มากกว่ากลุ่มที่ทำร้ายตนเองครั้งแรก ได้แก่ สถานภาพสมรส "หย่า หรือ แยก" และ อาชีพ "รับจ้าง หรือ ผู้ใช้แรงงาน" โดยไม่พบความแตกต่างในเรื่อง "เพศ" "กลุ่มอายุ" และ "สาเหตุที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง"

ดังนั้น การกำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อการดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาการทำร้ายตนเอง โดยเพิ่มเติม กลุ่มที่มีสถานภาพสมรส "หย่า หรือ แยก" เข้าไปด้วย น่าจะเป็นประโยชน์ในการลดปัญหา การทำร้ายตนเองมากกว่า 1 ครั้ง (การทำร้ายตนเองซ้ำ) ซึ่งมีจำนวนประมาณ 1.2 ล้านคนทั่วประเทศ

4.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง (การฆ่าตัวตาย)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลมากต่อการเสียชีวิตของผู้ทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบ ระหว่าง "กลุ่มที่เสียชีวิต" กับ "ไม่เสียชีวิต" ภายในกลุ่มที่ทำร้ายตนเองทั้งหมด พบว่า ปัจจัยต่อไปนี้ มีค่าความเสี่ยง (Adjusted Odd Ratio) สูง ตามลำดับ ดังนี้ 1) ทำร้ายตนเองโดยการแขวนคอ 2) ทำร้ายตนเองโดยการใช้ปืน 3) มีสาเหตุจากโรคเรื้อรัง 4) เพศชาย 5) มีสาเหตุ

จากโรคจิต 6) ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย 7) แสดงที่ทำว่าจะทำร้ายตนเอง 8) ทำร้ายตนเองโดยใช้สารเคมีอันตราย

จากที่พบปัจจัย 2 ตัวแรก คือ การแขวนคอ (OR_{adj} เท่ากับ 25.2) และการใช้ปืน (OR_{adj} เท่ากับ 25.7) ข้างต้นนั้น ย่อมอธิบายอย่างตรงไปตรงมาได้ว่า เนื่องจากเป็นวิธีการที่รุนแรง จึงย่อมเป็นเหตุทำให้เสียชีวิตได้มากแน่นอน ดังนั้นจึงได้มีการวิเคราะห์อีกครั้ง เพื่อตอบคำถามว่า ปัจจัยใดที่สัมพันธ์กับการใช้วิธีการรุนแรงทำร้ายตนเองดังกล่าว โดยใช้ตัวแปรสองตัวนี้ (การแขวนคอ และการใช้ปืน) เป็นตัวแปรตามในแบบจำลองสมการ หลังจากนั้นวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบพหุตัวแปรเช่นเดิม ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลมากต่อการใช้วิธีการรุนแรง ได้แก่ 1) เพศชาย 2) มีสาเหตุจากโรคจิต 3) มีสาเหตุจากโรคเรื้อรัง และ 4) เคยแสดงที่ทำว่าจะทำร้ายตนเอง โดยที่ครั้งนี้เรื่อง "ระดับการศึกษา" ไม่มีผลต่อแบบจำลองสมการ

ดังนั้น การป้องกันการฆ่าตัวตาย จึงควรเน้นการดำเนินงานกับกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเสียชีวิตเหล่านี้ คือ 1) เพศชาย 2) มีสาเหตุจากโรคจิต 3) มีสาเหตุจากโรคเรื้อรัง และ 4) เคยแสดงที่ทำว่าจะทำร้ายตนเอง

โดยมีมาตรการการดำเนินการที่สำคัญ คือ 1) การค้นหาและดูแลผู้เป็นโรคจิต โรคเรื้อรัง อย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและต่อเนื่อง โดยเพิ่มความระมัดระวังยิ่งขึ้นถ้าเป็นเพศชาย และมีการแสดงทำที่ว่าจะทำร้ายตนเอง และ 2) การควบคุมวัตถุที่สามารถนำมาใช้ฆ่าตัวตาย เช่น อาวุธปืน สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

4.7 ลักษณะการใช้บริการของผู้ป่วย

ลักษณะการใช้บริการ (%)	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	ความแตกต่าง
ไปหาบุคคลอื่น (ก่อนทำร้ายตนเอง)	23	33	เพิ่ม
ไปโรงพยาบาล (หลังทำร้ายตนเอง)	80	88	เพิ่ม
มีการส่งต่อ	16	11	ลด
ได้รับการนัดหมาย	31	47	เพิ่ม
ไปโรงพยาบาลอีก	39	43	เพิ่ม
ได้รับบริการด้านการให้คำปรึกษา	67	73	เพิ่ม
ได้รับบริการด้านการเยี่ยมบ้าน	19	38	เพิ่ม
พึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ	94	96	เพิ่ม
ปัจจุบันมี "ความสบายใจดี ไม่มีความทุกข์ใดๆ"	59	51	ลด
ต้องการความช่วยเหลือ	25 - 36	33 - 39	เท่าเดิม

แหล่งช่วยเหลือก่อนทำรายตนเอง

จากผลการศึกษาข้างต้น จะเห็นว่าผู้ทำรายตนเองเพียง หนึ่งในสี่ ถึงหนึ่งในสาม เท่านั้นที่ไปหาขอความช่วยเหลือหรือไปปรึกษาคนอื่นก่อนการทำรายตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีปัญหาหรือวิกฤติในชีวิตไปปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นให้มากขึ้น น่าจะเป็นประโยชน์ เพราะปัจจุบันผู้ป่วยเพียงส่วนน้อยที่ไปปรึกษาคนอื่น โดยการประชาสัมพันธ์บริการที่หน่วยงานต่างๆในสังคมจัดให้มีขึ้นที่อาจจะสามารถช่วยแก้หรือบรรเทาวิกฤติของผู้มีปัญหาได้

นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมเพื่อนหรือคนในครอบครัวให้รู้และสังเกตกันเอง เพื่อช่วยเหลือและแนะนำผู้ที่เสี่ยงต่อการทำรายตนเอง และให้มีทักษะการให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง เพราะเป็นแหล่งที่ผู้ป่วยมักจะไปปรึกษามากที่สุด

แหล่งช่วยเหลือหลังการทำรายตนเอง

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่า โรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลในระดับจังหวัด เป็นแหล่งที่ผู้ทำรายตนเองได้ไปใช้บริการมากที่สุดหลังการทำรายตนเอง และมีการส่งต่อไปรับบริการที่อื่นอีกประมาณ หนึ่งในสิบ ของผู้ที่ไปโรงพยาบาล ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้ป่วยส่วนใหญ่มีระดับความรุนแรงของการทำรายตนเองไม่มาก โรงพยาบาลต่างๆจึงสามารถให้บริการได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีความจำเป็นต้องส่งต่อไปที่อื่น หรือเป็นเพราะเสียชีวิตแล้ว

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาในปี พ.ศ. 2544 กับ 2545 พบว่า ผู้ทำรายตนเองที่ไม่เสียชีวิต ได้รับการด้านการให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 67 เป็น ร้อยละ 73 ได้รับการนัดหมายให้มาติดตามผลการรักษาเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 31 เป็นร้อยละ 47 ได้รับการเยี่ยมบ้านเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 19 เป็นร้อยละ 38 และผู้ป่วยส่วนใหญ่พึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ ร้อยละ 96

ข้อมูลนี้น่าจะสะท้อนว่า เป็นผลสำเร็จของการดำเนินโครงการฯ ที่ผ่านมา

สถานะสุขภาพจิตปัจจุบันและการต้องการความช่วยเหลือ

จากผลการศึกษาข้างต้น พบว่า ผู้ทำรายตนเองที่ไม่เสียชีวิตประมาณครึ่งหนึ่ง ที่ยังมีความไม่สบายใจ และมีประมาณ หนึ่งในสาม ที่ต้องการความช่วยเหลือ

ดังนั้นโรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลในระดับจังหวัด จึงเป็นสถานบริการที่มีความเหมาะสมในการแสดงบทบาทด้านการดูแลช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายหลังการทำรายตนเอง ให้เกิดความต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการทำซ้ำและเพื่อให้เกิดผลการดูแลช่วยเหลือแบบองค์รวม ซึ่งรวมถึงการดูแลครอบคลุมถึงสมาชิกในครอบครัวด้วย

โดยมีการพัฒนาระบบการให้คำปรึกษา ระบบการนัดหมาย ระบบการติดตามเยี่ยมบ้าน การประสานกับสถานบริการระดับปฐมภูมิ และหน่วยบริการทางสังคมอื่นๆ ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถนำมาประมวลเป็นข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อการป้องกัน ดูแลและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ด้านการป้องกันการทำร้ายตนเอง

1) ค้นหาและดูแลช่วยเหลือแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูง

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูงในการทำร้ายตนเองเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้มีอาการโรคจิต 2) ผู้เคยใช้สารเสพติด 3) คนว่างงาน หรือ ตกงาน 4) ผู้ที่มีอาการซึมเศร้า 5) ผู้ที่เคยทำร้ายตนเองมาก่อน และ 6) ผู้มีโรคประจำตัว เป็นโรคเรื้อรัง ในกลุ่มนี้กลุ่มที่เสี่ยงเพิ่มขึ้นว่าจะทำร้ายตนเองซ้ำ คือ 1) ผู้มีสถานภาพสมรสเป็น "หย่า หรือ แยก" 2) "อาชีพรับจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน" และ กลุ่มที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิตสูงหรือ ใช้วิธีการที่รุนแรงทำร้ายตนเอง คือ 1) ผู้ชาย 2) โรคจิต 3) โรคเรื้อรัง 4) เคยแสดงท่าทีว่าจะทำร้ายตนเอง

ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้มีเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่มารับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุข และส่วนที่ไม่มารับบริการเป็นกลุ่มใหญ่ และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการทำร้ายตนเอง เพราะไม่มีทางเลือกอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาวิต

การจัดบริการสำหรับคนกลุ่มนี้ ร่วมกับการค้นหากลุ่มเป้าหมายในชุมชน จึงต้องดำเนินการอย่างครอบคลุมทั่วถึง สถานบริการสุขภาพในระดับต่าง ๆ ควรจัดหน่วยบริการและผู้รับผิดชอบดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยกลุ่มเหล่านี้เป็นการเฉพาะขึ้นมา มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางเพื่อให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้ทราบว่ามึบริการนี้และมาใช้บริการ

ปัจจุบันกรมสุขภาพจิตได้ส่งเสริมให้สถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ มีการคัดกรองผู้มีภาวะซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายอยู่แล้ว ใน 33 จังหวัดนำร่อง สำหรับผู้ป่วยที่มารับบริการทั้งที่เจ็บป่วยทั่วไปและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีบทบาทคัดกรองผู้มีภาวะซึมเศร้าอีกด้วย ขณะนี้กำลังจะขยายโครงการ ฯ ไปทั่วประเทศ

สิ่งที่น่าจะทำเพิ่มเติม คือ การคัดกรองผู้มีอาการโรคจิต ผู้ใช้สารเสพติด ผู้ว่างงานหรือตกงาน ทั้งในหมู่คนที่มารับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุข และการค้นหาคัดกรองในชุมชน โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน เป็นต้น เมื่อค้นพบแล้วจึงส่งต่อไปยังหน่วยงานที่สามารถดูแลช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้ได้รับบริการที่เหมาะสมต่อไป

การดำเนินการโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ครอบคลุมและมีคุณภาพทั่วถึง มีการเสริมหนุนหน่วยบริการสุขภาพต่าง ๆ ให้อยู่รอดทางการเงินได้ทุกแห่ง และมีการพัฒนาบริการ

ให้มีคุณภาพอย่างเป็นองค์รวมดูแลทั้งครอบครัวและต่อเนื่อง โดยเฉพาะบริการแก่ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้ป่วยโรคจิต ผู้ติดยาเสพติด จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่จะช่วยทำให้ลดปัญหาการทำร้ายตนเองลงได้

2) การรณรงค์ทางสังคมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าสาเหตุหรือเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้มีการทำร้ายตนเองที่พบบ่อยคือ ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว จนเกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ดุด่า ว่ากล่าว และตำหนิกัน ซึ่งส่วนหนึ่งเกี่ยวพันหรือเป็นผลสืบเนื่องจากปัญหาอื่นๆ ในครอบครัว เช่น ปัญหาความรัก ความหึงหวง การไม่ซื่อสัตย์ต่อกันของคู่ชายหญิง ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ความยากจน หนี้สิน ตกงาน การเรียกร้องอยากได้วัตถุสิ่งของของวัยรุ่น พฤติกรรมการดื่มสุรา การใช้ยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดวิกฤตในชีวิตครอบครัวขึ้น

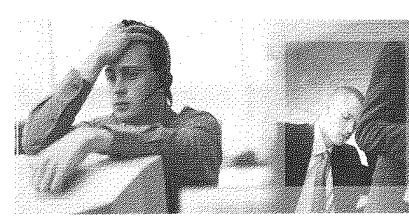
การป้องกันปัญหาที่รากฐาน คือ การป้องกันไม่ให้ครอบครัวเข้าสู่วิกฤตเหล่านี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการโดยมีรัฐบาลเป็นแกนนำ ในการระดมพลังทั้งสังคม เสริมหนุนครอบครัว เพื่อร่วมมือกันแก้ไขป้องกันปัญหาเหล่านี้ เพราะรัฐบาลมีสื่อมวลชน มีกฎหมาย เครื่องมือทางการบริหารต่างๆ ฯลฯ ที่สามารถนำมาใช้ควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เหล่านี้ได้

ปัจจุบันเป็นที่น่ายินดีที่นายกรัฐมนตรีเริ่มพูดถึงปัญหาการมีเมียน้อยของผู้ชายไทย ว่าสร้างปัญหาทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ในรายการ นายกทักษิณคุยกับประชาชน (ซึ่งเป็นรายการที่เข้าถึงประชาชนคนไทยเป็นจำนวนมาก) และมีวุฒิสมาชิกหญิงและ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บางท่านที่กำลังรณรงค์ส่งเสริมให้สามีมีความซื่อสัตย์ต่อภรรยา ในหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เช่น การเสนอให้พรรคการเมืองออกกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคในเรื่องนี้เป็นเกณฑ์ก่อนรับเข้าเป็นสมาชิกพรรค เป็นต้น สมควรที่ฝ่ายต่างๆ จะเข้ามาร่วมขบวนการรณรงค์ในครั้งนี้ เช่น โดยการส่งข้อมูลสภาพปัญหาที่สำคัญเพื่อให้นายกรัฐมนตรีได้รับรู้ความจริงและดำเนินนโยบายรณรงค์แก้ไขป้องกันปัญหานี้

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัญหาความรักที่เกิดขึ้นมีทั้งปัญหาที่เกิดจากฝ่ายหญิงด้วย และพบว่าเมื่อผู้ชายผิดหวังแล้วทำร้ายตนเองมีโอกาสที่จะเสียชีวิตสูงกว่าผู้หญิง เพราะใช้วิธีที่รุนแรงกว่า เช่น ใช้ปืน หรือ แขว่นคอตาย ดังนั้นการรณรงค์ทางสังคมในเรื่องนี้ ควรเน้นเรื่องค่านิยมการซื่อสัตย์ต่อกันของทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ให้รักเดียวใจเดียว มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันพฤติกรรมเหล่านี้ และควบคุมสื่อต่างๆ ให้ได้ผล

ในเรื่องปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นต้นเหตุอย่างหนึ่งของปัญหาครอบครัวนั้น ในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลได้ประกาศสงครามกับยาเสพติด และดำเนินการทั่วประเทศ ตั้งแต่ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ ถึง 3

ธันวาคม 2546 มีการปราบปรามผู้ค้าและลงโทษอย่างรุนแรง มีผู้เสพยาบ้าเข้ารับการบำบัดเป็นจำนวนรวมถึงเกือบ 6 แสนคน สามารถลดความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในสังคมไทยไปได้อย่างมาก เรื่องนี้เป็นบทเรียนที่ดีของสังคมไทยในเรื่องบทบาทของรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งและ สามารถระดมพลังทั้งสังคมมาร่วมมือได้ โอกาสสำเร็จจึงมีสูง สิ่งที่ทำทนาย คือการหาทางทำให้พลังทางสังคมมีความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเสพติดกลับมาใหม่ และเพื่อเอาชนะปัญหาอื่นๆ ของสังคมอีกต่อไป

สิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ข้างต้น คือ การรณรงค์เรื่องครอบครัวมั่นคง ครอบครัวอบอุ่น เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานของครอบครัว เช่น การส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว การฝึกฝนเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อการสร้างความมั่นคงความอบอุ่น ให้ชีวิตครอบครัว การมีวิธีพูดจาที่เหมาะสมในครอบครัว การควบคุมอารมณ์ การแลกเปลี่ยนความคาดหวังซึ่งกันและกันของคนในครอบครัว การมีทักษะการให้กำลังใจมากกว่าการซ้ำเติมกัน การฝึกฝนทักษะชีวิตและการมีวิถีชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติต่างๆ ในชีวิต เพื่อให้มีทางเลือกแบบอื่นๆ ในการแก้ปัญหาที่ไม่ใช่การทำร้ายตนเอง และมีการนำหลักคำสอนทางศาสนาต่างๆ มาประยุกต์ใช้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

จำเป็นต้องมีการดำเนินการในมาตรการเหล่านี้อย่างกว้างขวาง โดยรณรงค์อย่างต่อเนื่อง เรื่องนี้เป็นวัฒนธรรมของชาติ และมีการปลูกฝังนิสัยเหล่านี้ให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชนไทย

3) การควบคุมสารเคมีเกษตรอย่างเข้มงวดจริงจัง

การศึกษาครั้งนี้พบเช่นเดียวกับผลการศึกษาหลายชิ้นที่ผ่านมาว่า วิธีการทำร้ายตนเองที่พบมากที่สุด คือ การกินสารเคมีเกษตร เช่น สารกำจัดแมลง สารเคมีกำจัดวัชพืช (วัชริย์ อุจะรัตน์ รัชวัลย์ บุญโสม และโนรี ใจหาญ (2541); ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ และคณะ (2541); วรสนันท์ รุจิวิวัฒน์ และชไมพันธ์ สันติกาญจน์ (2540 และ 2543))

ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตร ครอบครัวไทยจึงมีสารเคมีอยู่ตามบ้านเรือนของตนเองอย่างแพร่หลาย เมื่อเกิดวิกฤติในชีวิต ไม่มีทางออกอื่น จึงหยิบฉวยสิ่งใกล้ตัวมาทำร้ายตนเอง

นอกจากนี้การใช้สารเคมีเกษตรอย่างมากมายของคนไทย ยังสร้างปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ อีกมาก สินค้าส่งออกด้านการเกษตรของไทยถูกปฏิเสธและส่งกลับหลายครั้งเพราะปัญหามีสารเคมีอันตรายปนเปื้อน เกษตรกรล้มละลายเป็นหนี้สินจำนวนมากเพราะปัญหาวิธีการผลิตทางการเกษตรที่ไม่เหมาะสม ในที่สุดต้องเลิกอาชีพไปทำงานรับจ้าง ซึ่งก็เป็นอาชีพที่ต้องเผชิญกับสภาพการทำงานที่หนักและเสี่ยงอันตรายไม่น้อยกว่ากัน

ทั้งๆที่ประเทศไทยเหมาะสมและมีทางเลือกในการผลิตทางการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมีมากมายหลายรูปแบบ เช่น ระบบเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรกรรมแบบชีวภาพ ฯลฯ มีเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เป็นตัวอย่างให้ได้เรียนรู้ทั่วประเทศ ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 65 ล้านไร่ แต่เป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพียงประมาณ 20,000 ไร่เท่านั้น ในปี พ.ศ. 2545 (ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์, 2546; เดชรัต สุขกำเนิด และกมล สุทิน, 2546)

การควบคุมความแพร่หลายของสารเคมีเกษตรเพื่อป้องกันการนำมาใช้ทำร้ายตนเอง จำเป็นต้องเข้ามาตรึงการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการนำสารเคมีเกษตรอันตรายเข้ามาจำหน่ายในประเทศ การห้ามโฆษณา จำกัดที่จัดจำหน่าย คุณสมบัติผู้จำหน่าย ต้องกำหนดให้มีกว่าผู้ซื้อต้องแสดงหลักฐานหรือผู้รับรองว่าจะนำไปใช้ในกิจกรรมทางการเกษตรจริง การควบคุมชนิดของสารเคมีที่จะเก็บไว้ในครัวเรือนได้ ฯลฯ และต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรที่ปลอดสารเคมี ซึ่งจะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาชีวิตของเกษตรกรได้อย่างรอบด้าน และลดความแพร่หลายของสารเคมีลงได้

เป็นที่น่ายินดีที่ในปี พ.ศ. 2547 นี้รัฐบาลประกาศนโยบายเรื่อง อาหารปลอดภัย (Food Safety) การรณรงค์เพื่อควบคุมสารเคมีเกษตรนี้ น่าจะได้รับความสนใจมากขึ้น

ปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหลายแห่งที่ทำงานส่งเสริมการทำเกษตรแบบไร้สารเคมี เช่น มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน ชมรมเกษตรกรรมไร้สารพิษแห่งประเทศไทย ค่ายทหารบางแห่ง ศูนย์เกษตรชีวเวช ชมรมเกษตรสันติอโศก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาที่ดิน ฯลฯ

ดังนั้นผู้ให้บริการในหน่วยงานสุขภาพต่างๆ ควรมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการของหน่วยงานเหล่านี้ เพื่อที่ว่าจะได้แนะนำ ส่งต่อ หรือขอการสนับสนุนด้านความรู้และประสบการณ์นำมาให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่อไปได้ รวมทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายทางสังคมให้แก่เกษตรกร ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างทางเลือกและแหล่งให้ความช่วยเหลือแนะนำในการแก้ปัญหาชีวิตให้แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น

ด้านการดูแลรักษาและฟื้นฟูสุขภาพหลังการทำร้ายตนเอง

4) จัดระบบการดูแลแบบตั้งรับที่มีความต่อเนื่อง ในระยะ 3 - 6 เดือนหลังทำร้ายตนเอง

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า หลังการทำร้ายตนเองผู้ทำร้ายตนเองส่วนใหญ่จะถูกนำมาให้บริการ ณ โรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลทั่วไป/ศูนย์ ประมาณสามในสี่ของผู้ทำร้ายตนเองที่ไม่เสียชีวิต ได้รับการบริการด้านการให้คำปรึกษา ประมาณครึ่งหนึ่งได้รับการนัดหมายให้มาติดตามผลการรักษา

และประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ยังต้องมีการศึกษาวิจัยอีกมาก โดยอาจจะตั้งโจทย์วิจัยตาม ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง เช่น การศึกษาประสิทธิผลของสูตรผสมผสาน M1+C3+S2 (สูตรสมมติ) เพื่อการดูแลกลุ่มผู้ป่วยโรคจิต กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง กลุ่มผู้มีภาวะซึมเศร้า กลุ่มคนว่างงาน หรือ ตกงาน เป็นต้น โดยส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยในพื้นที่ที่ตนให้บริการอยู่ และกรมสุขภาพจิต สนับสนุนด้านที่ปรึกษาทางวิชาการ ตลอดจนทรัพยากรอื่นๆที่จำเป็น

กิจกรรมนี้จะกระตุ้นและสร้างให้มีผู้รู้ในเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้น และทำให้มีองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกส่วนผสมของวิธีการดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิผลสูง และสามารถวิเคราะห์คาดการณ์ผลสำเร็จที่มีความแม่นยำยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการดูแลช่วยเหลือทั้งอัตราการทำร้ายตนเอง อัตราการทำร้ายตนเองซ้ำ ผลต่อสุขภาพด้านอื่นๆ ตลอดจนผลทางด้านสังคมด้วยอย่างเป็นองค์รวม

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. รายงานผลการสำรวจทางระบาดวิทยาของความผิดปกติทางจิต และความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติตน เกี่ยวกับสุขภาพจิตของประชาชนไทย. กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข. นนทบุรี. 2542.
- กรมสุขภาพจิต. แผนสุขภาพจิต ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549). กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2544.
- กรมสุขภาพจิต. แผนงานและเป้าหมายการพัฒนางานบริการด้านสุขภาพจิต ในช่วงแผน 9. กรม สุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2545.
- กองแผนงาน. สถิติผู้ป่วยทางสุขภาพจิตของประเทศไทย 2540 - 2544. กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2544.
- กองระบาดวิทยา. สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรค 2543. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. โรง พิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. นนทบุรี. 2543.
- กองระบาดวิทยา. สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรค 2544. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. โรง พิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. นนทบุรี. 2544.
- เดชรัตน์ สุขกำเนิด และกมล สุทิน (บรรณาธิการ). หยุดสารเคมีเกษตร เพื่อสุขภาพคนไทย.เอกสาร ประกอบการประชุมเวทีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2546. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. นนทบุรี. 2546.
- ทวี ตั้งเสรี สุพิน พิมพ์เสน ปัตพงษ์ เกษสมบุญ นุศราพร เกษสมบุญ จิตรประสงค์ สิงห์นาง. สถานการณ์ปัญหาการฆ่าตัวตายในประเทศไทย พ.ศ. 2520 - 2545. โรงพยาบาลจิตเวช ขอนแก่นราชนครินทร์. ขอนแก่น. 2546.
- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล และสุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ ฆ่าตัวตาย การสอบสวนหาสาเหตุและการ ป้องกัน. โรงพิมพ์พลัสเพรส. กรุงเทพฯ. 2541.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ อัปสรศรี ธนไพศาล และสุพรรณิ เกกينة. รายงานผู้ป่วยพยายามฆ่า ตัวตาย 485 คนของโรงพยาบาลศูนย์เชียงใหม่รายประจําไตรมาส. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่ง ประเทศไทย. 2541; 43(1):2-13.
- ปัตพงษ์ เกษสมบุญ. การเจ็บป่วยของคนไทยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช. เอกสารประกอบการ ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปีพ.ศ. 2546. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. นนทบุรี. 2546.
- มานิช หล่อตระกูล. แนวโน้มการฆ่าตัวตายในประเทศ : แม่ฮ่องสอน และเชียงราย. วารสารสมาคม จิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 2541; 43 (1) : 67 - 83.

วนัสสนันท์ รุจิวิวัฒน์ และชไมพันธ์ สันติกาญจน์. รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำเดือน. ปีที่ 31

ฉบับที่ 6 : มิถุนายน 2543. หน้า 187 - 192.

วนัสสนันท์ รุจิวิวัฒน์ และชไมพันธ์ สันติกาญจน์. รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากการทำร้ายตนเองโดยตั้งใจ ประเทศไทย พ.ศ. 2540. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย. 2542; 7(3): 180-187.

วัชรีย์ อุจะรัตน์ รัชวัลย์ บุญโถม และโนรี ใจหาญ. พฤติกรรมการทำร้ายตนเองของผู้พยายามฆ่าตัวตายที่มารับบริการในโรงพยาบาลของรัฐที่จังหวัดระยอง. วารสารสุขภาพจิตและจิตเวช. 2541. 1: 12-24.

สังพันธ์ อิศระเสนาฯ. อายุรศาสตร์ผู้ป่วยนอก. หจก.ภาพพิมพ์. กรุงเทพฯ. 2536.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ. 2544.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม 2541. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ. 2542.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม 2542. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ. 2543.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม 2543. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ. 2544.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม 2544. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ. 2545.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจพฤติกรรมกลุ่มบุหรีและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2544. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ. 2544.

สำนักนโยบายและแผน. สถิติสาธารณสุข 2540. สำนักนโยบายและแผน. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2540.

สำนักนโยบายและแผน. สถิติสาธารณสุข 2541. สำนักนโยบายและแผน. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2541.

สำนักนโยบายและแผน. สถิติสาธารณสุข 2542. สำนักนโยบายและแผน. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2542.

สำนักนโยบายและแผน. สถิติสาธารณสุข 2543. สำนักนโยบายและแผน. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2543.

สำนักนโยบายและแผน. สถิติสาธารณสุข 2544. สำนักนโยบายและแผน. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2544.

อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ พนมศรี เสาร์สาร ภักคณิน กิตติรักษนันท และ วรวรรณ จุฑา. ระบาดวิทยาของความผิดปกติในประเทศไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 2544; 46 (4) : 335 -343.

อภิชัย มงคล และคณะ. การศึกษาความถูกต้องของแบบคัดกรองโรคจิตในชุมชนและระบาดวิทยาของโรคจิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 2543; 45 (4) : 311 -323.

อภิชัย มงคล และคณะ. รายงานการประเมินผลโครงการป้องกันและช่วยเหลือผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี. 2545.

อภิชัย มงคล และคณะ. ระบาดวิทยาของพฤติกรรมกรรมการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย ปี พ.ศ. 2544. กรมสุขภาพจิต. นนทบุรี. 2545.

Kok Lee Peng and Wen-Shing Tseng. Suicidal Behaviour in the Asia-Pacific Region. Singapore University Press. Singapore. 1992.

Lester, David. Epidemiology of Suicide. Commack, New York: Nova Science. 2000.

Porntep Siriwanarangsana (Ed.). Mental Health in Thailand 2000 - 2001. Department of Mental Health. Ministry of Public Health. Nontaburi. 2001.

WHO. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems. Tenth Revision. ICD-10. Volume 1A. World Health Organization. Geneva. 1992.

WHO. World Health Statistics, Annual. 2000 - 2002.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เพื่อ การศึกษาปัญหาและสาเหตุของพฤติกรรมการทำร้ายตนเอง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

ด้วยปัจจุบันกรมสุขภาพจิต ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา เรื่องการทำร้ายตนเอง ของประชาชน จึงมีโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว ที่มีปัญหาทำร้ายตนเอง ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ในการนี้ได้จัดให้มีการศึกษาปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้กำหนดแนวทาง และ นโยบายการแก้ไขปัญหานั้นให้เหมาะสมต่อไป

จึงขอความร่วมมือจากท่าน โปรดให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ที่มาสัมภาษณ์ ตามความเป็นจริง ทุกประการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการกำหนดแนวทางและ นโยบายการช่วยเหลือและ แก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะเกิดประโยชน์ ต่อท่านและครอบครัว ตลอดจนบุคคลอื่นๆ ที่มีปัญหา คล้ายคลึงกันต่อไป

กรมสุขภาพจิตขอรับรองว่า ข้อมูลของท่านจะถูกปิดเป็นความลับ และจะไม่นำข้อมูลไป ทำให้เกิดความเสียหายใดๆ ต่อตัวท่านและครอบครัว ตรงกันข้าม การให้ข้อมูลที่ถูกต้องของท่าน จะทำให้การกำหนดนโยบายและการจัดบริการได้อย่างถูกต้อง ตรงกับสภาพปัญหาและ ความต้องการ และเกิดประโยชน์ต่อประเทศเป็นส่วนรวม

การปฏิเสธ ไม่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ จะไม่ทำให้ท่านเสียสิทธิ์ในการใช้บริการ ทางสุขภาพใดๆ ของทางราชการ กรมสุขภาพจิตขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

คำยืนยันว่าท่าน ได้ให้ข้อมูลโดยสมัครใจ เพื่อประโยชน์ต่อประเทศเป็นส่วนรวม

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ให้สัมภาษณ์

ลงชื่อ.....

(.....)

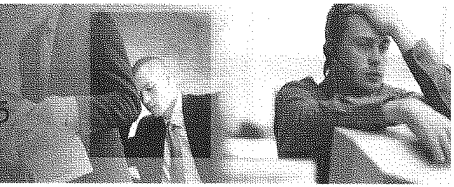
พยาน

แบบสัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเองและวัตถุประสงค์การศึกษา เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น.
 สวัสดิ์ค๊ะ (ครับ) ดิฉัน (กระผม) ชื่อ ..... มาจากโรงพยาบาล/สอ.....
 ขออนุญาตสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเจ็บป่วยของ.. (ชื่อผู้ทำร้ายตนเอง) .....
 เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการจัดระบบการให้บริการที่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้ป่วยต่อไป
 ในอนาคต

- A1. ประเภท ☐ 1. ทำร้ายตนเอง ไม่สำเร็จ ☐ 2. ทำร้ายตนเอง สำเร็จ (เสียชีวิต)
- A2. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ☐ 1. ผู้ป่วยให้สัมภาษณ์เอง (ข้ามไปข้อ A4) ☐ 2. ไม่ใช่
- A3. ถ้าไม่ใช่ผู้ป่วยเอง ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....นามสกุล.....
 มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วย โดยเป็น.....ของผู้ป่วย
- ☐ 1. พ่อ ☐ 2. แม่ ☐ 3. พี่ / น้อง ☐ 4.สามี / ภรรยา ☐ 5. ลูก / ป้า / น้า / อา
☐ 6. ปู่ / ตา ☐ 7. ย่า / ยาย ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 9. ไม่ทราบ
- A4. ขณะนี้ สุขภาพของท่าน (ของผู้ป่วย) เป็นอย่างไรบ้าง สมายดีไหมคะ (ครับ)
- ☐ 1. สมายดี ☐ 2. ยังมีอาการหรือความเจ็บป่วยบางอย่าง (ระบุ)..... ☐ 3. ไม่ทราบ
- A5. ขณะนี้ ท่าน (ผู้ป่วย) รับประทานยาอะไร อยู่หรือไม่
- ☐ 1. ไม่ได้ทาน (ข้ามไปข้อ A7) ☐ 2. ทาน ☐ 3. ไม่ทราบ
- A6. ถ้าทานยาอยู่ ยานี้ ได้จาก สถานบริการใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 1. รพช. ☐ 2. รพท. / รพศ. ☐ 3. รพ.จิตเวช ☐ 4. รพ. มหาวิทยาลัย
☐ 5. รพ.เอกชน
☐ 6. คลินิกเอกชน ☐ 7. สถานีอนามัย / PCU ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 9. ไม่ทราบ
- A7. ขณะนี้ ท่าน (ผู้ป่วย) มีความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ อยู่บ้างหรือไม่
- ☐ 1. สบายใจ ดี ไม่มีความทุกข์ใดๆ ☐ 2. ยังมี ความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ อยู่
 บ้าง แต่ ไม่มาก
- ☐ 3. ยังมี ความไม่สบายใจ หรือ ทุกข์ใจ อยู่บ้าง ค่อนข้างมาก ☐ 4. ไม่ทราบ
- A8. วันที่เกิดเหตุ ที่มี การทำร้ายตนเอง (ครั้งล่าสุด) คือ วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. 254.....
- A9. เวลาที่เกิดเหตุ ประมาณ เวลา
- ☐ 1. 06.00 – 08.59 น ☐ 2. 09.00 – 11.59 น ☐ 3. 12.00 – 14.59 น ☐ 4. 15.00 – 17.59 น
☐ 5. 18.00 – 20.59 น ☐ 6. 21.00 - 23.59 น ☐ 7. 24.00 - 02.59 น ☐ 8. 03.00 - 05.59 น
☐ 9. ไม่ทราบ

A10. โรงพยาบาลแรก ที่ไปรับบริการ เนื่องจาก การพยายามทำร้ายตนเอง ครั้งนี้ ชื่อ โรงพยาบาล

- .....
- ☐1. ไม่ได้ไปโรงพยาบาล (ข้ามไปที่ B1) ☐2. รพช. ☐3. รพท. / รพศ. ☐4. รพ.จิตเวช
☐5. รพ. มหาวิทยาลัย ☐6. รพ.เอกชน ☐7. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐8. ไม่ทราบ

A11. หลังจากนั้น มีการ ส่งต่อ ไปรักษาที่อื่น อีกหรือไม่

- ☐1. ไม่มีการส่งต่อ ไปรับการรักษาที่อื่น (ข้ามไปข้อ A13) ☐2. มีการส่งต่อไปรับการรักษาที่อื่น ☐3. ไม่ทราบ

A12. โรงพยาบาลที่ส่งไปรักษาต่อ ชื่อ โรงพยาบาล .....ซึ่งเป็น

- ☐1. รพช. ☐2. รพท. / รพศ. ☐3. รพ.จิตเวช ☐4. รพ. มหาวิทยาลัย
☐5. รพ.เอกชน ☐6. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐7. ไม่ทราบ

A13. หลังจากนั้น โรงพยาบาล (ใดๆ) .....ได้นัดท่าน ให้ไปตรวจเพิ่มเติม หรือ ติดตามผลการรักษา
 พยาบาล หรือไม่

- ☐1. ไม่ได้นัด (เนื่องจากเสียชีวิต) (ข้ามไปข้อ B1.) ☐2. ไม่ได้นัด (ไม่เสียชีวิต) ☐3. นัด ☐4. ไม่ทราบ

A14. ครั้งสุดท้าย ที่ท่านไปโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลใดๆ (หลังจากการทำร้ายตนเอง) คือ เมื่อไร (นับ
 จากวันสัมภาษณ์)

- ☐1. ไม่ได้ไปอีกเลย ☐2. ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา ☐3. ภายใน 2 เดือนที่ผ่านมา
☐4. ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา ☐5. ภายใน 4 เดือนที่ผ่านมา ☐6. มากกว่า 4 เดือนที่ผ่านมา
☐7. ไม่ทราบ

A15. เคยได้รับบริการ ด้านการให้คำปรึกษา หรือ แนะนำ หรือ ให้ข้อคิด เพื่อให้เกิดความสบายใจ จาก
 สถานพยาบาล ใน ข้อ ข้างต้น หรือไม่ ☐1. ไม่ได้รับ ☐2. ได้รับ ☐3. ไม่ทราบ

A16. เจ้าหน้าที่ ของสถานพยาบาล หรือ อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน เคยมาเยี่ยม ที่บ้าน (หลังจากการทำ
 ร้ายตนเอง) หรือไม่

- ☐1. ไม่เคยมา ☐2. เคยมาเยี่ยม ☐3. ไม่ทราบ

A17. ท่าน (ญาติผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ป่วย) พึงพอใจ ต่อการบริการที่ได้รับ จาก โรงพยาบาล หรือ สถานบริการ
 ในข้อข้างต้นหรือไม่

- ☐1. ไม่พอใจ เนื่องจาก.....
☐2. พอใจ เนื่องจาก.....
☐3. ไม่ทราบ / ตอบไม่ได้ ☐9. ไม่ตอบ

B1. ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ มีปัญหาหรือเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สบายใจหรือไม่

- ☐1. ไม่มี ☐2. มี ☐3. ไม่ทราบ

B2. เหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง คืออะไร "ช่วยเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนที่ท่าน (คุณ.....) จะทำ
 ร้าย

ตนเอง".....
 .....

B3. สาเหตุของการทำร้ายตนเองที่น่าจะเป็นมากที่สุด คือ กลุ่มปัญหาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 01 ปัญหาความน้อยใจ คนใกล้ชิด ที่ดูต่ำ ว่ากล่าว ด่าทอ	☐ 07 ปัญหาที่มีโรคเรื้อรัง/ เอดส์ / พิกการ / เสียใจ	☐ 15 ปัญหาเศรษฐกิจ ยากจน ขัดสน ตกรงาน
☐ 02 ปัญหาผิดหวังในความรัก / หึงหวง	☐ 08 กลัวว่าตนจะติด เชื้อ HIV	☐ 16 ปัญหาเศรษฐกิจ ค่าขายขาดทุน / ล้มละลาย
☐ 03 ปัญหาทะเลาะกับคนใกล้ชิด	☐ 09 ปัญหาโรคจิต	☐ 17 ปัญหาการสูญเสียทรัพย์สิน / ประสบภัย / เสียพนัน
☐ 04 ปัญหาต้องการการเอาใจ / ตามใจ / เรียกร้องขอ แล้วไม่ได้	☐ 10 ปัญหาภาวะซึมเศร้า (Depression)	☐ 18 ปัญหาโรคจิต / หนีความผิดที่ตนก่อ
☐ 05 ปัญหาการเรียน	☐ 11 ปัญหาสุขภาพ ไม่มีคนดูแล	☐ 19 ปัญหาด้านหน่วยงาน เช่น เปลี่ยนระบบงาน เปลี่ยนตำแหน่งงาน
☐ 06 ปัญหาสูญเสียพ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ	☐ 12 ปัญหายาเสพติด(ตนเอง)	☐ 20 ปัญหาทำงานที่ตั้งใจ ไม่สำเร็จ
	☐ 13 ปัญหาคนในครอบครัวติด ยาเสพติด	☐ 21 ปัญหาอื่นๆ (ระบุ).....
	☐ 14 ปัญหาดื่มสุรามาก	☐ 99 ไม่ทราบ / ไม่ตอบ

B4. บริเวณที่เกิดเหตุ คือ

- ☐1. ภายในบ้านของตน   ☐2. ที่บ้านญาติ /บ้านคนอื่น   ☐3. ที่โรงพยาบาล ตึก.....
- ☐4. ที่ถนน   ☐5. ที่สาธารณะ   ☐6. ที่สวน / ไร่นา
- ☐7. สถานที่ทำงาน หรือ โรงงาน   ☐8. ที่อื่นๆ (ระบุ) .....   ☐9. ไม่ทราบ

B5. สถานที่เกิดเหตุ อยู่ในเขตใด

- ☐1 ในเขตเทศบาล   ☐2 นอกเขตเทศบาล   ☐3. ไม่ทราบ

B6. วิธีการที่ใช้ในการทำร้ายตนเอง (ให้ถาม ข้อ B61 ถึง B67 ไปทุกข้อ)

B61. กินยาชื่อ   ☐1. ไม่ใช่   ☐2. ใช่ (ระบุชื่อยา) .....

B611. ซึ่งเป็นยาในกลุ่ม ... ☐1. ยาแก้ปวด   ☐2. ยานอนหลับ / ยากล่อมประสาท ☐3. ยากันชัก   ☐4. ยาแก้แพ้   ☐5. ยารักษาโรคจิต   ☐6. อื่นๆ (ระบุ).....   ☐7. มากกว่า 1 ชนิด

B62. สารเคมี   ☐1. ไม่ใช่   ☐2. ใช่ (ระบุชื่อสารเคมี) .....

B621. ซึ่งเป็น.... ☐1. ยาฆ่าหญ้า / วัชพืช   ☐2. ยาฆ่าแมลง   ☐3. ยาเบื่อหนู   ☐4. น้ำยาล้างห้องน้ำ / ล้างจาน   ☐5. กรด/ด่าง   ☐6. อื่นๆ (ระบุ).....   ☐7. มากกว่า 1 ชนิด

B63. ใช้ ปืน ยิงตัวเอง   ☐1. ไม่ใช่   ☐2. ใช่

B631. ซึ่งเป็นปืนของใคร ☐1. ตนเอง   ☐2. คนอื่น ภายในครอบครัว   ☐3. คนอื่น นอกครอบครัว

B64. ใช้มีดกรีด / แทง   ☐1. ไม่ใช่   ☐2. ใช่ ที่(ระบุอวัยวะ) .....

B65. กระโดดที่สูง   ☐1. ไม่ใช่   ☐2. ใช่ ณ อาคาร หรือ สถานที่ใด .....

B66. แขนงคอบ / ผูกคอบ   ☐1. ไม่ใช่   ☐2. ใช่

B67. อื่นๆ   ☐1. ไม่ใช่   ☐2. ใช่ (ระบุ) .....

B68. รวมใช้กี่วิธี (นับรวมวิธีการที่ใช้ทำร้ายตนเอง ที่ตอบว่า “ใช่” ในข้อ B61 ถึง B67)

- ☐ 1. หนึ่งวิธี ☐ 2. สองวิธี ☐ 3. สามวิธี ☐ 4. สี่วิธี ☐ 5. ห้าวิธี ☐ 6. มากกว่า 5 วิธี

B7. เหตุผลที่เลือกใช้วิธีนี้ หรือ หลายวิธีข้างต้น (ตอบเพียงข้อเดียวที่เห็นว่าตรงกับคำตอบมากที่สุด)

- ☐ 1. อยู่ใกล้มือ / หยิบฉวยได้ง่าย ☐ 2. หาซื้อได้ง่าย ☐ 3. เป็นวิธีที่ไม่ธรรมดา ☐ 4. คิดว่าใช้วิธีนี้แล้ว จะได้ผลดี ☐ 5. เคยเห็นคนอื่น / คนใกล้ชิด ใช้วิธีนี้ ☐ 6. เคยเห็นจากข่าวหนังสือพิมพ์ / ข่าวโทรทัศน์ ☐ 7. เคยใช้มาก่อน ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 9. ไม่ทราบ

B8. ก่อนที่จะทำร้ายตนเองคิดวางแผนมาก่อนหรือไม่

- ☐ 1. ไม่ได้คิดวางแผนมาก่อน ☐ 2. คิด อย่าง..... ☐ 3. ไม่ทราบ

B9. ท่านคิดว่า วิธีการที่ใช้ ทำให้เสียชีวิตได้หรือไม่

- ☐ 1. ไม่ได้ ☐ 2. ได้ อย่างไร..... ☐ 3. ไม่ทราบ

C1. เคยบอก หรือ มีการแสดงท่าที ว่าจะทำร้ายตัวเอง หรือไม่

- ☐ 1. ไม่มี ☐ 2. มี ระบุ..... ☐ 3. ไม่ทราบ

C2. ในช่วง 1 เดือน ก่อนทำร้ายตนเอง ไปหาใคร หรือ ไปขอความช่วยเหลือ จากใคร หรือไม่ (ถ้าได้ไปหาใคร ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 01. ไม่ได้ไปหาใคร (ข้ามไปข้อ C3) ☐ 02. แพทย์ทั่วไป/อื่นๆ ☐ 03. จิตแพทย์
☐ 04. นักจิตวิทยา ☐ 05. หมอคุณ ☐ 06. พระ ☐ 07. ร่างทรง
☐ 08. เพื่อน / เพื่อนบ้าน ☐ 09. พ่อ / แม่ ☐ 10. พี่ / น้อง ☐ 11.ญาติ
☐ 12. ครู / อาจารย์ ☐ 13. อื่นๆ ..... ☐ 14. ไม่ทราบ

C3. ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา คุณ....เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสมาคม ที่นอกเหนือจากงานประจำ หรือ อาชีพประจำ หรือไม่

- ☐ 1. ไม่ได้เป็น ☐ 2. ได้เป็น ☐ 3. ไม่ทราบ

D1. ก่อนเกิดเหตุดื่มสุรา / เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ หรือไม่

- ☐ 1. ดื่ม ☐ 2. ไม่ดื่ม ☐ 3. ไม่ทราบ

D2. มีโรคประจำตัว / โรคร้ายแรง หรือไม่

- ☐ 3. ไม่ทราบ ☐ 1. ไม่มี ☐ 2. มี คือ โรค .....

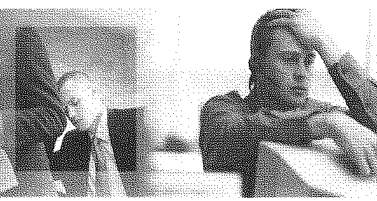
☐ 01 กระเพาะ	☐ 02 เบาหวาน	☐ 03 ความดันโลหิตสูง	☐ 04 โรคหัวใจ
☐ 05 ไตวายเรื้อรัง	☐ 06 โรคตับเรื้อรัง	☐ 07 โรคปอดเรื้อรัง	☐ 08 ปวดศีรษะเรื้อรัง
☐ 09 ปวดข้อ/เก๊าท์/ปวดเข่า/ปวดหลังเรื้อรัง	☐ 10 อัมพาต/โรคเส้นเลือดสมอง/ไขสันหลัง	☐ 11 โรคประสาท	☐ 12 ลมชัก
☐ 13 พิกการ	☐ 14 มะเร็ง	☐ 15 โรคจิตเภท	☐ 16 เอดส์/เอชไอวี
☐ 17 อื่นๆ ระบุ.....			

D3. อาการที่บ่งชี้ถึงภาวะซึมเศร้าและโรคจิต ในระยะ 2 สัปดาห์ ก่อนที่จะ ทำร้ายตนเอง มีอาการต่อไปนี้หรือไม่

D31. คู่มืออารมณ์เศร้า	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D32. บ่นเบื่อ ไม่สนใจ หรือไม่อยากทำอะไร	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D33. นอนไม่หลับ	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D34. เบื่ออาหาร	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D35. พุดหรือทำอะไรซ้ำลง	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D36. อ่อนเพลีย หรือไม่มีแรง	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D37. รู้สึกผิด ต่ำหนืดตนเอง	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D38. สมาธิไม่ดี เหม่อลอย	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D39. กระสับกระส่าย	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D310. ลังเล ตัดสินใจไม่แน่นอน	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D311. หลงลืมง่าย	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D312. วิตกกังวลมาก	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D313. มีความคิดว่ามีคนจะมาทำร้าย	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D314. พุดเพื่อใจ คนเดียว	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D315. แต่งกายที่มีลักษณะแปลก ไม่เหมาะสม	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D316. ก้าวร้าว ทุรนวาย ทำร้ายผู้อื่น	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D317. แยกตัวออกจากสังคม ไม่สูงส่งกับใคร	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D318. หวาดระแวงโดยไม่มีเหตุผล	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D319. คิดว่าตนเองมีความสามารถพิเศษกว่าคนธรรมดา	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D320. มีอาการหูแว่ว หรือ เห็นภาพหลอน	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ
D321. มีพฤติกรรมอื่นๆ ที่ผิดปกติจากคนทั่วไป	☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี	☐ 3. ไม่ทราบ

D4. คุณ.....มีนิสัยใจคอ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 01. ร่าเริง ประทิดดี	☐ 06. ชอบกังวลง่าย	☐ 10. ชอบระแวงสงสัย ไม่ไว้ใจ
☐ 02. เฉย ๆ	☐ 07. ก้าวร้าว ชอบทะเลาะ	☐ 11. ชอบเรียกร้องความสนใจ
☐ 03. ยอมตาม เชื่อฟังผู้อื่น.	☐ 08. เจ้าอารมณ์ หุนหันพลันแล่น	☐ 12. อื่น ๆ .....
☐ 04. แยกตัวไม่ชอบคบค้าสมาคม	☐ 09. เจ้าระเบียบมาก	☐ 13. ไม่ทราบ
☐ 05. หลบเลี่ยงไม่ชอบเผชิญหน้า		

D5. เคยพยายามทำร้ายตนเองมาก่อน หรือไม่ ถ้าเคย ก็ครั้ง

- ☐0. ไม่เคย (0 ครั้ง) (ข้ามไปข้อ D7.) ☐1. เคย 1 ครั้ง ☐2. เคย 2 ครั้ง
☐3. เคย 3 ครั้ง ☐4. มากกว่า 3 ครั้ง ☐5. ไม่ทราบ

D6. ครั้งสุดท้าย ที่เคยพยายามทำร้ายตนเอง (ก่อนหน้าครั้งนี้) เมื่อประมาณ

- ☐1. ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา ☐2. ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา
☐3. ภายใน 8 เดือนที่ผ่านมา ☐4. ภายใน 12 เดือนที่ผ่านมา
☐5. ภายใน 1 ปี 6 เดือนที่ผ่านมา ☐6. ภายใน มากกว่าหรือเท่ากับ 2 ปีที่ผ่านมา
☐7. ไม่ทราบ

D7. คุณ.....ดื่มสุรา / เครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด

- ☐1. ไม่ดื่ม (ข้ามไปข้อ D11.) ☐2. นาน ๆ ครั้ง ☐3. ดื่มประจำ ☐4. ไม่ทราบ

D8. คุณ...มีปัญหาจากการดื่มสุรา จนมีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่

- ☐1. ไม่มี ☐2. มี ☐3. ไม่ทราบ

D9. คุณ...มีปัญหาจากการดื่มสุรา จนมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว หรือกับเพื่อนบ้าน หรือไม่

- ☐1. ไม่มี ☐2. มี ☐3. ไม่ทราบ

D10. คุณ...มีปัญหาจากการดื่มสุรา จนมีผลกระทบต่อสุขภาพ หรือไม่

- ☐1. ไม่มี ☐2. มี (ระบุ)..... ☐3. ไม่ทราบ

D11. คุณ...เคยใช้สารเสพติด เช่น กัญชา ยาบ้า ยาอี เฮโรอีน และยาเสพติดอื่นๆ หรือไม่

- ☐1. ไม่เคย (ข้ามไปข้อ D15.) ☐2. เคย ☐3. ไม่ทราบ

D12. คุณ...มีปัญหาจากการใช้สารเสพติด จนมีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่

- ☐1. ไม่มี ☐2. มี ☐3. ไม่ทราบ

D13. คุณ...มีปัญหาจากการใช้สารเสพติด จนมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว หรือกับเพื่อนบ้าน หรือไม่

- ☐1. ไม่มี ☐2. มี ☐3. ไม่ทราบ

D14. คุณ...มีปัญหาจากการใช้สารเสพติด จนมีผลกระทบต่อสุขภาพ หรือไม่

- ☐1. ไม่มี ☐2. มี (ระบุ)..... ☐3. ไม่ทราบ

D15. คุณ...เคยไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวช หรือ คลินิกจิตเวช หรือไม่

- ☐1. ไม่เคย ☐2. เคย ☐3. ไม่ทราบ

D16. คุณ...เคยใช้ยาทางจิตเวช เช่น ยาคลายกังวล / ยานอนหลับ / ยาด้านเศร้า / ยารักษาโรคจิต หรือไม่

- ☐1. ไม่เคย (ข้ามไปข้อ E1.) ☐2. เคย ☐3. ไม่ทราบ

D17. ถ้าเคย ครั้งสุดท้าย เมื่อไร

- ☐ 1. ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา ☐ 2. ภายใน 2 เดือนที่ผ่านมา
☐ 3. ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา ☐ 4. ภายใน 4 เดือนที่ผ่านมา
☐ 5. ภายใน 5 เดือนที่ผ่านมา ☐ 6. ภายใน มากกว่า หรือเท่ากับ 6 เดือนที่ผ่านมา

E1. ในครอบครัว มีใครเคย พยายามทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตาย (ทั้งสำเร็จและไม่สำเร็จ) หรือไม่

- ☐ 0. ไม่มี (ข้ามไปข้อ E5.) ☐ 1. มี 1 คน ☐ 2. มี 2 คน
☐ 3. มี 3 คน ☐ 4. มีมากกว่า 3 คน ☐ 5. ไม่ทราบ

E2. เกี่ยวข้องกับคุณ.....โดยเป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ถ้าข้อ E1 มีมากกว่า 1 คน)

- ☐ 1. พ่อ ☐ 2. แม่ ☐ 3. พี่/น้อง ☐ 4.สามี/ภรรยา ☐ 5. ลูก/ป้า/น้า/อา
☐ 6. ปู่/ตา ☐ 7. ย่า/ยาย ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 9. ไม่ทราบ

E3. ในครอบครัวมีใครเคย ฆ่าตัวตายสำเร็จ หรือไม่ ในอดีตที่ผ่านมา ถ้ามี มีกี่คน

- ☐ 0. ไม่มี (ข้ามไปข้อ E5.) ☐ 1. มี 1 คน ☐ 2. มี 2 คน
☐ 3. มี 3 คน ☐ 4. มีมากกว่า 3 คน ☐ 5. ไม่ทราบ

E4. เกี่ยวข้องกับคุณ.....โดยเป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ถ้าข้อ E3 มีมากกว่า 1 คน)

- ☐ 1. พ่อ ☐ 2. แม่ ☐ 3. พี่/น้อง ☐ 4.สามี/ภรรยา ☐ 5. ลูก/ป้า/น้า/อา
☐ 6. ปู่/ตา ☐ 7. ย่า/ยาย ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 9. ไม่ทราบ

E5. มีใครในครอบครัว ที่มีการเจ็บป่วยทางจิตเวช หรือไม่

- ☐ 1. ไม่มี (ข้ามไปข้อ F1.) ☐ 2. มี ป่วยเป็นหรือภาวะอะไร..... ☐ 3. ไม่ทราบ

E6. ถ้ามี บุคคลนี้ เกี่ยวข้องกับคุณ.....โดยเป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ถ้าข้อ E6 มีมากกว่า 1 คน)

- ☐ 1. พ่อ ☐ 2. แม่ ☐ 3. พี่/น้อง ☐ 4.สามี/ภรรยา ☐ 5. ลูก/ป้า/น้า/อา
☐ 6. ปู่/ตา ☐ 7. ย่า/ยาย ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 9. ไม่ทราบ

ข้อมูลบุคคล

F1. เพศผู้ป่วย ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง ☐ 3. ไม่ทราบ

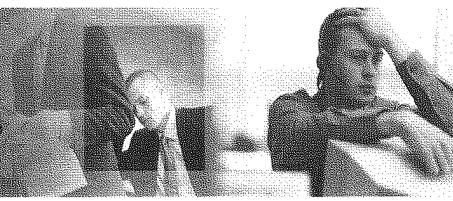
F2. อายุผู้ป่วย.....ปี (00 = ไม่ทราบ)

F3. เชื้อชาติ ☐ 1. ไทย ☐ 2. จีน ☐ 3. พม่า ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 5. ไม่ทราบ

F4. ศาสนา ☐ 1. พุทธ ☐ 2. คริสต์ ☐ 3. อิสลาม ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 5. ไม่ทราบ

F5. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ☐ 1. ไม่ได้เรียน ☐ 2. ต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช., ปวส., อนุปริญญา, ฝึกหัดครู ☐ 5. ปริญญาตรี
☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 7. อื่นๆ (ระบุ)..... ☐ 8. ไม่ทราบ

F6. สถานภาพสมรสปัจจุบัน

- ☐1. โสด ☐2. คู่ (ทั้ง จด และ ไม่จดทะเบียนสมรส) ☐3. ม่าย
☐4. หย่า / แยก ☐5. อื่น ๆ (ระบุ) ..... ☐6. ไม่ทราบ

F7. มีชีวิตคู่ (ทั้งแต่งงานและไม่แต่งงาน) มาแล้วกี่ครั้ง (รวมครั้งปัจจุบัน)

- ☐0 ไม่เคยมี ☐1. มี 1 ครั้ง ☐2. มี 2 ครั้ง ☐3. มีมากกว่า 2 ครั้ง ☐4. ไม่ทราบ

F8. มีบุตร/ธิดา รวมกี่คน

- ☐0 ไม่มีลูก ☐1. มีลูก 1 คน ☐2. มีลูก 2 คน ☐3. มีลูก 3 คน
☐4. มีลูก 4 คน ☐5. มีลูก 5 คน ☐6. มีลูก 6 คน ☐6. มีลูกมากกว่า 6 คน
☐7. ไม่ทราบ

G1. อาชีพหลัก คือ (คือ อาชีพ ที่ใช้เวลาของชีวิต มากที่สุด ตอบเพียงข้อเดียว)

- ☐1 เกษตรกรรม ☐2 รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน ☐3 แม่บ้าน
☐4 พนักงานบริษัท ☐5 ค้าขาย/กิจการส่วนบุคคล ☐6 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
☐7 นักศึกษา/นักเรียน ☐8 อื่นๆระบุ..... ☐9 ไม่ทราบ

G2. ช่วงก่อนการทำร้ายตนเอง คุณ ....ตงงาน / ว่างงาน หรือไม่

- ☐1. ไม่ใช่ ☐2. ใช่ (ตอบข้อ G21 ต่อไป) ☐03 ไม่ทราบ

G21 ถ้าว่างงาน หรือ ตงงาน ว่างงานมานานเท่าไร

- ☐1. น้อยกว่า 6 เดือน ☐2. 6 เดือน - 1 ปี ☐3. 1.1 ปี - 3 ปี
☐4. 3.1 ปี - 5 ปี ☐5. 5.1 ปี - 10 ปี ☐6. มากกว่า 10 ปี
☐7. ไม่ทราบ

G3. สาเหตุที่ว่างงาน หรือ ตงงาน .....

G4. ถ้าว่างงาน หรือ ตงงาน ก่อนตงงาน งานล่ำสุดที่ทำคือ .....

H1ZIP. ที่อยู่ปัจจุบัน หรือ ก่อนเสียชีวิต เลขที่.....หมู่ที่.....หมู่บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

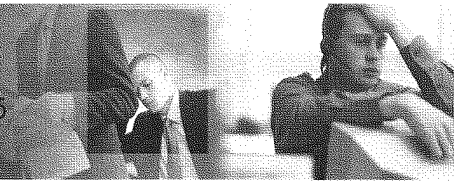
H2. ในช่วงก่อนทำร้ายตนเอง อาศัยอยู่กับใคร

- ☐1. อยู่คนเดียว ☐2. อยู่กับเพื่อน / เพื่อนร่วมงาน
☐3. อยู่กับครอบครัว (เช่น แฟน ลูกหลาน พ่อแม่ ฯลฯ)
☐4. อื่น ๆ (ระบุ) ..... ☐5. ไม่ทราบ

H4. ประเภทที่อยู่อาศัย

- ☐1. บ้านเดี่ยว ☐2. ห้องแถว เรือนแถว ☐3. ตึกแถว ☐4. ทาวน์เฮาส์
☐5. ห้องชุด คอนโด ☐6. เรือ แพ รถ ☐7. ที่อยู่อาศัยในสำนักงาน โรงงาน
☐8. อื่น ๆ ..... ☐9. ไม่ทราบ

ภาคผนวก 2

ตัวอย่างเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้ทำร้ายตนเอง

ทะเลาะกับคนใกล้ชิด ถูกดุด่า ว่ากล่าว ต่ำทอน เรียกร้องขอไม่ได้ น้อยใจ

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
ชาย 10 ปี เรียนหนังสือ กินสารเคมี	ลูก ๆ บ่น ถูกพี่สาวดู เกิดความน้อยใจ	ไม่เสียชีวิต
หญิง 11 ปี เรียนหนังสือ แขนงคอก	บิดามารดาไปทำงาน กทม. อยู่กับยาย ทะเลาะกับยาย	เสียชีวิต
หญิง 11 ปี เรียนหนังสือ แขนงคอก	พ่อบ่นเรื่องการปฏิบัติตัว ผู้ป่วยตื่นสาย ไม่ช่วยทำงานบ้าน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 11 ปี เรียนหนังสือ แขนงคอก	น้อยใจ ถูกดุด่า	เสียชีวิต
หญิง 15 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	ถูกบิดา มารดา ดุด่า ว่ากล่าว ทำให้เกิดความน้อยใจ	ไม่เสียชีวิต
หญิง 15 ปี เรียนหนังสือ กินสารเคมี	พ่อไม่ให้ออกไปเที่ยวนอกบ้าน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 17 ปี แม่บ้าน กินสารเคมี ล้างห้องน้ำ	เป็นเมียน้อย ทะเลาะกับเมียหลวงแล้วมารดาต่อว่า	ไม่เสียชีวิต
หญิง 18 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	ทะเลาะกับเพื่อนร่วมงาน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 19 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด พาราเซตามอล > 30 เม็ด	มีปากเสียงกับยายของแฟน แฟนเห็นยายเป็นฝ่ายถูก น้อยใจแฟน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 21 ปี รับจ้าง กินยาฆ่าหญ้า	ทะเลาะกับคนในบ้าน หลังจากนั้นประชดด้วยการกินยา	ไม่เสียชีวิต
หญิง 23 ปี ค้าขาย แขนงคอก	น้อยใจญาติ (ย่า)	ไม่เสียชีวิต
ชาย 24 ปี รับจ้าง กินยาฆ่าหญ้า	พ่อแม่ชอบด่าว่ากันและว่าตนไม่ทำงานทำการ แล้วตนเองก็ไม่ มีข้าวของเหมือนคนอื่น ๆ รู้สึกน้อยใจตนเอง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 26 ปี รับจ้าง กินยาฆ่าหญ้า	ทะเลาะกับสามี กินยาฆ่าหญ้า	ไม่เสียชีวิต
ชาย 27 ปี รับราชการ ยาฆ่าแมลง	พ่อแม่ว่า เอรากไปแล้วไปชนต้นไม้	ไม่เสียชีวิต
ชาย 29 ปี เกษตรกร กินยาฆ่าหญ้า	ทะเลาะกับภรรยา ตีแม่เหล้า	ไม่เสียชีวิต
หญิง 32 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	เครียด ปัญหทะเลาะกับพ่อบ้าน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 35 ปี เกษตรกร กินยาฆ่าหญ้า	ขัดแย้งภายในครอบครัวกับมารดา	ไม่เสียชีวิต
หญิง 36 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	ให้เลิกกับสามี (แยกทางจากสามีแล้ว 3 ปี สามีกลับมาอยู่บ้าน อีก จึงออกจากบ้านมาเช่าอยู่ สามีมาขอให้กลับหลายครั้ง ไม่ยอมกลับต่อมาใช้กำลัง)	ไม่เสียชีวิต
หญิง 39 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าแมลง	ดื่มสุราเสียใจเรื่องพ่อดุด่า น้อยใจพ่อไม่รัก	ไม่เสียชีวิต
หญิง 44 ปี เกษตรกร แขนงคอก	สามีเมาสุรา และอาละวาด ต่ำ ทูบตี ตนเองและลูก	ไม่เสียชีวิต

หญิง 45 ปี เกษตรกรกินยาฆ่าแมลง	คิดมาก เครียดเรื่องครอบครัว	ไม่เสียชีวิต
หญิง 50 ปี ค้าขาย กินยาเกินขนาด	โมโห โกรธเคืองลูก น้อยใจ เครียด	ไม่เสียชีวิต
หญิง 56 ปี แม่บ้าน แขนงคอก	ทะเลาะกับบุตร	เสียชีวิต
หญิง 76 ปี เกษตรกร แขนงคอก	น้อยใจบุตร ที่ไม่มาทำบุญตามที่นัดหมายไว้	เสียชีวิต

เจ็บป่วย โรคเรื้อรัง พิกการ

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
หญิง 32 ปี รับจ้าง แขนงคอก	เจ็บป่วยเป็นโรคเอดส์ ท้อแท้ในชีวิต ฆ่าตัวตาย	เสียชีวิต
ชาย 37 ปี เกษตรกร กินยาฆ่าหญ้า	ทราบว่าเป็นโรคเอดส์ คิดมาก ซึมลง กินยาฆ่าตัวตาย	เสียชีวิต
ชาย 37 ปี เกษตรกร แขนงคอก	ภรรยาเสียชีวิต ติดเชื้อเอดส์จากตนเองและลูกเป็นกำพร้า	เสียชีวิต
ชาย 31 ปี เกษตรกร แขนงคอก	เคยไปทำงานต่างประเทศ ป่วยเป็นเอดส์ นอนซึมอยู่ ประมาณ 2 ปี ผูกคอตาย	เสียชีวิต
ชาย 29 ปี ค้าขาย กินยาฆ่าหญ้า	ติดเชื้อเอดส์ ภรรยาหนีไป	เสียชีวิต
หญิง 46 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	มีอาการเจ็บป่วยจากโรคเอดส์ กลุ้มใจ กินยาฆ่าตัวตาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 20 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	ปวดศีรษะมาก ปวดเรื้อรังไปรักษาที่คลินิกแพทย์ให้ยามากินยา 1 ชุดแต่ไม่หายคิดว่ากินหลาย ๆ ชุดคงหายปวด จึงกินไป 7 ชุด	ไม่เสียชีวิต
หญิง 41 ปี เกษตรกร ยาฆ่าแมลง	เป็นมะเร็งในเม็ดเลือดขาว คิดมากตลอด	เสียชีวิต
ชาย 58 ปี เกษตรกร แขนงคอก	เป็นโรคมะเร็งตับ มีอาการปวดทรมานมาก	เสียชีวิต
ชาย 54 ปี เกษตรกร แขนงคอก	ป่วยเป็นมะเร็ง ทุกข์ทรมาน ไปรักษาหลายที่หมดเงิน เป็นหนี้	เสียชีวิต
ชาย 36 ปี กระโดดที่สูง	เป็นมะเร็งระยะสุดท้าย ไม่อยากให้ลูกเมียลำบาก ตายให้พ้น ๆ	เสียชีวิต
หญิง 20 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด และใช้มีด	เป็นมะเร็งกระดูก ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้	ไม่เสียชีวิต
หญิง 19 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	ไปตรวจแล้วพบว่าเป็นมะเร็งเม็ดเลือดขาว อยู่ได้ไม่เกิน 3 ปี	ไม่เสียชีวิต
ชาย 44 ปี เกษตรกร แขนงคอก	เป็นโรคมะเร็งตับ แต่รู้ว่ารักษาไม่หาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 32 ปี รับจ้าง กินสารเคมี และ แขนงคอก	พี่ชายป่วยเป็นมะเร็งไม่มีคำรักษา มีหนี้สินมาก	เสียชีวิต
ชาย 50 ปี แขนงคอก	พิกการเดินไม่ได้ มีโรคประจำตัวหลายโรค เข้าออกโรงพยาบาลบ่อย ๆ ท้อแท้ ฆ่าตัวตาย	เสียชีวิต
ชาย 32 ปี เกษตรกร แขนงคอก	ร่างกายไม่ปกติ เนื่องจากประสบอุบัติเหตุจักรยานยนต์ คิดมาก ภรรยาต้องการหย่าร้าง	เสียชีวิต
ชาย 24 ปี รับจ้าง แขนงคอก	พิกการถูกรถชน ไม่ต้องการเป็นภาระทางบ้าน	เสียชีวิต

ชาย 24 ปี เกษตรกร กินสารเคมีฆ่าแมลง	เบาหวาน และเป็นอัมพาตเรื้อรัง	เสียชีวิต
ชาย 65 ปี เกษตรกร กินยาฆ่าหญ้า	ประสบอุบัติเหตุแขนขาใช้ไม่ได้ ลูกอั้นทะบวมโต เคยไปรับการรักษแต่อาการไม่ดีขึ้น	เสียชีวิต
ชาย 53 ปี รับราชการ ใช้ปืนยิง	ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ต้มสุรามาก	เสียชีวิต
ชาย 45 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าแมลง	เป็นอัมพาต เจ้านั้นตามทวงหนี้บ่อย ประมาณ 1 ปี เครียดมาก เพราะเคยทำงานสร้างบ้านได้ แล้วมาเป็นภาระของลูกเมีย	เสียชีวิต
หญิง 41 ปี แม่บ้าน กินสารเคมีล้างห้องน้ำ	กังวลเรื่องโรคที่เป็น อัมพาต แขนขาขยับไม่ได้ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้เลย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 39 ปี เกษตรกร กินสารเคมีฆ่าแมลง	ผู้ป่วยเป็นอัมพาตครึ่งซีกขวา ไม่สามารถหาเงินเลี้ยงครอบครัวได้ ระหว่างนั้นสามีเป็นผู้รับภาระทุกอย่างในครอบครัว ไม่มีเวลาเอาใจใส่ เกิดความน้อยใจ หวาดระแวงในตัวสามี กลัวปันใจให้หญิงอื่น	ไม่เสียชีวิต
หญิง 18 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	ผู้ป่วยพิการตาซ้ายบอดแต่กำเนิด บิดามารดาหวังจะไม่ชอบให้คบเพื่อนกลัวลูกสาวเสียคน วันเกิดเหตุผู้ป่วยไปเที่ยวแล้วไม่บอกมารดา ทำให้เกิดการโต้เถียง ทะเลาะกันในครอบครัว ผู้ป่วยน้อยใจ	ไม่เสียชีวิต
ชาย 24 ปี เกษตรกร กระโดดที่สูง	มีปมด้วยเรื่องปานที่ใบหน้า ทะเลาะกับแม่	ไม่เสียชีวิต
ชาย 36 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าแมลง	เป็นวัณโรคปอด รักษาไม่ต่อเนื่อง ไม่ค่อยดูแลสุขภาพ ไม่สูงส่งกับใคร ชอบสูบบุหรี่ วันเกิดเหตุมีเสียงอะไรลั่นลงพื้นไปดูเห็นผู้ป่วยน้ำลายฟูมปากแล้ว	เสียชีวิต
หญิง 24 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	เป็นโรคประจำตัว หอบหืด	ไม่เสียชีวิต
ชาย 56 ปี เกษตรกร กินสารเคมีฆ่าแมลง	ผู้ป่วยเครียดเรื่องอาการเจ็บป่วยเรื้อรัง เป็นเบาหวาน ต้องโดนตดนิ้วก้อยเท้าขวา แพทย์นัดตัด	เสียชีวิต
หญิง 45 ปี เกษตรกร กินสารเคมีฆ่าหญ้า	เจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคความดันโลหิตสูง เบาหวานมา 5-6 ปี และเป็นโรคไตวาย	ไม่เสียชีวิต
ชาย 56 ปี เกษตรกร แขนงคอก	มีอาการอ่อนเพลีย เมื่ออาหาร แพทย์บอกว่าเป็นโรคตับอักเสบ ลูกไม่ได้อยู่ด้วยไปทำงานต่างจังหวัด บอกว่าถ้าตายไปไม่มีใครเห็นและลูกสาวมีปัญหาครอบครัว มาปรึกษาพ่อ ทำให้เกิดความละอายใจ	เสียชีวิต
ชาย 38 ปี รับจ้าง ยาฆ่าแมลง	มีโรคประจำตัว คือ ลมชัก และฐานะยากจน	เสียชีวิต
หญิง 53 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	เนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บของตนเอง เป็นความดันโลหิตสูง ปวดศีรษะมาก กินยาให้หายไม่ต้องตื่นขึ้นมารับรู้อะไรอีก	ไม่เสียชีวิต
หญิง 66 ปี แม่บ้าน กินยาเกินขนาด	ไม่สบายเนื่องจากปวดข้อ และมีปัญหากับสามี	ไม่เสียชีวิต
หญิง 60 ปี แม่บ้าน แขนงคอก	เครียดมีโรคเรื้อรัง วิตกกังวล น้อยใจลูก	เสียชีวิต

หญิง 59 ปี แขนงคอ	ปัญหาเรื่องเจ็บป่วยเรื้อรัง กังวลเรื่องเงินค่ารักษาพยาบาล สูญเสียแม่ พี่สาว พ่อ ในเวลาใกล้กัน	เสียชีวิต
ชาย 39 ปี คำชาย แขนงคอ	กลับจากกรุงเทพมีอาการป่วยไม่ทราบว่าเป็นอะไรไม่ยอม ไปโรงพยาบาล บ่นเบื่ออยากฆ่าตัวตาย เนื่องจากทรมานจาก โรค แขนงคอในท้อง	เสียชีวิต
ชาย 36 ปี คำชาย แขนงคอ	ผู้ป่วยกังวลในโรคที่เป็น ที่บ้านไม่เข้าใจ พูดไม่น่าฟัง ซ้ำเดิม	เสียชีวิต
ชาย 35 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่า แมลง	เครียดเรื่องปัญหาครอบครัวเจ็บป่วยเรื้อรังของตน มือเท้าลั่น ตลอดเวลา ทำงานไม่ได้ ต้องอาศัยพ่อแม่	เสียชีวิต
หญิง 40 ปี เกษตรกร กินสารเคมี ฆ่าแมลง	เคยแข็งแรงทำไร่ทำนาได้ ตอนนี้เจ็บป่วยช่วยลูก ๆ ทำงานไม่ ไหว เจ็บใจ คับแค้นใจ อยู่ก็ไม่มีจุดหมาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 30 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด และกินสารเคมีฆ่าแมลง	รู้สึกหมดหวังในชีวิตไม่อยากให้เป็นภาระของแม่ รู้สึกว่าตนเอง ไม่มีรายได้ เป็นโรค รักษาไม่หาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 21 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกิน ขนาด	ปวดท้องมาก เครียดกินยาแก้ปวดแล้วไม่ทุเลา เลยโกรธตนเอง จึงนำยาแก้ปวดที่มีอยู่ทั้งหมด 40 เม็ด กินโดยคิดว่าหากตายไป ก็จะได้ไม่ปวดท้อง	ไม่เสียชีวิต

กลัวติดเชื้อเอดส์

หญิง 33 ปี คำชาย แขนงคอ	วิตกกังวลเครียด มีคนมาพูดว่าที่สามีตายเมื่อ 3 เดือนที่แล้วเป็น เอดส์	เสียชีวิต
ชาย 59 ปี กินยาเกินขนาด	น้ำหนักลด มีผื่นคันบ่อยๆ เพื่อนบอกเป็นเอดส์ ไม่ค่อยมีใคร สูงลิ้งด้วย คิดมาก กลัวไปเป็นเอดส์ (เคยสักลายตามตัว)	ไม่เสียชีวิต
ชาย 56 ปี คำชาย กินยาเกินขนาด	มีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น ไม่ได้ป้องกันตนเอง กลัวติดเชื้อ	ไม่เสียชีวิต
ชาย 32 ปี เกษตรกร กินยาเบื่อหนู	ลึนเป็นตุ่ม กลัวว่าจะเป็นเอดส์ กลัวจะไปติดตนในครอบครัว	ไม่เสียชีวิต
ชาย 24 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	บ่นเบื่อชีวิต อยากตาย คิดมาก กลัวตัวเองติดเอดส์	ไม่เสียชีวิต

มีอาการโรคจิต

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
หญิง 64 ปี เกษตรกร กินยาเกินขนาด	นอนไม่หลับ หลงลืมง่าย กินยาหลายชนิดผสมกัน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 25 ปี เกษตรกร ไร่มีด	มีอาการประสาทหลอน มีอาการกลัวสิ่งต่างๆ มีการลึงเล ตัดสินใจอะไรไม่แน่นอน มีประวัติเจ็บป่วยทางจิต เนื่องจากเคยเสพยาบ้าเมื่อ 3 ปีก่อน วันเกิดเหตุผู้ป่วยมี อาการทางประสาทควบคุมตัวเองไม่ได้	ไม่เสียชีวิต
ชาย 25 ปี กินสารเคมี ฆ่าแมลง ไร่มีด	มีอาการทางจิต เกิดภาพหลอน ทำร้ายตนเอง	ไม่เสียชีวิต

ชาย 23 ปี ก็นสารเคมีฆ่าแมลง แขนงคอก	วิตกกังวลกลัวคนมาทำร้าย หวาดระแวง ก็นยา	ไม่เสียชีวิต
ชาย 25 ปี เกษตรกร ใช้มีด	ผู้ป่วยจิตเวช ไปเล่นกีฬา ตาสู้แสงไม่ได้ กระสับกระส่าย อยู่ไม่เป็นที่ คิดอยากตาย ไปเอามีดมาแทงท้องตัวเอง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 22 ปี รับจ้าง ก็นยาเกินขนาด	ไม่มีอาการเครียด แต่คุณไสยเข้าตัว โดยไม่มีเสียงแว่วว่าให้ก็นยาได้แล้ว จึงก็นยา	ไม่เสียชีวิต
ชาย 33 ปี พนักงาน ก็นสารฆ่าหญ้า	มีอาการทางประสาท เห็นภาพหลอนว่ามีคนมาที่บ้านมากมาย และพ่อแม่ผู้ตายเห็นว่าผู้ตายได้มีการเตรียมยาฆ่าตัวตายไว้แล้ว	เสียชีวิต
หญิง 44 ปี รับราชการ ใช้มีด	มีอาการนอนไม่หลับมาก พูดจาสับสนบ่นอยากตาย และบอกว่าอยู่ต่อไปไม่ได้แล้ว เบื้องบนเขาส่งคนมารอรับแล้ว	เสียชีวิต
ชาย 25 ปี ก็นยาเกินขนาด	มีเสียงพูด หูแว่ว เครียด รู้สึกไร้ค่า ไม้ได้นอน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 35 ปี ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	มีโรคทางจิตเวช อยู่บ้านคนเดียว ก็นยาแล้ววิ่งมาลั่นหน้าบ้านแม่บอกว่าก็นยาบ้า	ไม่เสียชีวิต
ชาย 25 ปี รับจ้าง ก็นยาเกินขนาด	มีคนจะทำร้าย จะมาฆ่าตนเอง	ไม่เสียชีวิต
ชาย 30 ปี ค้าขาย ก็นสารเคมีฆ่าหญ้า	ขาดยาโรคจิต	เสียชีวิต
หญิง 23 ปี เกษตรกร ก็นยาเกินขนาด	เสพกัญชา ดื่มสุรา มีภาพหลอน หูแว่ว เบื่อหน่ายในชีวิต จนเอง ในขณะที่เสียงคนแว่วในหูให้กระโดดลงจากบ้าน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 19 ปี เรียนหนังสือ ก็นยาเกินขนาด	มีอาการทางจิต เห็นภาพหลอน พูดคนเดียว	ไม่เสียชีวิต
ชาย 37 ปี รับจ้าง แขนงคอก	ผู้ป่วยสติไม่ค่อยจะเต็มมีปัญหาเรื่องสติปัญญาเล็กน้อย	เสียชีวิต
ชาย 46 ปี เกษตรกร แขนงคอก	น้อยใจ ดื่มสุรา หวาดกลัวคนอื่นจะมาฆ่า	เสียชีวิต
ชาย 39 ปี ค้าขาย แขนงคอก	ผู้ป่วยมีอาการทางจิต หวาดระแวงกลัวคนทำร้าย ชิมเศร้า แขนงคอกตาย เสียชีวิต	เสียชีวิต
ชาย 37 ปี รับจ้าง กระโดดน้ำ	ไม่ยอมนอน พูดเพ้อเจ้อ มีอาการทางจิต ติดยาเสพติด ติดสุรา	เสียชีวิต
ชาย 49 ปี ก็นสารเคมีฆ่าหญ้า	ผู้ป่วยเป็นพระ พระที่ดูแลบอกว่ามีอาการทางจิตมาประมาณเดือนแล้ว ตอนนี้นำก็นยา รักษาอยู่	ไม่เสียชีวิต
ชาย 64 ปี เกษตรกร ก็นยาฆ่าหญ้า	มีอาการทางจิตมา 4-5 ปี รับยาที่จิตเวชนครสวรรค์ วันที่ทำร้ายตนเองขาดยาโรคจิตมีอาการซึมเศร้า เบื่อชีวิต ไม่อยากอยู่ ช่วยลูกหลานทำงานไม่ได้ รู้สึกคับแค้นใจ	เสียชีวิต
หญิง 43 ปี เกษตรกร ก็นยาฆ่าหญ้า	เป็นโรคจิต รักษาที่รพ. จิตเวช 2 ปี ขาดยามีอาการเครียด ไม่อยากมีชีวิตอยู่	เสียชีวิต
ชาย 26 ปี ใช้ปืนยิง	ผู้ป่วยรับยาจาก รพ.จิตเวช หลายปี ไม่หาย เบื่อชีวิต ไม่ค่อยมีเพื่อน	ไม่เสียชีวิต

หญิง 35 ปี เกษตรกร กินยาฆ่าแมลง	ยากจนมาก ตนเองเป็นโรคจิตทำงานไม่ได้ ลูกก็เล็ก ยังไม่เข้าเรียน สามีก๊ทั้ง พ่อแม่ก็แก่มาก เครียดมานาน วันเกิดเหตุอยู่ดี ๆ ก็อยากตาย	ไม่เสียชีวิต
ชาย 51 ปี เกษตรกร แขนงคอก	ดื่มเหล้าช่วงเทศกาลสงกรานต์ 3 วัน ผู้ป่วยเคยพูดว่าต้นอี่ชีกินน้ำอยู่ (ภรรยาคิดว่าเจ้าที่ต้นอี่ชีกินน้ำเอาชีวิตไป)	เสียชีวิต
หญิง 37 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าแมลง	สามีนอกใจ 3 ทั้งตนเองไปมีภรรยาใหม่ ผิดหวังกับชีวิตคู่ 3 ครั้ง มีอาการทางจิต กินยาทางจิตเวช จนทำงานไม่ได้ ต้องขายที่ดินที่ไร่ เรื่องตะเวนรักษา บ่นว่าตนเองไม่มีค่า	เสียชีวิต
ชาย 24 ปี รับจ้าง ใช้มีด	ไม่ใ ภาพหลอน หนูแว่ว ว่ามีคนมาทำร้ายตัวเอง	ไม่เสียชีวิต

ผิดหวังเรื่องความรัก หึงหวง

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
หญิง 17 ปี ค้าขาย กินยาเกินขนาด กินสารเคมีฆ่าแมลง	แฟนขอเลิก ทำใจไม่ได้ ไม่ทันคิดจึงทำร้ายตนเอง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 18 ปี เรียนหนังสือ กินสารเคมี ล้างห้องน้ำ	อยากตาย เนื่องจากผิดหวังจากคนรัก พ่อแม่ห้ามปราม โกรธพ่อแม่	ไม่เสียชีวิต
หญิง 19 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	สามีนอกใจ ไม่มีผู้หญิงคนใหม่	ไม่เสียชีวิต
ชาย 19 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ล้างห้องน้ำ	ทะเลาะกับแฟน เรื่องความเจ้าชู้ของผู้ป่วย	ไม่เสียชีวิต
ชาย 20 ปี รับจ้าง แขนงคอก	ถูกขัดใจอยากแต่งงาน แล้วบิดาไม่ยอม คิดมาก แขนงคอกตาย	ไม่เสียชีวิต
ชาย 21 ปี รับจ้าง กินสารเคมีล้างห้องน้ำ	ทะเลาะกับแฟน เรื่องหึงหวงกัน น้อยใจ	ไม่เสียชีวิต
ชาย 22 ปี เกษตรกร กินยาไฮโดร	ปัญหาชู้สาว ถูกปฏิเสธความรัก	ไม่เสียชีวิต
ชาย 23 ปี รับจ้าง แขนงคอก	มีปัญหาชู้สาวกับแม่ยาย และแม่ยายแจ้งความถูกตำรวจจับเรื่องข่มขืนแม่ยาย	เสียชีวิต
หญิง 23 ปี เกษตรกร กินยาเกินขนาด	ผิดหวังในความรัก ปัญหาการเรียน ปัญหาเศรษฐกิจ น้อยใจ ทำร้ายร่างกาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 23 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	แฟนคบกันมาได้ 2 ปี แต่แฟนได้หย่ากับภรรยาคนแรกแล้ว มีบุตร 1 คน แต่แฟนยังต้องส่งเสียค่าเลี้ยงบุตรอยู่ 1 สัปดาห์ก่อนเกิดเหตุบิดาของภรรยาเก่าโทรมาบอกว่าแย่งสามีนอกใจ ครอบครัวผู้ป่วยทราบเรื่องให้แฟนรับแต่งงานกับลูกสาวของตนโดยเร็ว	ไม่เสียชีวิต
หญิง 24 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ฆ่าหญ้า	สามีนอกใจ ยั่วแหย่กลางคืน ดิดการพนัน สามีนอกใจจะเอาหญิงอื่นเข้ามาอยู่ในบ้าน	ไม่เสียชีวิต

ชาย 24 ปี พนักงาน กินยาเกินขนาด	เพื่อนชายที่คบด้วยบอกเลิก ทำให้รู้สึกซึมเศร้า	ไม่เสียชีวิต
ชาย 25 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ฆ่าหญ้า	หึงหวงภรรยา ภรรยาจะไปเที่ยวกับเพื่อน เคื่องไม่ให้ไป ภรรยาไปได้ประมาณ ครึ่งชั่วโมง กินยา	ไม่เสียชีวิต
ชาย 25 ปี รับราชการ กินสารเคมี	ผู้ป่วยคบเพื่อนชายมา 2 ปี สนทนากันมาก ก่อนหน้านี้ 2-3 เดือน เพื่อนชายเริ่มตีตัวออกห่าง	ไม่เสียชีวิต
ชาย 26 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ฆ่าหญ้า	ชอบพอกับญาติ เป็นลูกพี่ลูกน้องกัน แต่พ่อแม่พี่น้องไม่ ยอมรับ เครียด หาทางออกไม่ได้ สับสน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 27 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ฆ่าหญ้า	สามีไปมีภรรยาใหม่ น้อยใจ กินยาฆ่าตัวตาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 28 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	ปัญหาเรื่องครอบครัว (เป็นพี่น้องกันแต่งงานกับผู้ชาย คนเดียวกัน)	ไม่เสียชีวิต
หญิง 31 ปี แม่บ้าน กินยาเกินขนาด	สามีและมารดาไม่เข้าใจ กล่าวหาว่าเป็นคนบ้า กลัวสามี นอกใจ ทำเรื่องชู้สาวกับมารดา (เลี้ยง) เพราะสามีอายุ เท่ากับมารดา	ไม่เสียชีวิต
ชาย 32 ปี รับราชการ ใช้ปืนยิง	ช่วงนั้นผู้ป่วยไปเรียน ภรรยาไปมีสามีใหม่ซึ่งรวยกว่า เวลา ผู้ป่วยไปเยี่ยมลูกเมียเขาก็กีดกันไม่ให้พบกัน ผู้ป่วยต้อง รับภาระพี่สาวซึ่งเป็นหม้ายและต้องเที่ยวไปเรียน ผู้ป่วย เครียดมากและดื่มเหล้ามากขึ้น	ไม่เสียชีวิต
ชาย 34 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ฆ่าหญ้า	พี่สาวขัดขวางไม่ยอมให้ผู้ป่วยแต่งงานกับหญิงที่ตนรัก	ไม่เสียชีวิต
หญิง 35 ปี เกษตรกร กินยาฆ่าแมลง	สามีมีภรณยาน้อย น้อยใจ ทำร้ายตนเอง	ไม่เสียชีวิต
ชาย 36 ปี ค้าขาย กินสารเคมี ฆ่าแมลง	แฟนขอเลิก จึงเสียใจ กลุ้มใจ กินยาฆ่าแมลง	เสียชีวิต
หญิง 37 ปี รับราชการ แขนวคอ	ปัญหานี้สินและชู้สาว	เสียชีวิต
ชาย 38 ปี รับจ้าง แขนวคอ	หวาดระแวงว่าภรรยาจะมีชู้ ทะเลาะกัน ภรรยาด่าทอและ ชูให้ตาย	เสียชีวิต
หญิง 39 ปี ค้าขาย กินยาเกินขนาด	ทะเลาะกับสามี เป็นภรรยาคนที่ 2 สามีบอกเลิก	ไม่เสียชีวิต
หญิง 41 ปี รับราชการ กินยาเกินขนาด	แฟนมีแฟนใหม่ เพิ่งแยกทางกัน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 42 ปี รับจ้าง กินสารเคมี เบื่อหนู	ทะเลาะกับสามี สามีชอบทำร้ายร่างกาย สามีเจ้าชู้ มี ปัญหาเรื่องเงิน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 45 ปี แม่บ้าน กินสารเคมี ฆ่าแมลง	ทะเลาะกับสามีไม่มีเหตุอื่น	ไม่เสียชีวิต
หญิง 47 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	สามีหึงหวง และถูกทำร้าย	ไม่เสียชีวิต
ชาย 53 ปี กินสารเคมีฆ่าแมลง	น้อยใจตนเอง เมียนอกใจ ลูกชายเกเร	ไม่เสียชีวิต
ชาย 78 ปี กินยาเกินขนาด	หึงหวงภรรยา กลัวจะไปมีสามีใหม่ วันเกิดเหตุมีงาน แต่งงานของญาติที่หมู่บ้านข้าง ๆ ผู้ป่วยห้ามไม่ให้ภรรยา ไป จึงกินยาเรียกร้องความสนใจ	ไม่เสียชีวิต

ติดสุรา ยาเสพติด

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
หญิง 17 ปี กินยาเกินขนาด	ทะเลาะกับมารดา เพราะมารดากลัวไปใช้ยาบ้า เนื่องจากผู้ป่วยมีนิสัยเกรง ชอบเที่ยว มารดาจะส่งสถานพินิจ ถ้าเห็นว่ามีดี	ไม่เสียชีวิต
ชาย 19 ปี กินยาล้างห้องน้ำ และ ใช้มีด	ทะเลาะกับภรรยา ภรรยาชวนให้เลิกดื่มเหล้า	ไม่เสียชีวิต
ชาย 21 ปี เกษตรกร แขนงคอก	ผู้ป่วยเคยเสพยาบ้า โดยกลุ่มเพื่อชักชวนให้หนีเที่ยว ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ญาติเคยตักเตือนไม่เคยฟัง วันเกิดเหตุญาติเห็นผู้ป่วยแขนงคอกตายได้ตั้งไม้	เสียชีวิต
ชาย 24 ปี รับจ้าง แขนงคอก	ติดยาบ้า พุดจาเพื่อเจอคนเดียว	เสียชีวิต
ชาย 31 ปี เกษตรกร แขนงคอก	ภรรยาบ่น ตำหนิ เรื่องติดยาไม่ทำงาน	เสียชีวิต
ชาย 32 ปี เกษตรกร ใช้ปืนยิง	มีปัญหาเรื่องยาเสพติด ถูกศาลนัดไปที่จังหวัด เพราะหาว่าเป็นผู้ค้ายาเสพติด	เสียชีวิต
ชาย 34 ปี ค้าขาย กินยาเกินขนาด	ผู้ป่วยดื่มสุราจัด มีหนี้สิน ทะเลาะกับภรรยาหลายเรื่อง ภรรยาปล่อยเงินกู้	ไม่เสียชีวิต
ชาย 35 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ล้างห้องน้ำ	ผู้ป่วยเคยเสพยาบ้า เคยมีอาละวาดเวลาพ่อแม่ไม่ให้ออกไปหาเพื่อน วันเกิดเหตุผู้ป่วยไม่ค่อยยอมทำงาน แม่บ่นกล่าวตักเตือน ทำให้รู้สึกน้อยใจ กินน้ำยาล้างห้องน้ำ	เสียชีวิต
ชาย 36 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	ผู้ป่วยชอบดื่มเหล้า เม้าอาละวาด ทะเลาะกับแฟนหลายเรื่องสะสมมานาน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 38 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าหญ้า	ผู้ป่วยเคยเสพยาบ้ามา 5 ปี ทะเลาะกับภรรยาเรื่องภรรยาไปทำงานก่อสร้าง ให้ผู้ป่วยอยู่บ้านดูแลลูก ผู้ป่วยไม่ยอม	ไม่เสียชีวิต
หญิง 39 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าหญ้า	กินเหล้ามาก ติดหนี้ค่าเหล้าร้านค้าเยอะ สามีทำงานคนเดียว ตัวเองรับจ้างบาง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 40 ปี ค้าขาย กินยาเกินขนาด	ลูกชายติดยาบ้ามาหลายปี ขโมยของที่บ้านไปขายหมดทุกอย่าง ทำร้ายแม่ เสียใจมาก เครียดมาก	ไม่เสียชีวิต
ชาย 40 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าแมลง	ทะเลาะกับภรรยาประจำ เรื่องภรรยาห้ามไม่ให้กินเหล้า	ไม่เสียชีวิต
ชาย 42 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าแมลง	กินเหล้าเมาเกิดโมโหน้องสาว	ไม่เสียชีวิต
ชาย 43 ปี รับจ้าง กินสารเคมี	ทะเลาะกับภรรยา เรื่องผู้ป่วยดื่มสุราเมาตลอด ไม่ช่วยทำมาหากิน เงินทองไม่พอใช้ มีหนี้สินเพิ่ม	เสียชีวิต
ชาย 47 ปี รับจ้าง กินสารเคมี ฆ่าแมลง และใช้ปืนยิง	ติดสุราเรื้อรัง เจ็บป่วยบ่อย ยากจน หนี้สิน	เสียชีวิต

หญิง 49 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ดื่มสุรา สามีก่าล่าวตักเตือน มีปากเสียงกัน ทำให้โมโห เดินลงจากบ้านไปสวนผัก หลังจากนั้นไม่นานกลับบ้าน บอกว่า ตายแล้วไปเผาด้วย	เสียชีวิต
หญิง 50 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าหญ้า	มีคดียาบ้า เครียดมาก หาทางออกไม่ได้	เสียชีวิต
ชาย 50 ปี เกษตรกร ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ทะเลาะกับภรรยาและแม่ป็น เรื่องกินเหล้า จะห้ามไม่ให้ กินเหล้า	ไม่เสียชีวิต
ชาย 61 ปี รับจ้าง แขนวค่อ	ของเงินภรรยาไปซื้อเหล้า ภรรยาไม่ให้ โกรธ คับแค้นใจ ประชด	เสียชีวิต
ชาย 71 ปี เกษตรกร ก็นสารเคมีฆ่าหญ้า	ลูกชายห้ามไม่ให้ตนกินเหล้า เพราะตนเป็นโรคหัวใจ น้อยใจว่าลูกไม่รัก ก็นยาฆ่าตัวตาย	ไม่เสียชีวิต

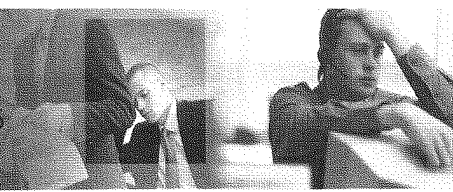
ยากจน เป็นหนี้มาก ตกงาน เสียพนัน

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
ชาย 18 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ตกงาน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 20 ปี เรียนหนังสือ ก็นยาเกินขนาด	เครียดเรื่องแม่เป็นหนี้ กู้เงินมาซอมรถ2แถว ผู้ป่วยอยาก หาเงินช่วยแม่ใช้หนี้ พี่สาวไม่ให้เงินจ่ายค่าหอพัก	ไม่เสียชีวิต
ชาย 21 ปี เกษตรกร ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ไปทำงานต่างประเทศไม่ผ่านกรมแรงงาน จึงถูกส่งกลับ มีหนี้สินมาก ทะเลาะกับพ่อตาแม่ยายและภรรยา ดื่มสุรา	ไม่เสียชีวิต
หญิง 21 ปี เรียนหนังสือ แขนวค่อ	ไม่สบายใจ เนื่องจากไม่มีเงินค่าเทอม ผู้ป่วยบ่นว่าพ่อไม่ ยอมส่งมาให้	เสียชีวิต
หญิง 22 ปี ค้าขาย ก็นยาเกินขนาด	ปัญหากับครอบครัว มีหนี้สินมาก	ไม่เสียชีวิต
หญิง 23 ปี ค้าขาย ก็นยาเกินขนาด	เบื่อ ทุกข์ใจเรื่องหนี้สิน ไม่พอใจกัน สามีกทำงานคนเดียว รู้สึกไร้ค่า	ไม่เสียชีวิต
หญิง 24 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	เครียดเรื่องรายได้ของครอบครัว สามิดื่มสุราทุกวัน ทะเลาะกัน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 26 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	เครียดเรื่องงาน นายจ้างปลดออกจากงาน เมียชอบบ่น ประชดภรรยา	ไม่เสียชีวิต
หญิง 27 ปี ค้าขาย ก็นยาเกินขนาด	ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากที่เคยมีบ้าน รถ แต่ ปัจจุบันไม่มี	ไม่เสียชีวิต
ชาย 28 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	โมโหและน้อยใจ เนื่องจากบิดาไปยืมเงินของนายทุน เจ้าหนี้มาทวงหนี้เป็นเงิน แสนห้าหมื่นบาท ไม่มีเงินจ่าย	ไม่เสียชีวิต
ชาย 29 ปี รับจ้าง แขนวค่อ	มีปัญหานี้สิน คิดฆ่าตัวตาย	เสียชีวิต
ชาย 30 ปี รับจ้าง ใช้มีด	ดื่มสุรามาก เครียดจากการไม่มีงานทำ ฆ่าตัวตายใช้มีด แทงคอ	เสียชีวิต
หญิง 32 ปี แม่บ้าน ก็นสารเคมีเบื่อหนู	มีปัญหานี้สิน สามิไล่ออกจากบ้าน	ไม่เสียชีวิต

ชาย 32 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	1-2 เดือน พูดเรื่องความยากจนบ่อยครั้ง ในวันเกิดเหตุไม่มีเหตุทะเลาะกับใคร	เสียชีวิต
หญิง 35 ปี เกษตรกร ก็นยาเกินขนาด	ภรรยาเครียดเรื่องในครอบครัว บุตรไม่เชื่อฟัง ปัญหาจากการทำงานหนักทั้งในและนอกบ้าน ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ	ไม่เสียชีวิต
หญิง 36 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ปัญหาเรื่องรายได้ไม่ค่อยพอ เครียดมาก นอนไม่หลับ ตั้งใจฆ่าตัวตาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 39 ปี รับจ้าง ก็นยาเกินขนาด	ไม่สบาย หงุดหงิด เครียด เงินไม่พอใช้	ไม่เสียชีวิต
หญิง 41 ปี เกษตรกร ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ไปทำงานต่างประเทศแล้วไม่สบายจึงถูกส่งกลับ มีหนี้สินมาก ทำร้ายตนเอง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 44 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ตกเตียงเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในครอบครัว ไม่มีใครสนใจช่วยเหลือ	ไม่เสียชีวิต
ชาย 44 ปี เกษตรกร ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ลูกเข้ามาเรียนหนังสือในเมือง ใช้เงินมากขึ้น วิตกกังวลกลัวหาเงินส่งลูกไม่ทัน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 45 ปี เกษตรกร แขนงค่อ	มีหนี้สิน ถูกโกงที่ดิน	เสียชีวิต
หญิง 51 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าหญ้า	เครียดเรื่องลูกชายจะถูกจับ เนื่องจากเมียเข้าบ้านแล้วอายุยังไม่ถึง 20 ปี ไม่มีเงินไปส่งตัวลูกสะไภ้	ไม่เสียชีวิต
หญิง 52 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าหญ้า	ปัญหาเรื่องหนี้สิน และการเงิน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 57 ปี เกษตรกร แขนงค่อ	ปัญหาหนี้สินไม่สามารถแก้ไขได้	เสียชีวิต
ชาย 61 ปี ค้าขาย ก็นยาเกินขนาด	มีปัญหาเป็นหนี้ ธกส. แส่นกว่าบาท ประกอบกับภรรยาอายุ 61 ปี อดออมเงินมาเยอะมากเลยทานยานอนหลับแล้วเผาบ้าน แล้วสลบก่อน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 33 ปี รับจ้าง ก็นยาเกินขนาด	เล่นการพนันสูญเสียเงิน พร้อมกับเอดมอเดอร์ไซด์ไปจำนำ ไม่มีเงินใช้หนี้ พร้อมกับไม่กล้าไปทำงานเนื่องจากหยุดงาน กลัวโดนไล่ออก ทะเลาะกับภรรยา อยากตายให้พ้น	ไม่เสียชีวิต
ชาย 24 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ทะเลาะกับภรรยา เรื่องเสียพนันบอล 4 พันบาท ใต้บอล มาทวงหนี้พนันบอล	ไม่เสียชีวิต
หญิง 28 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	ทะเลาะกับสามี ติดการพนัน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 52 ปี เกษตรกร ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	เล่นการพนัน เสียทรัพย์ มีหนี้สิน กลุ่มใจ ทะเลาะกับภรรยา และคนในครอบครัว หนี้สินท่วมตัว ก็นยาฆ่าแมลง เสียชีวิต	เสียชีวิต
หญิง 23 ปี รับจ้าง ก็นสารเคมีฆ่าแมลง	สามีเล่นการพนัน ไม่กลับบ้าน สามีดื่มเหล้ามาก ๆ ทะเลาะกันบ่อย สามีทำร้ายร่างกาย	ไม่เสียชีวิต

ชราภาพ เจ็บป่วย ไม่มีคนดูแล

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
หญิง 84 ปี กินยาเกินขนาด	มีความพิการทางสายตา และแขนขา เคลื่อนไหวไม่ได้ ทำให้รู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพตนเอง	เสียชีวิต
ชาย 81 ปี แขนงคอค	ป่วยเรื้อรัง	เสียชีวิต
ชาย 81 ปี กินยาเกินขนาด	บ่นว่านอนไม่หลับ ดูท่าทางเพลีย ๆ ซึม ๆ เหมือนคนหลงลืม	เสียชีวิต
ชาย 77 ปี รับจ้าง แขนงคอค	เป็นโรคเรื้อรัง เบื่อหน่ายตนเอง มีอาการหายใจหอบเหนื่อย	เสียชีวิต
ชาย 77 ปี กินยาเกินขนาด	อายุมาก เป็นโรคเรื้อรัง	เสียชีวิต
ชาย 75 ปี เกษตรกร กินสารเคมี ฆ่าแมลง	ทำงานไม่ไหว ชรา	เสียชีวิต
ชาย 73 ปี แขนงคอค	อายุมาก ตามองไม่เห็น หูฟังไม่ค่อยได้ยิน รู้สึกรำคาญตนเอง	เสียชีวิต
ชาย 72 ปี เกษตรกร ใช้ปืนยิง	ผู้ป่วยมีปัญหาด้านสุขภาพ กลุ้มใจ เนื่องจากเป็นเอดส์	เสียชีวิต
หญิง 70 ปี เกษตรกร กินสารเคมี	ป่วยโรคเบาหวานที่เป็นเรื้อรัง ต้องนอนโรงพยาบาลประจำ	เสียชีวิต
หญิง 68 ปี เกษตรกร แขนงคอค	บ่นเบื่อเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ไม่สบายใจ	เสียชีวิต
ชาย 68 ปี เกษตรกร ใช้ปืนยิง	มีปัญหาเรื่องมีโรคภัยมารุมเร้า	เสียชีวิต
ชาย 67 ปี เกษตรกร แขนงคอค	เบื่อหน่ายตนเอง มีปัญหาสุขภาพ	เสียชีวิต
หญิง 76 ปี กินยาเกินขนาด	น้อยใจตนเองที่ทำอะไรไม่ได้ รู้สึกหมดคุณค่า	ไม่เสียชีวิต
หญิง 76 ปี แม่บ้าน	เบื่อหน่ายการเจ็บป่วย	ไม่เสียชีวิต
ชาย 75 ปี กินยาเกินขนาด	เป็นโรคซึมเศร้า และไล่เลื้อน ทรมาณมาก ไม่อยากอยู่	ไม่เสียชีวิต
ชาย 73 ปี ค้าขาย ใช้ปืนยิง	กังวลใจ คิดว่าลูกหลานไม่อยากดูแล	ไม่เสียชีวิต
ชาย 73 ปี เกษตรกร กินสารเคมี ฆ่าแมลง	น้อยใจที่พูดไม่ชัดและมีโรคประจำตัว	ไม่เสียชีวิต
ชาย 72 ปี กินสารเคมี ฆ่าแมลง และใช้มีด	น้อยใจที่ตัวเองมีชีวิตไม่เหมือนคนอื่น	ไม่เสียชีวิต
ชาย 60 ปี แขนงคอค	ความเจ็บป่วย ขาดคนดูแล คิดว่าเป็นภาระผู้อื่น	เสียชีวิต
หญิง 60 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	เบื่อตนเอง ซ้ำโรค ทำอะไรไม่ไหว	ไม่เสียชีวิต
หญิง 66 ปี เกษตรกร กินสารเคมี ฆ่าแมลง	ภาระการเจ็บป่วย โดยเฉพาะโรคปวดหลัง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 63 ปี แม่บ้าน กินยาเกิน ขนาด และ ใช้มีด	มีโรคหลายโรค ไม่อยากอยู่	ไม่เสียชีวิต

ปัญหาการเรียน

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
หญิง 10 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	เรียนหนังสือไม่รู้เรื่องไม่อยากไปเรียน ยายตีไม่ไปโรงเรียน จึงเสียใจมากกินยาแก้แพ้ไป 20 เม็ด	ไม่เสียชีวิต
หญิง 13 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	ทะเลาะกับแม่เรื่องขอเงินไปจ่ายค่าเรียนพิเศษ แม่ขอผลัดเป็นสิ้นเดือน ทำให้โกรธจัด	ไม่เสียชีวิต
หญิง 13 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	เกรตตามกลุ่มเพื่อน ขาดเรียนบ่อย ทำให้มีปัญหาการเรียน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 14 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	กังวลเรื่องเรียน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 14 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	ถูกพ่อและแม่เลี้ยงดู เรื่องการเที่ยว ไม่สนใจเรียนหนังสือ ชอบไปนอนบ้านเพื่อน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 15 ปี เรียนหนังสือ กินสารเคมี	มีเงินไม่พอไปโรงเรียน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 15 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	ปวดศีรษะบ่อย ๆ จากการเรียน วิตกกังวลมาก จนต้องรับประทานยาเพื่อให้อาการปวดหายไป	ไม่เสียชีวิต
ชาย 15 ปี เรียนหนังสือ กินสารเคมี	ทะเลาะกับน้ำ น้ำหาว่าเรียนไม่เก่ง ใช้คำพูดไม่สุภาพ	ไม่เสียชีวิต
หญิง 16 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	เครียดเรื่องการเรียน ทะเลาะกับแฟน ไปเที่ยวกับเพื่อนแล้วไม่บอกผู้ป่วย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 16 ปี เรียนหนังสือ กินน้ำยาล้างท้องน้ำ	เรียนไม่จบ	ไม่เสียชีวิต
หญิง 17 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	เครียดจากการเรียน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 17 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาดกินสารเคมี	ถูกตำหนิเรื่องการเรียน ผลการเรียนไม่ค่อยดี	ไม่เสียชีวิต
หญิง 18 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	กังวลเรื่องการเรียน มารดาไม่ให้ไปเรียนต่อ เพราะกลัวไม่มีเงินส่ง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 18 ปี เรียนหนังสือ กินสารเคมีฆ่าแมลง	เครียดเรื่องการเรียน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 18 ปี ค้าขาย กินยาเกินขนาดใช้มีด	ผู้ป่วยจบม.6 แล้วเอ็นทรานส์ไม่ติด โดนพ่อว่าใจเหมือนควาย เรียนไม่เก่งเหมือนพี่สาว (เรียน ป.โท)	ไม่เสียชีวิต
ชาย 19 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	ไม่ค่อยไปเรียนหนังสือ จึงส่งไปอยู่กับพ่อ แต่เข้ากับพ่อไม่ได้ ติดเพื่อน จนกินยา	ไม่เสียชีวิต
ชาย 19 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	ปัญหาการเรียน	ไม่เสียชีวิต
หญิง 20 ปี รับจ้าง กินสารเคมีฆ่าแมลง	ไม่ได้ศึกษาต่อ อยากเรียนต่อ แต่ไม่ส่งเรียน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 20 ปี เรียนหนังสือ กินสารเคมีฆ่าแมลง	ถูกพ่อแม่ตำหนิเรื่องการเรียนไม่ได้ตั้งใจพ่อแม่	ไม่เสียชีวิต
หญิง 23 ปี เรียนหนังสือ กินยาเกินขนาด	เรียนหนัก เครียด พ่อแม่ทะเลาะกัน อยากหลับไม่อยากจะรับรู้อะไร	ไม่เสียชีวิต

เพศ อายุ อาชีพ วิธีการ	สาเหตุ เหตุการณ์กระตุ้น	ผล
หญิง 17 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	น้อยใจหัวหน้า หัวหน้างานตำหนิ	ไม่เสียชีวิต
หญิง 22 ปี พนักงาน กินยาเกินขนาด	การทำงานและโดนเพื่อนร่วมงานไม่เข้าใจ กลุ่มใจ กินยาฆ่าตัวตาย	ไม่เสียชีวิต
หญิง 22 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	เครียด ทำงานไม่สำเร็จ	ไม่เสียชีวิต
ชาย 24 ปี พนักงาน กินยาเกินขนาด	เครียดมีปัญหาเรื่องการทำงาน และปัญหากับแฟน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 25 ปี รับราชการ กินยาเกินขนาด	เครียดจากงานไม่เสร็จตามที่คาดหวัง	ไม่เสียชีวิต
หญิง 30 ปี รับราชการ กินยาเกินขนาด	ที่ทำงานค่อนข้างวุ่นวาย เพื่อนร่วมงานค่อนข้างเห็นแก่ตัว ชอบยุ่งเรื่องส่วนตัว ทำให้เกิดความกดดันในที่ทำงาน	ไม่เสียชีวิต
ชาย 32 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	เครียดเรื่องการทำงาน เจ้านายเจ้ระเบียบมากและล้าเอียง เวลาทำงานมักไม่ถูกใจ	ไม่เสียชีวิต
ชาย 37 ปี ค้าขาย กินยาเกินขนาด	มีปัญหาความขัดแย้งในการทำงานหลายเรื่อง สะสมมาหลายปี ถูกใส่ร้าย เครียด กินยานอนหลับ	ไม่เสียชีวิต
ชาย 41 ปี รับจ้าง กินยาเกินขนาด	เกิดจากการเครียดจากการทำงานพลาด และมีการทะเลาะกับครอบครัว เกิดอาการน้อยใจ	ไม่เสียชีวิต

กรุณาทำเครื่องหมาย / ทุกครั้งเมื่อหยิบใช้

[illegible]
